New
edition

DE ORIGINE ATQVE ANTIQVITATIB. FRISIORVM,

contra

SVFFRIDVM PETRI

&

BERNARDVM FVRMERIVM,

hujus gentis Hiſtoricos

perſpicua & ſolida veri-

tatis aſſertio,

AB

VBBONE EMMIO, FRIS.

ſcripta.

VINCIT VERITAS.

GRONINGÆ,

Imprimebat GERHARDUS KETELIUS,

AN. M VIC. III.

NOBILISS. & AMPLISSIMIS ORDINIB. FRISIÆ,

Itemq;

NOBILISS. AMPLISSIMIS, *& prudentiſſimis eorundem ordinum delectis IXviris, Reipub. gerendæ præfectis, Dominis ſuis obſervandis.*

COACTUS ſum, Ampliſsimi & nobiliſſimi viri, ob cauſas, quas in exordio libelli hujus expoſui, SUFFRIDO & FURMERIO, ad mordaces & perimpudentes eorum chartas reſpondere. Feci hoc brevitate ea, quâ potui, & feci ſine acerbitate. Et quoniam alter Ordinib. ampliſſimis, alter IXviris delectis Friſiæ veſtræ, quæ inter Lavicam Flevumq; jacet, chartas has ſuas dedicarunt, ego quoq; aliter faciundum mihi non ſum arbitratus, id eſt, vobis etiam iiſdem & Ordinibus ampliſſimis, & delectis IXviris reſponſum hoc meum inſcribendum putavi: idq; hanc

 maximè

maximè ob cauſam putavi, ne diffiſus eſſe veſtræ æquitati, cognitionemque ac judicium tantorum virorum defugiſſe viderer. Oro,ut conſilium factumque hoc meum ſincero, & veſtri obſervante animo profectum vos quoque ſincero ac benevolo animo accipiatis. Adverſarijs meis affectu in communem patriam, & gentem noſtram non cócedo, quicquid calumnientur illi, & μισοφρίσον ι me eſſe, perſuaſum vobis velint. Sed affectum veritati in hiſtoria vim facere non patior, intráque terminos eum contineo. Verum tradere tuerique ante omnia laboro; idque facienti tamen ſatis mihi laudum ſolidarum ad ornandam patriam ſuppetere & ſentio & ſcio. Verum forte eſt, quòd me μισοφρίσονα videri illis faciat, quòd gratis, ſolo patriæ ac veritatis ſtudio, hunc laborem difficilem Friſijs impendam, & hoc inter negotia aſſidua cum valetudinis jactura meæ præſtiterim ac præſtem, quod illi ut facerent faciántve, ne liberalibus quidem ſtipendijs in ſummo ocio induci hactenus potuerunt. Quid enim ab ijs adhuc præter parerga, ne quid dicam amplius? Sed, quò abeo? nec enim ea ad me. Vos ſolùm obſecro, ampliſſimi nobiliſſimique viri, quibus ingenium juxta & rerum uſus prudentiam dedit, ut pro inſita ſæpéq; perſpecta æquitate veſtra puris ac ſinceris animis hanc cauſam inter me & adverſarios meos cognoſcatis; neu in cognitione hac, quòd illi titulo majores ſunt, veſtroſque ſe Hiſtoricos jactant, quod-

que

que calumnijs & maledictis in me fulminant, & deſæviunt in nomen meum, me oſorem & hoſtem patriæ, gaudentem contumelijs ejus, deque oppreſſa ea triumphos petentem, ad odia vetera, & factiones, & mala alia canentem claſſicum, ignavum, ignarum, malevolum, calumniatorem, ſycophantam, ſycophantis & ſcurris parem vocant, denique convitijs pro argumentis me oppugnant, Ego autem nec titulo fulgeo, nec convitia convitijs rependo, ſed modeſtè ad rem reſpondeo, fraudi mihi eſſe patiamini. Quid enim convitia & jurgia ad cauſam? In quæ tanta impotentia exarſit ſenex SUFFRIDUS, reprehenſionis impatiens, ſui immemor, ut me flagellaſſe non contentus, in alios quoque innoxios, quos defenſores meos atque inſtigatores nuncupat, ſimul invadat, imò verò in vos etiam ipſos aut anteceſſores veſtros, ampliſsimi nobiliſsimique viri, imprudens incurrat. Nam nec defenſionem perſonæ ſuæ, nec honorem provinciæ ſat benè curata quiritatur, eo quòd libri mei manuſcripti, priuſquam prælo darentur, ab ijs, qui id facere debuiſſent, examini cenſuræque ſuæ, velut ſummi in hac re Ariſtarchi, tranſmiſſi Coloniam non ſint, eoſque, quorum hoc culpa factum, inſtigatores meos, maluiſſe ait, ex vulnere iſthoc patriæ haurire voluptatem quàm officium ſuum facere. Ego vero, priuſquam vel litera à me data Typographo eſſet, ne quid delinquerem, ad ampliſsimum Collegium Depu-

tatorum rem retuli, ei cenſendos libros meos, ab eo hujus, quod factum poſteà eſt, copiam impetravi. Quod an debuerit SUFFRIDUM conſulere antè, & ab hujus judicio judicium ſuſpendere ſuum, meum non eſt decernere. Hoc modò dicere me res cogit, ſciente probanteque Collegio, exemplar typis eſſe ſubjectū. Vnde conficitur, ſi probus cenſor hic noſter eſt, aut excordes fuiſſe, qui tùm in Collegio ſederant viri ſummi, & quidnā ad decus dedecúſve patriæ faceret, minùs quàm Lynceos hos, SUFFRIDUM & FURMERIUM diſcernere potuiſſe: aut patriæ caritate, & ſollicitudine curaque pro ea his ipſis multùm ceſsiſſe, imò patriæ honorem & decus ſcientes & volentes prodidiſſe. Nec enim eſt tertium. Nam libros meos cenſuræ permiſſos ſuæ, quos hi contumelioſos in patriam, injurios & inimicos gloriæ majorum, factioſos, improbos, ab hoſte & calumniatore ſcriptos dicunt, excudi typis ſuis, diſtrahi iſthic, emi, legi ſiverunt. At ij nec inferiores judicio Lynceis his, nec patriæ caritate minores, imò majores multò ſine dubio. In hoc verò vel maxime diſſenſerunt ab iſtis ijſdem, quod longè aliud eſſe, placita, figmentáve Suffridi in hiſtorica commentatione reprehendere, aliud honoré gentis lædere judicarunt, quæ hi paria ponūt. Quòd de me SUFFRIDUS ait, non noſſe ſe me, aut ſcire, qui, cujuſve conditionis ſim, id nihil ad rem. Norūt enim me multi intra extraq; patriæ pomeria viri magni, nec norunt ſolùm, ſed in ſuis quo-

que

que habent, & in his ij maximè, quos pietas & eruditio, & patriæ amor, & concordiæ libertatiſq; ſtudium juxta commendant, denique qui veſtram quàm hoſtium fortunam verè atque ex animo habent cariorem. Et ut ille haud norat me, nec audierat nomen meum, antequam libros hos meos legiſſet, ſic idem nec ego illum aut nomen ejus, priuſquam in Colloquium cum Medico Severino, & mox in Originum ejus lectionem, incidiſſem: nec enim ante id tempus vel fando intellectum mihi erat, quenquam eo nomine aut vivere in terris aut natum eſſe. Me quod attinet, ſum origine & patriâ Friſius non minùs quàm hi qui me flagellant, ſi modò hujuſmodi hi ſunt, honeſtâ domo utraque natus, honeſta quoque in re, in literis ſumptu meorum, ſine onere aliorum, honeſte domi foriſque educatus. Poſtquam adolevi, vocanti rogantique patriæ honeſto in munere ſervij, juventutem bonas artes & pietatem docui, ſeminariumque Eccleſiæ & Reip. exercui fideliter, donec in hanc civitatem ad munus idem vocatus fui, in quo adhuc perſto, perſtaboque, quoad videbitur illi, à quo noſtra pendent, omnipotenti DEO. Quod ſi probrum eſt, ut hi, viri ſcilicet magnifici, maſtiges meæ, præ ſe ferunt, multi clariſſimi homines, benè de humano meriti genere, in eodem hoc probro mecum fuerunt. Sed quo abeo, ἐκτὸς τῶν ἐλαιῶν? Recipio me, & quod feci antè, denuò nunc A. A. V. V. rogo, ut & conſilium meum

conſulere

conſulere boni,& cauſam ipſam puris animis more veſtro cognoſcere, nec ad perſonas , ſed ad rem & quæſtionem reſpicere, meque meritò venerantem vos,vobis viciſſim commendatum habere velitis. Groningæ, VII Idus Quintil. ANNO M. D. C. III.

A. A. V. V. obſervantiſſ.
Ubbo Emmius Scholæ
Groning. Rector.

DE ORIGINE & ANTIQVITATIBVS FRISIORVM, CONTRA SVFFRIDVM PETRI & BERNARDVM FVRMERIVM, perſpicua & ſolida veritatis aſſertio.

ENixus tandem eſt, ſi placet Dijs, quòd totum iam triennium contra me parturivit BERNARDVS FVRMERIVS quidam, qui ſe Ordinum Friſiæ Hiſtoricum nominat: & cum eo ſimul abortivum ac poſthumum partum SVFFRIDI PETRI in eundem quoque me, à ſe autem ſuſceptum fotumq; extruſit in lucem. Opus vtrumque dignum autoribus ſuis, ac animi ipſorum quaſi typus. Qui dum me convitijs & opprobrijs voluerunt conſpuere, ac famam meam lacerare, vt in odio me ponerent omnium, ipſi ſe ac turpitudinem ſuam imprudentes, apud omnes bonos & rectè iudicantes ἐξεθεάτρισαν, *ſuoq; illo conatu plus ſibi verè quam mihi nocuerunt. Deinde argumentis uſi ſunt, hic*

Cauſa expoſita huius libri ſcribendi.

illic inter convitia frequentia interſparſis, tam futilibus & ineptis, vt riſum potiùs hominum ſana mente præditorum quàm aſſenſum mereantur. Itaque ad me quantum attinebat, ne reſpondendum quidem, tempuſq; ſupervacaneo labore perdendum putabam. Sed iudicarunt aliter amici quidam viri graves, qui exiſtimarunt inania iſta & maledica apud imperitos ſaltem & credulos, ac rei ignaros aliquem locum inventura, FURMERIUMq; ſilentium meum pro victoria ſua habiturum, & triumphos cantaturum inter & apud ſuos. Quorum amicorum rationibus cedens reſpondere quidem ſtatui, ſed & breviter & modeſtè, ne & temporis iacturam maiorem quàm pro re facerem, & eadem illa nota, quam illi inuſſerunt ſibi, inquinarem quoq; famam & exiſtimationem meam, denique vt oſtenderem quantò cauſa mea iuſtior & ſententia verior ſit quàm ipſorum, cùm iuſtitia & veritas haud opus habeāt ad defenſionē ſui, aut verbis multis, aut acerbis maledictis, cauſa autem iniqua & falſa ſententia his opus habeant.

*Expoſitę cauſæ quibus motus Suffridus in maledicentiā contra autorem hujus libri exarſerit.

* *Antequam verò reſpondere incipio, quæ occaſio aut cauſa adverſariis his meis fuerit in me ſeſe incitandi, ſuccinctè exponam, vt eo fonte aperto tantò rectiùs inter nos diiudicare Lector poſſit.*

Cùm ad ſcribendam Hiſtoriam noſtratem ea occaſione & mente me contuliſſem, quas in Epiſtola primæ decadi præfixa ad Generoſum Comitem ENNONEM expoſui, & iam ſylvam rerum

amplam

amplam congeſtam, magnaq́ parte digeſtam haberem, de SUFFRIDO inaudij, eum quoque eidem ſe ſtudio dediſſe. Tantum verò abeſt, vt adverſum id mihi fuerit, vt ab amico eius & neceſſario Severino Medico celeberrimo, inter quem & ipſum literæ commeare ſolent, Embdæ, ubi tùm agebat, & mecum notitiam contraxerat, rogatus pagellas ei aliquot laboris mei exſcriptas legendas dederim velut operis ſpecimen, permiſerimq́ vt eas ad SUFFRIDUM ab humanitate prædicatum tranſmitteret. Deinde cognovi, libros à SUFFRIDO editos de origine Friſiorum, avidoq́ ſtudio eorum copiam paravi mihi, & à capite ad calcem eos perlegi. Miratus ſum non indocti, nec copia ſermonis idonei deſtituti hominis induſtriam, quam præfatio & primæ diſputationes præferebant: ſed in origine gentis ex India à temporibus Alexandri Macedonis petita, & primorum illorum temporum & rerum delineata ſerie, non minùs ſum indicium eius hallucinans miratus, in eoq́ penè obſtupui. Non enim intelligere potui, quomodo in tam eruditum ingenium tantus iudicij defectus, & tam inanium, & abſurdarum opinionum ſeria & conſtans aßertio poſſent cadere. Videbã enim ponere eũ ea, quæ non ſolùm hactenus receptis doctiß. hominum omniũ, & quidem eorum maximè, qui emunctæ naris ſunt ac fuerunt, ſententijs, è diametro ſunt contraria; ſed etiam, quibus ſi fidem adhibuerimus, cogamur vel inviti probatiß.

 quibuſq́.

quibuſq; autoribus veteribus & indubitatæ hiſtoriæ antiquæ fidem derogare. Ex hac autem edita operis parte quum reliqua haud abs re æſtimarem, atque interea ad publicandam primam decadem meam accingerer, ſecutus exemplum optimorum ſcriptorum veterum & recentium officij mei eſſe putavi, hiſtoriæ noſtratis & veritatis ſtudioſos Lectores monere, & errores veritati vim facientes notare ac repellere. Feciq; illud, ſed parcè, ubi res coëgit, & ſine amarulentia. De quo ad iudicia ſincerorum Lectorum, in quorum manibus libri ſunt, provoco. Libros etiam tres primos, quibus irritata horum hominum bilis eſt, multis eruditis viris, reliquos ſequentes etiam quibuſdam ante editionem legendos dedi, vt eorum iudicio firmarem iudicium meum. Deniq; Radæo, qui Typographus Ordinum Friſiæ eſt, partem iſtam excudendam permittere cùm vellem, vt conſenſum ei impetrarem, Anno 1595, Menſe Martio, cenſendam eandem Collegio Deputatorum, vti vocant, iſtius illius provinciæ, cuius patrocinio maſtiges hi mei ſua maledicta dedicârunt, examinandam exhibui, reliquiq; apud eos ad ſeptimanas aliquot, & demùm examine ab ijs, quibus id commiſſum, abſoluto, cum conſenſu eius, quod quæſieram, recepi. Quorum ſi quid negaturus eſt FURMERIUS, non deerunt exceptione maiores teſtes, qui eum confundant.

Edita verò illa decade, quæ de ſtudio meo aut

conatu

conatu ſecuta multorum iudicia ſint ultronea, etiam eorum, qui nunquam me norant antè, ipſa me verecundia prohibet, recitare. Sic enim exiſtimavi de iis, & etiam nunc exiſtimo, quod non alienum à more doctorum, eſſe magis ad excitandum in me ſtudium contra labores difficiles, quàm ad id, quod verum hîc erat, dicendum, iſta iudicia comparata: nec unquam ita mihi excidi, in eámve temeritatem incurri, ut huiuſmodi laudibus me æſtimare ulla ex parte auſus fuerim. Quod quia adverſariis meis facere libitum eſt, lubens ego hunc morem illis relinquo, qui elicitis huiuſmodi præconiis, & undequaque corrogatis titillant ſeſe, & inflant, & eorum recitatione velut explicatis militaribus vexillis, quaſi planè victores triumphum agunt. At verò SUFFRIDUS ubi eam decadem ipſe etiam accepit, legit, ſuas fabulas ab ſe ſtudio & arte comptas & venditatas pro veris, vanitatis coargui, ac ſe reprehendi vidit, DEus bone, quàm commota in homine ſene bilis eſt? quàm in eo efferbuit ira? quantos animi eius tumultus dedit? ut mihi optandum tùm non fuerit, apud ipſum iudicem, capitis cauſam dicere.

Etenim poſt longos in hoc ſtudio labores, cum editis illis originibus ſuis, quod diu quæſiverat amicorum ope ac interceſſione, & precibus aſſiduis tandem hiſtoricus Ordinum Friſiæ deſignatus, & ccc. inſuper aureorum ſtipendio annuo ornatus, id eſt, honore & pecunia ab iiſdem Ordinibus auctus

eſſet, metuit homo ſenex & ſollicitus, quanquam ſine cauſa, ne quid ſibi ex hiſce ſtudio meo fortè defiueret, præſertim cum ab Ordinum eorundem Typographo librum meum videret eſſe impreſſum. Ad hæc, quod litem à me moveri fabulis ſuis, & vanitatem earum notari cerneret, quas ipſe velut in poſſeſſione opinionis veri ſe ſcriptis ſuis penè collocaſſe, eoq; modo fundamentum cæteris commentationibus, aut narrationibus ſecuturis iecisse iam rebatur, perinde ac ſi maieſtas ſummi principis à me eſſet læſa, ferendum haud putavit, totuſq;, vt ſunt ſenes iritabiles, reprehenſionum impatientes, de honore ſuo ac gloria ſolliciti, in iram exarſit. Itaque abiectis, quæ in manibus erant, & correpto calamo ad ſcribendum contra me & parentandum dolori ſuo, vt erat bile commota, proſiluit. Hinc illa tàm multa, ſine numero & modo ſtipata, ac penè continua, tàm acerba & contumelioſa in me, argumentorum loco, in toto ſcripto egeſta convitia: omnia, in quæ incurrit impetus eius, magna, parva, minima, admorſa; vt dum iſta ſcripſit, mente mota fuiſſe videri poſſit. Hæc SUFFRIDO cauſa: qui priuſquam pertexuiſſet telam cœptam, è vita deceſſit.

Cauſæ quæ Furmerium ſimiliter in autorẽ incitarũt.

FURMERIUS diu ſucceſſioni in locum demortui inhians (cætera non dico, quæ poſſem plurima, ſi vellem dolorem ei facere, & vera & nota, qui falſa ab eo paſſus ſum) tandem importunis ſollicitationibus impetrata aut extorta re, cùm ab Ordinibus

Ordinibus Coloniam eſſet miſſus, ut chartas SUFFRIDI *à moriente cum ære alieno teſtamento, iiſdem Ordinibus legatas, in Friſiam transferret, inter has abortivum quoque hunc & poſthumum fœtum inventum ſecum retulit in patriam. Quem ut emitteret in lucem, auctum peroratione ſua, & epiſtola mordace in fronte ad delectos patres patriæ præfixa, his rationibus eſt commotus. Primùm quòd ſucceſſor* SUFFRIDO *datus eſſet, eius ſe ſcripta, & ab eo iacta hiſtoriæ fundamenta tueri oportere putavit. Sic enim ipſe in epiſtola præliminari eſt teſtatus. Deinde cùm non diſplicere nonnullis noſtra etiam iſtic in patria ſua intelligeret, atque eò fortaſſis ſtatui ſuo inaniter & ſine cauſa metueret, odium in me concepit non dicto, non facto, non ulla omninò re à me læſus, idq; odium infamis libri publicatione explendum ſibi ratus fuit. Acceſſit, quod ab ipſis ſuis monitus, ut ederet aliquid, demonſtraretq;, non inertem ſe degere, abſumentem modò ſtipendium, imparatus autem ipſe à labore ſuo, hoc arripuit potiſſimum ex* SUFFRIDI *ſcriptis, quod minima cura ac ſtudio abſolvere, & protrudere in lucem ſe poſſe, & ſimul aptum maximè rebus ſuis eſſe arbitraretur. Poſtremò hoc agentem, inviſum ipſi carmen ſecundæ præfixum decadi à Clariſſimo viro* D. SIBRANDO LUBBERTO *ſcriptum incendit acrius, & quòd illuſtri nobilitate, & ſumma inter Batavos eruditione ac rerum peritia pa-*

gina 75 Annalium ſuorum, neſcio me, de me ſcripſit, IANVS DOVSA ſenior, id eum planè egit præcipitem, furiiſq; implevit & ira. Itaque denigrandum me, quantùm viribus ingenij ſui conſequi poſset, aſſumptis in auxilium SVFFRIDI demortui manibus, & in me velut è ſepulchro reſuſcitatis, ſuſcepit. Et cùm totum triennium penè in ea re deſudaſſet, tandem hoc opus ingens, & tanto dignum labore, & triennij ſtipendio extruſit, animiq; ſui characterem haud probatum bonis & doctis prodidit. Quippe qui maledicendo, mentiendo, calumniando, laudem ſibi, & mihi infamiam quærat: Quod eorum eſt proprium, qui famam ſectantur, ſua autem virtute ad eam eniti nequeunt.

Ad ſtatū controverſiæ acceſſus.

Hactenus de cauſis quæ maſtiges meos ad me flagellandum excitarunt. Nunc de ipſa re, quæ eſt inter me & SVFFRIDVM, ac ipſius ὑπερασπιστὴν FVRMERIVM controverſa, & breviſſimè & ſimpliciſſimè, vt Lector eam nudam aſpicere, & rectè dijudicare poſſit. Quod vt aſſequar, miſſa mihi veſtigia illorum facienda: quæ ſi ſequi vellem, ac multiloquium eorum putidum, inane, maledicum, quo quaterniones amplius quàm xx id eſt, totum volumen impleruns, retexere, & convitijs vbique reſpondere, non ſolùm in inviſam & inutilem, ſed etiam in confuſam inciderem prolixitatem, & fieret diſputatio noſtra muliebris iurgij, quàm actionis ad verum aperiendum inſtitutæ multo

multò ſimilior. *Et quidem primùm agam cum SVFFRIDO. Is partim in originibus ſuis, partim in ſtrena ad Ordines Friſiæ anno 1591 miſſa, itemq́ in decadibus ſcriptorum Friſiorum, atque in hac contra me edita infami & virulenta apologia, partim etiam in iјs, quæ ex manuſcriptis congeſſit, ſed nondum edidit, novam nobis veritatem conditurus in hiſtoria noſtrate, poſtpoſitis omnibus quæ hactenus receptæ fuêre, ſententiјs, contra veterum ſcriptorum fidem, conditores gentis noſtræ Indos fuiſſe, & ex ea regione à morte Alexandri Magni in has terras maritimas, vbi nunc Friſia eſt, veniſſe, contendit: archegum Coloniæ ex India deductæ Friſonem nuncupat: eius maiores & familiæ ſeriem ex Semo filio Noæ deducit: Ex Semo enim Arphaxadum, ex eo Salemum, ex hoc Hebrum, ex Hebro Phalegum, ex Phalego Ragavum fuiſſe: ex Ragavo porrò recto ordine deſcendiſſe Adelem patrem Friſonis: Ragavum autem à Semo atavo pro ſe ac poſteris ſuis in diviſione terrarum regnum accepiſſe in Indiæ parte, quæ ex conſecratione Semi nomen obtinuerit Benedictæ Freſiæ, ab Indis verò Palibothra, à Græcis Praſia, (hoc nomen ad Freſiæ vocem alludens commodum viſum fabulatori texendæ fabulæ) ſit nuncupata, habueritq́ue vrbem regiam ſibi cognominem: eidemq́ Ragavo ab Semo in autoramentum regiæ Maieſtatis perpetuum, coronam chalibeam, & vexillum rubrum incomparabili præditum virtute,*

Suffridi ſententia & ſeries rerũ ab eo narratarũ recitata & poſita ob oculos.

eſſe collata, ſimul vt ſymbola eſſent hæc eadem commiſſæ & libertatis & fortitudinis curæ: Et Semum quidem à patre Noha iuſſum, ex India, in qua ſedem habuerat aliquandiu, in Syriam aut Palæſtinam revertiſſe. Ragavum verò regnum Benedictæ Freſiæ diu tenuiſſe, & poſteros eius: poſterorumque ſucceſſus in antiquis codicibus hiſtoriæ Friſicæ, & ipſis vetuſtiſſimis gentis archivis eſſe expoſitos: tandem poſt ſæcula multa verſam fortunam, regnumque poſteris amiſſum: in his principem Adelem ab Agramme tyranno poſſeſſione ſceptri excluſum cum tribus filijs Friſone, Saxone, Brunone exulem Athenas conceſſiſſe: illic Friſonem filiorum natu maximum Platonem Philoſophum aliquandiu docentem audiviſſe, deinde militiæ ſe dediſſe ſub Philippo Macedone, & ab eius morte ſub filio eiuſdem Alexandro Magno: ſub quo cùm nomen ſuum clarum feciſſet, matrimonium iniſſe cum Hilla virgine Macedonica Agathocle nata, filio Lyſimachi, cuius celebre nomen eſt inter duces & ſucceſſores Alexandri, & ex ea genuiſſe filios ſeptem & filiam unam: eundem cum Alexandro in Aſiam profectum rediſſe in Indiam, fortemque operam toto eo bello regi navaſſe, Indiæque magna parte ſubacta in præſidio illic ad montes Emodios eſſe conſtitutum: deinde mortuo iam Alexandro,

De Friſone conditore Friſiorum ex India oriundo.

Alexandro, cùm Sandrocottus Indus à Macedonibus defeciſſet, & præſidia paſſim locis deieciſſet, ipſum quoque hunc Friſonem invidia militiæ Macedonicæ laborantem, ac ſibi metuentem cum fratribus duobus & amicis præſidio decedere coactum, & ex præſidij loco, accepta dataque fide publica, in patriam ſuam Benedictam Freſiam reverſum, omnes ob eandem ſuſpicionem recuperandi regni ab Agramme oſtraciſmo excedere provincia iuſſos, permiſſu eiuſdem Agrammis, ſibi comites adſciviſſe, aſſumptiſque (CORONA & VEXILLO à Semo conſecratis, cum comitibus his ac amicis & utroque fratre, India egreſſum, ac varijs iactatum caſibus in Ægyptum ad Ptolemæum Lagi, inde poſt aliquod tempus ad proſocerum Lyſimachum in Thraciam penetraſſe: illic contracta cum Germanis notitia, Germaniæq; conditione exploratâ, cùm ſat ſocero proſoceroq; eſſet datum, parata claſſe, enavigatoq; mari mediterraneo, ac freto Herculis ſuperato, atque inde in ſeptentrionem curſu verſo, Hiſpania Galliaq; præteritis ad hanc demùm oram Germaniæ boream, ubi nunc Friſiæ nomen valet, appuliſſe, & Flevi oſtia ſubvectum ſedem cepiſſe, excitatâq; Stavo idolo ſuo æde, fundamenta urbis Staveranæ, confugium in omnes caſus, abſentibus fortè Suevis incolis, ieciſſe: Ex ea ſede cum ſuis progreſſum proxima quæq; in litore ortum verſus invaſiſſe, Sue-

Indorum adventus in hanc Oceani Borei orã ubi nunc Friſia.

Sueviſque & Alanis longo tractu ſubmotis regionem occupaſſe, occupatamque contra hoſtes omnes per annos xiij defendiſſe fortiter. Tum, creſcente ſupra quàm regio poſſet alere, ſobolis multitudine, fratres Saxonem & Brunonem certis pactis obligatos cum copijs magnis dimiſiſſe à ſe: eos Flevi oſtio cum claſſe egreſſos, poſtquam Hadeleriam attigiſſent, oſtium Albis ſubvectos, & vt fratri liberiſq; eius ex pacto littoris oram in Danos vſque liberam relinquerent, in mediterranea progreſſos, expulſis illic quoque habitatoribus Suevis ac Vandalis, aut ſibi parere coactis, circum Albim alterum, alterum circum Viſurgim agros cepiſſe, & gentes ſibi cognomines Saxonicam & Brunſugiam condidiſſe: Friſonem dehinc fratribus dimiſſis, totoq; iam litore longiſſimo, quod à Flevo in Danos porrigitur, in poteſtatem redacto, hoc ipſum in ſeptem partes, quas Selandias dicebat, pro filiorum numero diviſiſſe, Adeli primogenito occidentalem ad Flevum, Vithoni ſecundo orientalem Danis finitimam, cæteras cæteris curandas aſſignaſſe, ipſum in medio totius ad Viſurgim ſedem ſibi delegiſſe, ibiq; filiam ipſi natam, atque ex eo, quod mater Hilla in partu eſſet extincta, Wiemodam nominatam, nomenq; illud agro eidem, quem pater filiæ dederat, eſſe impoſitum: ad hæc regionem hanc omnem maritimam in ſeptem diæ-

Inſtituta & leges & cætera acta Friſonis.

ceſes

veſes diviſam ex ſuo nomine Friſiam, & populum Friſium dixiſſe, hunc præclaris legibus & inſtitutis excoluiſſe, illam aggeribus contra vim Oceani & fluminum muniviſſe, & aquarum clauſtris ad exitus rivorum inſtruxiſſe, ædificijs auxiſſe, agros antè incultos cultiſſimos reddidiſſe, cum Ordinibus to- „
tius Germaniæ pactum inijſſe, & fœdus percuſſiſſe „
perpetuum, ex quo fœdere pactoq́; ei commendatam „
tutelam litoris contra prædones, ac hoſtes, ac itinera „
commeantium terra mariq́;, curam aggerum con- „
tra maris vim infeſtam mediæ penè Germaniæ, „
item viarum terreſtrium ad commeantium com „
modum, cum commeatu & diſpoſitis præſidijs: ipſi „
viciſſim pro his αὐτονομίαν, & libertatem cum „
multis immunitatibus eſſe in perpetuum conceſſas „
inter leges Salicam tanquam atrienſem aut aulicam, pacis iura complexam, tùm Ruduariam, velut equeſtrem (ſic libuit corrumpere vocem Ripuariæ in Germanica antiquitate celebris) Schipvariam quaſi navalem, ad militiam & ius armatum pertinentem (credo præcepta Platonica ſecutum) eruditè accuratéque ſcripſiſſe, feudorum vſum inventum primùm à ſeſe introduxiſſe, feudaq́ue fidiſſimis & fortiſſimis ſuorum tribuiſſe: è filijs Scoltonem iudicijs Criminalibus, ac legi Riduariæ, Æſgonem civilibus & Salicæ, cæteros alijs muneribus maximis præfeciſſe: inſtituto Reipublicæ ſuæ, iuſtitia, fortitudine, cæteris iſtuc pertinentibus melioribus

quàm

quam tum vicinorum populorum ratio ferebat, in admirationem ſui omnes Germanos atque alios vertiſſe, & confluxu multorum, qui inſtitutis huiuſmodi delectabantur, populum frequentiorem reddidiſſe, multa fortiter, multa iuſtè patraſſe, vias imprimis accuratiſſima ratione operibus & præſidijs per totam regionem muniviſſe, & commeantibus tutas præſtitiſſe: Gymnaſia quoque Græcorum more non ſolùm militaria, ſed etiam literaria aliquot locis, imprimiſque Staveræ ad Stavi fanum exercendæ iuventuti inſtituiſſe: denique libros præclaros à ſe ſcriptos de legibus politicis, & iure feudorum ab ſe reperto, de itinere ſuo ex India, de fœdere cum Ordinibus Germaniæ, de diviſione Friſiæ, de aggerum & viarum regiarum cura, de teſtamento ſuo, eruditione plenos poſteris reliquiſſe. Et hos libros cum alijs literarum vetuſtis monumentis & publicis regni actis in Bibliotheca ab ſe in eodem Stavi fano inſtituta conſecraſſe, moremq; hunc præclarum ſucceſſoribus exemplum imitatis commendaſſe: Et huiuſmodi ſomnia aut commenta otioſi ac vani cerebri alia. Poſtremò cùm annos 68 Friſiæ ſuæ præfuiſſet, in terra Wimodia ipſum quoque diem obijſſe.

Adelis acta ſcriptaque.

Mortuo Friſone, è filijs ſeptem Adelem natu maximum illi in principatu ſucceſſiſſe circiter annum ante Chriſtum in terris natum 250, paternas leges ſuis auctas renovaſſe, fœdera parentis cum vicinis & ſua in literas miſiſſe: cùm diu patriæ præſu-

præfuiſſet, VBBONEM filium in principatu ſucceſſorem reliquiſſe virum eruditi ingenij: eum & multa alia feciſſe laude digna, & vitam Friſonis avi ſui, & Adelis parentis conſcripſiſſe prolixè, & integram gentis Friſicæ hiſtoriam vſque ad annum ante Chriſtum natum 170 compoſitam ab ſe, item Vbiorum Coloniam à ſe quoque deductam, & ex ſuo nomine nomen ferentem, literis mandaſſe: hunc porrò in gubernanda patria excepiſſe, Aſingam Aſconem eiusdem filium, vivendoq; ad annum à CHRISTO ex Maria nato XI perveniſſe, bella multa cum Batavis, Danis, Tungris, Carolo 2 Brabantiæ duce vario Marte geſſiſſe, in bello Batavico & Brabantino graviter vulneratum, & in hoc quoque captum, ſed in gratiam Diocari Segonis Friſij, propinqui ſui, egregij militiæ ducis, qui olim annos totos 16 ſub Carolo Brabantino ſtipendia meruerat, & hoc bello abſtinuerat, tandem dimiſſum eſſe: eius quoque tempore prodigium igniti draconis, de quo in hiſtoria ſcripſi, conſpectum ad Flevum.

Vbbonis acta ſcriptaque.

Aſingæ Aſconis res.

Tùm de Saxone & Brunone ſic. Saxonem portu in Hadoleria potitum, ſubmotis, vt dixi, Suevis ac Vandalis, agros cepiſſe vbi nunc Holſatia, Ditmarſia, Stormaria ſunt, eoſque Saxoniam, & populum ſuum Saxonas appellaſſe: ex hoc Geroldum filium, ex Geroldo & Engela Anguli Sueonis filia, Humbli nepte (Angulus is Dani frater fuit, ex quo Dani

De Saxone & Saxonibus.

dicti,

dicti, ſi Saxoni Sialandico fides) Sigfridum natum Saxoniæ principem ſtirpem principũ in ea gente ſequentiũ, huiuſq; germanã ſororẽ Grytham Vbboni nuptam filio Vithonis Friſone nati Vithonẽ peperiſſe Eidorenſis agri dominum, à Frotone I Daniæ rege ſuperatum, ac Henricum in nuptijs ſuis à Gramo Dano interemptum: Ex Vithone Friſonis filio, qui & Iutho alijs, Vithas aut Iuthas eſſe nũcupatos (Cimbricam Cherſoneſum habitantes, quemadmodum ex Angulo Angulos vel Anglos in eadem quondam Cherſoneſo inter Saxones & Vithas ſeu Iuthas medios, qua nunc ager inter Sleſwicum & Flenſburgum in ora maris Balthici porrigitur, qui poſt cum Saxonibus, Vlithis, Friſijs, Hunnis in Britanniam profecti, imperante Valentiniano III inſulæ magnæ parti nomen dederint. Brunonẽ verò interius ad Viſurgim progreſſum cum ſuis illic regionem occupaſſe, & oppido à ſe condito, totiq; regioni & populo nomen dediſſe, Vinulorum ac Oſtfalorum nomine ſeculis ſequentibus obſcuratum. Interea & Grunonem in Friſia, Friſonis è Gailonẽ filio nepotem, erecta arce Gronenbergia, Groningano vico primùm, deinde oppido initium dediſſe circiter annum ante natum Chriſtum 150, Vbboni patrueli coævum: Grunonis filium Friſium nomine, FrouWæ Vbbonis principis filiæ nuptijs auctum, acceptis à ſocero ac patre copijs ad occidentem Flevi agrum vacuum occupaſſe, collocataq; ibi Colonia novæ Friſiæ ei nomen dediſſe, & vrbem à

Iuthæ aut Vithæ.

De Brunone & Brunſuigijs.

Gruno Groningę conditor.

coniugis

tuningis nomine primùm Froungaſt, deinde inflexa nonnihil pronunciatione Frongeeſt nuncupatam (eruditi Veronam dixêre) mille ferè paſſus ab eo loco, vbi nunc Alcmaria eſt, condidiſſe, illam poſt opibus, & virginum Britannicarum cæde nobilem, & ab Hollandiæ Comite Ioanne à mille & quadringentis quinquaginta annis demùm funditus everſam: coloniam novam ab hoc initio ſui per Cccc. xx. annos ab optimatibus imperio ariſtocratico gubernatam eſſe, fineſq; longiſſimo tractu occidentem verſus per oram maris in Brabantiam vſq; & Flandriam protuliſſe, & defendiſſe præfectorum opera: Per eadem tempora, imperante apud Romanos Auguſto Cæſare grave bellum à Frotone III. Danorum rege Friſiæ illatum, Riduariaq; occupata ipſam pro ſubacta habitam teſte, Saxone Grammatico: ea neceſſitate Friſios compulſos, cum ſimul à Romanis vrgerentur, eorumq; vires ſuſtinere ſoli non poſſent, omnibus circum infeſtis, tandem Romanis ſe ſubmiſiſſe cõditione hac; vti legibus ſuis « vterentur, fratres & amici populi Romani eſſent, de- « fenſionem à Romanis perpetuam haberent; extructo « huiuſce gratia caſtello ad Flevum flumen: eo no- « mine tributum annuum modicum penderent, coria « boum, quantitate incerta: ita Romanos, quod bello « Friſico quæſierant, iſtinc exercitibus ſuis aditum in reliquã Germaniam interiorẽ aperuiſſe: multaq; facili labore deinde in ea ſubegiſſe: coriarium autem tributum ab Auguſto adhuc vivente in pecu-

Verona; Frongeeſt condita.

Friſij Romanis ſe ſubmittẽtes tempore Auguſti cõditionibus optimis.

niariũ librarum auri xx.eſſe libentibus Friſÿs commutatum : Ea conditione ſub tutela Romani nominis ſui iuris manſiſſe gentem vſque in tempora Caroli Magni. At defuncto ſine liberis Aſinga Aſconio, de quo dictum, Diocarum propinquum in locum eius à populo eſſe electum, mortuumq; anno Chriſti xlix. Olennium, de quo apud Tacitum eſt libro IIII. Friſÿs occidentalibus à Romanis præfectum, quem cum Diocaro vixiſſe, ſi vixit quiſquam iſto tempore Diocarus Friſiæ princeps, neceſſe eſt, (anno quippe Chriſti xxx. armorum cauſam dedit) hominem Friſium non Romanum fuiſſe, & ab holle voce patria, quæ caput ſignificat, Hollium rectius, id eſt, Capitonem dici à Tacito debuiſſe, ab eoq; ob calamitates cum tributo irrogatas, partem Friſiæ ad occidentem ſolem Olennÿ iniurias perpeſſam, odioſo vocabulo Hollandiam tanquam Hollÿ terram à cæteris Friſÿs nuncupari cœpiſſe : Diocaro in principatu filium ſucceſſiſſe Dibbaldum Claudÿ imperatoris caſtra diu ſecutum, & malo patriæ in Germanos Orientales profectum irritato hac re Daniæ rege: Sub quo Verritum & Malorigem legatos Romam ad Neronem iviße à Tacito itidem memoratos, ex hisq; Verritum acta legationis ſuæ & bellum cum Romanis geſtum literis prodidiße, eaq; ſcrpita eius à Cappido quodam Friſio ſcriptore eſſe citata : Dibboldo verò ad annum Chriſti 85 mortuo, Tabbonē è ducibus armorum

Diocarus Segon princeps Friſiæ.

De Olennio.

Dibbaldus princeps Fr.

Verritus & Malo-riges.

Tabbo

eius

ëius ſuffragijs populi ſuffectum, Domitiani caſtra in Chattos ſecutum commentarios ſcripſiße de principibus Friſiæ, de poſteritate Friſonis, de Friſiorum bellis contra vicinos geſtis, à Cappido quoque citatos, obijße anno Chriſti 130. A Tabbone præfuiſſe deinde Aſconium, Adelboldum, Titum, Boiocalum, Ubbonem, Haronem, Odilbaldum, Udolphum Haronem, Engiſti & Horſi, inclytorum principum patrem, omnes titulo ducis: poſt hos reges iam numero novem, Richoldum, Uffonem, Odibbaldum, Richoldum II, Beroaldum, Aldgillum I. Radbodum I, Adgillum II, Gondebaldum, Radbodum II, cui à Carolo Magno regnum ademptum: cunctos hos poſt Aſingam Aſconem Auguſti Imp. coævum, gentis liberæ & ſumma gloria florentis imperium tenuiſſe, pleroſq; etiam Romanis imperatoribus cariſſimos & ſuſpiciendos fuiſſe, inq; horum aulas liberos ſuos capiendæ diſciplinæ cauſa educandos miſiſſe: non paucos quoque maximis rebus geſtis, quæ ſtrictim notatæ ſunt à me in hiſtoriæ meæ libro III. ab Andrea autem Cornelio fabulatore, quem SUFFRIDUS ſequitur, fuſè expoſitæ, & fines imperij protuliſſe, & magnum ſibi nomen peperiße. Imprimis de Engiſto & Horſo, quorum nobilis fama propter arma Britannica, hoc modo SUFFRIDUS: Weſtfalos originis Vandalicæ inter Viſurgim & Rhenum oppreſſis exciſiſve Chamavis veteribus incolis, ſedem habentes, cum vicinis & con-

princeps Friſ. ejuſque acta & ſcripta.

Friſiorũ duces & reges uſq; ad Carolum M.

De Engiſto & Horſo.

fœderatis ſuis Angrivarijs Odilbaldi Friſiorum ducis IX. tempore, circiter annum Chriſti 344. Friſiæ fines incurſaße & graviter afflixiſſe Lavica tenus: id indignè ferentem Odilbaldum egregium & rebus geſtis clarum principem collectis raptim copijs ſuis invaſiße hoſtes præda graves, nec ſolùm præda exuiſſe, ſed perſecutum in fines ipſorum, aliquot caſtellis & munitionibus occupatis, Angrivariam totam, & Weſtfaliæ partem maximam imperio ſuo adieciſſe: his Iglonem quendam ſpectatæ virtutis hominem Friſium præfeciſſe, perq; eum tres arces continendis in officio ſubiectis in ea regione, primam in Angria, alteram Suſati, tertiam Iburgi, conſtruxiſſe: Iglonem totos xxv annos ea præfectura cum gloria perfunctum, ad eumq; Udolfum Haronem filium in ſpem ſucceſſionis domi præclarè educatum eruditumq;, à patre Ollilbaldo percipiendæ cauſa diſciplinæ militaris eſſe miſſum, atq; biennio plus cum eo commoratum: Habitaſſe ea tempeſtate prope Hamburgum ſatrapam Saxonem præcipuæ nobilitatis à Sigfrido Saxonis archegi nepote, de quo dictum ſuprà, deſcendentem Wetgiſtum: huic filios duos Engiſtum & Horſum magnæ ſpei, in Albis, uti vocant, fuiſſe mortuos, unicam verò filiam hæredem Suanam Udolfo Haroni Friſio hoſpiti & amico coniugem datam: Udolfum anno Chriſti 360, patri in imperio Friſiæ ſurrogatū, ENGISTUM & HORSUM ex ea genuiſſe, nominib. avuncu-

Vdolfus Haron pater Engiſti & Horſi.

Vetgiſtus Saxo.

lorum

lorum in ſolamen matris & avi nuncupatos, ab avoq; Wetgiſto per adoptionem in familiam Saxonicam tranſlatos. Eoſdem verò ab Udolfo parente, ubi primùm ætas ferre potuit, ad Valentinianum Imp. Romanum eſſe miſſos, in huiuſq; aula præclarè literis pariter & bello inſtitutos, cùm rediſſent domum, à patre ad Iglonem Angriæ & Weſtfaliæ præſidem amandatos, ut fines cum eo contra anniverſarios hoſtes tuerentur, & bellis indureſcerent, ibiq; cum gloria vitam egiſſe: haud multo poſt, cum multitudine ſobolis Friſia laboraret, ex lege vetuſta Friſonis, quotannis in comitijs gentis repetita, lectos oppidatim ac vicatim iuvenum validiſſimos quoſque, levandæ cauſa patriæ in coloniam abire, ac novas quærere ſedes iuſſos: his ab Udolfo principe filios Engiſtum Horſumq;, quos unicos habebat, præfectos, cùm omnes ad Dockenburgum, quæ nunc Doccumum eſt, collegiſſent, ſeq; rebus neceſſarijs inſtruxiſſent, Eſonſtadium ad oſtium Lavicæ amnis eos duxiſſe: ibi conſcenſis tribus navibus longis, quas Schiulas lingua patria dicebant, in Angliam Cherſoneſi Cimbricæ, Iutiæ & Saxoniæ finitimam, curſum direxiſſe, portibus ac rebus alijs oportunam, & Saxonibus parentem: terra capta, eo receptaculo uſos, donec ſe lætioris ſedis invadendæ offerret occaſio, ſimulq; cum Saxonibus & Anglis piraticam in Britanniam & Armoricos multos annos exercuiſſe, ac Angloſaxones ob hãc ſocietatẽ dici cœpiſſe: tandem oportunè in Britanniã

Decretũ de colonia deducenda.

 vocatos

vocatos profectoſq; ea geſſiſſe, quæ ab alijs expoſita ſunt, vnde poſtremò nomen Britanniæ in Angliæ nomen verſum. Atque ex his clarum, (ait Suffridus) Engiſtum & Horſum Friſios origine non Saxones fuiſſe, & in Anglis ex Angria Weſtfalica petitis Crantzium toto, quod aiunt, cœlo erraſſe: rectè ſanè, niſi laboraret narrationis fides. Deinde rurſum, pertexens rem, Orichium Hengiſti filium à morte patris ſubigendis adhuc Britannis occupatum, Octam ex ſe natum ſecum retinuiſſe, & ſucceſſorem regni in Britannia deſtinaße, Ebiſſam alterum filium ætate minorem in Friſiam remiſiße: eum in patriam priſcam reverſum, (in qua poſt avi ſui Engiſti diſceßum, ſororius eius Richoldus Vffo ex voluntate ſoceri Vdolfi ad imperium pervenerat, & principatum in regnum converterat, ac Odilbaldum filium hæredem & ſucceſſorem, Richoldi II. genitorem reliquerat,) comiterq; à cognato rege exceptum, & in ſolamen excluſionis è regno Friſiæ, feudo totius Angriæ in Weſtfalia, ac bona Weſtfaliæ parte, cum inſignibus equi nigri donatum eße: acceptoq; imperio beneficiario, comites ſuos, quos ſecum traxerat, Saxonas veteres dici voluiſſe, conditiſq; Saxendorpia & Saxendorpio, hæc ijs à Saxonibus nomina impoſuiſſe: denique poſteros huius in eiuſdem imperij poßeſſione manſiße vſque in Vitikindum Caroli M. hoſtem recta linea ab Ebiſſa deſcendentem, ſed clientelæ ius Sigardi regis tem-

Richold⁹ Vffo primus Friſiæ rex.

pore ex Friſco in Francicum verſum, Beroaldo potentiſſimo rege, primo vtriuſque Friſiæ cis vltraq; Flevum domino, à Clotario I Franco everſo.

Porrò de occidentali Friſia, poſt ea quæ dicta ſunt ſupra, memorat Suffridus hæc. Expletis in Ariſtocratico regimine annis Ccccxx, finibuſque in Brabantos & Flandros ampliatis, cum annus Christi flueret Ccc, Haronis Friſiorum veterum principis patruelem fratrem Didericum ſcripto rurſus colonorum numero cum his Flevum tranſiſſe, & novam coloniam in nova illa, id eſt, occidua Friſia, eo loci, vbi nunc Waterlandia nomen habet, qui tum locus aquis & ſylvis obſeſſus atque incultus erat, conſtituiſſe, ibiq; Medenblicum à Medeæ ſplendore dictum, (ſi qua Andreæ Cornelio aut Scarlenſi fides) condidiſſe, ſedem & caput imperij ſui: ei filium fuiſſe & ſucceſſorem Wilhelmum: hinc Dibbaldum, Dibbaldo Wilhelmum alterum, ei Elinum, omnes in clientela principum Friſiæ orientalis aut veteris, & regio quoque diademate fulgentes ab eo tempore quo Richoldus Uffo ſe regem apud orientales appellari voluerat: atque ita duplex regnum Friſiæ impoſterum celebratum, medio Flevo diviſum: ſtirpem occidentalium regum in Elino defeciſſe, ab eoq; maſcula prole carente Beroaldum ſeptennem, Richoldi regis filium, adoptatum: Beroaldum virum factum mortuo patre vtroque regno potitum à Gallis in Danos, potentiſſimum regum Friſiæ factum,

Status & fortuna Friſiæ occident.

De Beroaldo rege vtriuſque Friſiæ.

 præter

*prӕter oram maritimam interius complexum impe-
rio diœceſim Ultraiectinam & finitima vſque ad
vrbem Neomagum, item Tranſiſulanam regionē,
Salandiam, Drentiam, Tuentiam, Tecklenburgi-
cum, Benthemium, Angrivarium agrum & Weſt-
faliæ partem maximam, perperam hactenus inter
Saxones numeratum: huic Dagobertum Clotarij
regis Francorū filium vivo adhuc patre bellum fe-
ciſſe in Weſtfalia, obſeſſoſq; Suſato, à Beroaldi regis
copijs, & Sigardo Saxone cliente eius occupatum
captumq;, & ignominiæ cauſa parte comæ mulcta-
tum ad patrem remiſſum: eo dolore & filij probro
incenſum ipſum Clotarium ætate iam gravem ar-
mis correptis cum totius regni viribus in Beroal-
dum Friſium iviſſe, eumq; ſua manu in acie confe-
ciſſe, annos natum XCij, amputatumq; à trunco re-
gium caput haſtæ præfixum terroris cauſa Friſiorū
pugnantium oculis ingeſſiſſe: ita perterritis, victis,
fuſis Friſijs crudeliter victoria vſum omnia ferro
& flamma permiſiſſe, nulli maſculo eius viciniæ, qui
gladij ſui longitudinem ſtatura excederet, peperciſſe:
rem in Weſtergoa ad vicum Englumanū ab An-
glis veteribus è clade prima Britannica quondam
cum Hengiſto elapſis inſeſſum, eſſe geſtā, Engluma-
nos occidione occiſos, Friſiam totam perculſam, eius
partem maximam in poteſtatem redactam: mox
exercitum geminum in Weſtfaliam à victore ac fi-
lio Dagoberto ductum, Suſatenſe & Iburgenſe præ-
ſidium expugnatū: Sigardum Saxonem Beroaldi*

clientem

clientem quantumvis ſuſtentare fortunam ſumma ope conatum, duobus exercitibus cinctum dedere ſe victori Clotario coactum, eiq; in fidem Francicam adacto imperium clientelare, quod à Friſijs tenuerat, relictum, & tributum equorum impoſitum: exercitum Saxonicis copijs novis auctum à Franco, Viſurgi traiecto in Vinulos immiſſum, Vinulis agro Brunſuigio eiectis, Saxonibus eam ſedem datam: hinc paulatim Oſtvalorũ nomen ijs locis obliteratũ: Friſijs regẽ permiſſũ Aldegillum, Beroaldi filium, xvi. annorũ iuvenẽ, magna regni parte à Gallia in Kinhemũ fl. Weſtfalia, Angria, cæteris omnibus ad Auſtrum vſq; in locũ Auſtrini ſinus, inq; Drentiã ac Tuentiã mulctatũ, et ſexcẽtorũ boũ tributo ãnuo oneratũ: hunc in imperio patriæ vixiſſe totos annos lxxx, paceq; ſervaſſe: Ei Radbodũ filiũ mortuo ſubmiſſũ, dolore amiſſorũ Frãcis ꝑpetuò infeſtũ fuiſſe, multaq; recuꝑaſſe, religionẽ chriſtianã odio Francorum eſſe perſecutũ: hinc turbida õia cũ Francis ad Carolũ vſq; Magnũ. Paradoxa penè õia, & ab hiſtorica veritate planè abhorrẽtia. Ad hæc alia generis eiuſdẽ, Ioannẽ Aldegillo Gondebaldi, & Radbodi II regũ fratre natũ, Aldegilli II regis nepotẽ, Radbodi I pronepotẽ, cum Carolo M. profectũ in Paleſtinã, dein domum reverſum, coloniã Friſiorũ ampliſſimã ꝑ Ægyptũ duxiſſe in Æthiopiã, occupatiſq; ibi ſedib. regnũ condidiſſe Abyſſinorũ, quod vulgo ex nõie ductoris, preſbyteri Ioãnis vocãt: eundemq; ex novis hiſce ſedib. de itinere ſuo in Paleſtinã

Aldegillꝰ rex Friſiæ

Radbodꝰ I. rex Friſ.

Colonia Friſiorũ ducta in Æthiopiã.

cum Carolo rege, deq; expeditione hac Æthiopica, de terræ eius qualitate, de gentium in ea diverſitate

Adelis Adelingij liber de Æthiopia

libros ab ſe compoſitos ad patruum Gondebaldum regem miſiſſe: Eiuſce verò expeditionis comitem Ioanni fuiſſe Adelem Adelingium, eumq; etiam de monſtris Æthiopiæ, de moribus, de religione Æthiopum commentarios ſcripſiſſe: hos libros omnes à Cappido ſcriptore rerum Friſicarum citari: Similiter alijs temporibus colonias alias celebres à Friſijs emiſſas, conditoſq; Scotos, Friſlandos, Viltos,

Coloniæ Friſiorũ aliæ.

Ubios, Heſſos: Carolum M. non autorem, ſed oppreſſorem libertatis Friſicæ fuiſſe: poſt tamen eundem in expeditione Italica rebellantibus Romanis

Roma à Friſijs occupata ſub Carolo M.

comites ſpontaneos Friſios habuiſſe, horumq; virtute ſingulari & admirabili (ductore Magno Fortemanno, vexillum ferente, quod ab ipſo Semo Nohæ filio quondam conſecratum, elatumq; India, multis ſæculis in Friſia terra obrutum ac tum fortè refoſſum fuerat) Romam cepiſſe, & pro beneficio iſthoc eos privilegijs novis ac plena libertate ibidem

Diploma de libertate Friſiorũ

donaſſe, huiuſq; rei teſtes eas literas ijs ſtatim dediſſe, quæ vulgo de privilegijs gentis circumferuntur: & eſſe earum literarum verum & ſincerum exemplar, quod hodie ab imperitis iactatur, malè deriſum à Crantzio ob ſubſcriptores: nam Carolum iam tum ſeptem principes electores conſtituiſſe nominibus & dignitatibus illis, quibus in exemplari hoc recitantur: multaq; de Carolina ætate alia farinæ eiuſdem, & inter ſe & cum autoribus probis

omnibus

omnibus pugnantia. His vt fidem aliquid conciliet, vide Lector, quid faciat. Primùm archiva patria crepat & iactat magnificè, idq; nomen auguſtum, velut Gorgonem quandam, vbique prætendit: perinde ac ſi chartas codicéſve publicos vetuſtate venerabiles, ex tablino aliquo gentis depromptos, & publica cura, tanquam monumenta geſtorum, confectos ſervatoſq; nobis poſſet oſtendere: quales in domibus regijs Iuda & Iſraël, qui libri verborum dierum Regum Iuda vel Iſraël, item libri regum eorundem in ſacris biblijs nominantur, item apud Perſas, Medos, Babylonios, Syrios in Oriente, Romæ apud pontificum collegiũ fuiſſe, hodie quoq; in chartophylacijs regum eſſe, ſcimus. Id, inquam, nomen oſtentat Suffridus, vt admiratione eius abripiat Lectorem, cum revera nomen modò ſit inane ſine re: inane inquam ac nudum nomen, præſtringendorum cauſa animorum aſſumptum. Negent hoc patroni eius? age, proferant aliquid, quod huiuſmodi ſaltem ſpeciẽ habeat, vt me confundant. Feram patienter, imò gratias agam. Sed quomodò proferent, quod non eſt? Nam ſi ſe recipiẽt, ad figmentum bibliothecæ illius apud Staveranos à Friſone inſtitutæ, & à poſteris auctæ, aut ad libros, quos antè ex Catalogo ſcriptorum Friſiæ, quem edidit Suffridus memoravi, ipſius Friſonis, Adelis, Vbbonis, Gruni, Verriti, Tabbonis, in ea repoſitos, vel ad atrium Staveranum à Richoldo Offone rege imaginibus & ſcriptura ex-

Fundamẽta probationum Suffridi.

Archiva.

cultum

cultum velut hiſtoriam gentis aſſectabilem, rurſus præter vana nomina rerum commentitiarum, quæ nunquam fuêre, quas vanorum & ineptorum ac impudentium hominum cerebrum peperit, certè adferent nihil: Aut ſi ad rythmos, quos idem Suffridus memorat, ineptos, horridos, incultos, ſecum pugnantes, ſe vertent, & his nomen auguſtum archivorum volent imponere, deridendos ſe ſanis hominibus propinabunt, ut pòſt, ubi de rythmis his ſcribemus, fiet pluſquam manifeſtum. Dein ſcriptores alios noſtræ gentis, qui iſta, de quibus agimus, in literas olim miſerint, ætate inferiores, idem Suffridus recitat. In his Hanconem quendam Fortemannum, ait, ſub Carolo Magno florentem commentarios ſcripſiſſe expeditionum ſuarum per Græciam, Angliam, Scotiam, aliarumq́ cum Carolo M: idq́ teſtari Andream Cornelium, hominem nuperum, anno Chriſti M.D. LXXXIX Harlingæ fato functũ: Et paulò priorẽ hoc ætate ſub eodẽ Carolo SULCONEM Fortemannũ virum nobilẽ, doctrina excellentẽ, ſtilo egregio opꝰ hiſtoricũ inſigne lingua Latina condidiſſe, complexũ hiſtoriã univerſæ gentis à Friſone ad Radbodum II incluſivè, ac propter ſtili libertatẽ à Radbodo in carcerẽ detruſum, à Carolo autẽ Magno ex eodẽ liberatũ: id opus integrum non veniſſe ad poſteros, ſed adverſaria quædã & fragmenta lacera ab Occone Scarlenſi pronepote ipſius collecta, inq́ ordinem redacta, eiuſdem auctario eſſe ſuppleta: floruiſſe autorẽ hunc

Scriptores hiſtoriæ Friſ. à tempore Caroli M.

maximè circiter annum Chriſti 780. Poſt hos Cappidum Staverenſem ſacerdotem hiſtoriam integram gentis ſuæ compoſuiſſe collectam ex omnibus ſcriptorib. Friſicis antè nominatis, alijsq; pluribus: cuius operis perditi fragmenta quædam ſibi ſint ab Andrea quodã Gryphio ſuę geſta: viguiſſe ad annũ Chriſti 920. deinde OCCONEM SCARLENSEM, Scarlæ in vico Geeſtano, familia nobili Tacamæa natũ, aũvculi ſui magni Sulconis Fortemã ij reliquias cõquiſitas in ordinẽ redegiſſe, hiſtoriãq; eius, quantũ potuerit, ingenio & induſtria ſuâ inſtauratã, ſuppleviſſe ex actis recentibus, atque ita ſeriem continuam geſtorum à primodio gentis ad ſua vſque tẽpora latino ſermone deduxiſſe: floruiſſe circiter annum à nato Chriſto 970. commentarios hos latuiſſe per aliquot ſæcula in familia Takemæa: tandem ab annis 400 eos nactum Ioannem quendã VLIETERPIUM Heſſelo Martena Poteſtati Friſiæ à ſecretis ignotis parentib. ortũ, qui ipſe quoq; prius ſylvulã antiquitatũ patriarũ collegerat, ex hiſce vnũ cõtinuæ hiſtoriæ op⁹ confeciſſe idiomate Belgico, uſum arbitrio ſuo, & perduxiſſe id ad annum circiter 1370, quo tẽpore in vivis fuit ipſe: volumẽ hoc ſuppreſſũ diu, & indiligenter cuſtoditum, ſituq; multis locis corruptum eſſe, vix vt locis iiſdem ab Andrea Cornelio legi potuerit, teſte ipſo hoc Andrea Cornelio. Ab hoc Vlieterpio xxx annos inferiorem, M. ALVINUM Snecanum ex ludimagiſtro eius oppidi Secretarium,

circuer

circiter annum Chriſti 1400. ſcripſiſſe compendium hiſtoriæ Friſicæ ab exordio gentis ad Carolum Magnum Belgico ſermone: in eo deduxiſſe Friſiorum Ethnarcham Friſonem ab Indis, hos à Ragau vel Reu ex poſteris Semi filij Noæ, ac cætera illa expoſuiſſe, quæ nos antè, vbi de Friſon atque eius rebus dictum, recitavimus, Siculis variora gerris: Huic verò commentario ideò deberi maiorem fidem, quòd confecti ſint ex vetuſtis Rythmis, & citent Moyſen & Megaſthonem & Patroclem. Poſt Alvinum circiter annos 100 confeciſſe Chronicon Friſiæ latinum Folkerum quendam Simonis Rectorem Scholæ Snecanæ, ſed ſibi nondum viſum: eodemque tempore aut paulò poſt, ad annum ſcilicet 1499. avum ſuum Suffridum Rodolfi Sterckenburgium collegiſſe antiquitates Friſicas à primordio gentis, & hiſtoriam integram continuaſſe vſque ad tempora ſua: Sed opus id à morte autoris diſſipatum, reliquias modò laceras ab ipſo ſe nepote tandem recuperatas: deinde Martinum Uſſanum Carmelitam circiter annum 1500 ſcripſiſſe elogia nobilium Friſiorum, & hiſtoriam factionum ſub ἀναρχίᾳ, citatum & commendatum ab Andrea Cornelio: Duos item Taboritas monachos Henricum & Vorperum res Friſicas à principio ad ſuam ætatem, priorem ad annum Chriſti 1508, alterum ad 1530. ferè expoſuiſſe, Et cum his Idſardum Gravium Doct. medium inter vtrumque, hominem ſatis notum ex

multis

multis actionibus, Chronicon huius gentis congeſſiſſe: Denique Andream Cornelium organo Muſico in templo Harlingæ operatum, anno Chriſti 1589 eodem in oppido mortuum, patria Stavrienſem, volumen compoſuiſſe rerum Friſicarum, ab initÿs gentis vſq; ad annum Chriſti 1566, complexum ea, quæ Sulco Fortemannus, Occo Scarlenſis, Ioannes Vlieterpius viciſſim ex annalibus vetuſtioribus deprompta congeſſerant, aut de ſuis temporibus conſcripſerant. En tibi, Lector, fundamentum, quod paradoxæ ſententiæ ſuæ probandæ vnicum & ſolum ſubſternit SVFFRIDVS noſter, bona fide à me expoſitum. Id vero cùm mihi non ſolùm minus exile ac infirmum, ſed etiam perinſulſum ac abſurdum videretur, oppoſitum conſenſui autorum optimorum quorumq; veterum ac recentium, (nec enim quicquam aliud habet, quàm fabulæ ex fabula deductionem, confirmationemq;) ne quis ſe decipi ſineret, monendos hiſtoriæ ſtudioſos, vt dixi ſupra, & nævos tàm turpes ac indecoros ab hiſtoriæ facie abſtergendos eſſe putavi. Atque hoc non ſolùm officÿ à me ſuſcepti ratio, (veritatem enim in rebus patriæ exponere, & nebulas errorum diſcutere in profeſſo habebam) ſed etiam probatiſſimorum autorum in hoc genere exemplum nunquam hactenus improbatum mihi perſuaſit. Nec tamen niſi modicè ac moderatè feci id ipſum, cùm res popoſcit, abſtinuiq; vbique à verborum acerbitate.

Autor immeritò flagellatus à Suffrido, ob fundamēta hæc non probata.

Quid

Quid enim dictum à me in toto ſcripto gravius, quam quod fabulas narrationes huiuſmodi ter aut quater nominavi, & ſemel fabulatorem dixi earum autorem Occonem Scarlenſem, eundemq́ exemplū Hunibaldi, Gaufredi, ac ſimilium ſecutum eſſe in componenda hiſtoria ſcripſi; Suffridum quoque huius & aliorum id genus ſcriptorum nuncupavi patronum? Ne verbum quidem. Sunt libri in manibus, ad quos rurſum provoco, & ad ipſa ea, quæ ex his libris excerpſit exagitavitq́ in hoc ſuo in me ſcripto Suffridus: Nec infamiam deprecor, aut bonorum odium, ſi ſecus feciſſe deprehendar. Quam igitur aut falsò ab humanitate, ac miti & facili natura prædicatus, aut ſui hic omninò oblitus & diſſimilis eſt Suffridus, qui tragicis clamoribus iſta velut nefaria & ſcelerata, atque omnium digna odio tàm prolixè eſt inſectatus? qui reprehenſionem huiuſmodi tàm acerbis & prolixis convitijs, tàm longo & maledico volumine eſt vltus? qui conſiliū hoc meum non malitioſum ſolùm in ſe, ſed iniurium & inimicum, imò capitale in ſanctiſſimam patriam eſt interpretatus? denique qui ita me propterea excipit, ac ſi facinus parricidio aut perduellione gravius à me eſſet patratum?

Examen fundamētorum Suffridi. Sed miſſis his ad ponderandas rationes veniamus. Ego commentitias duxi, & duco narrationes iſtas, ab otioſis & rerum imperitis, & fingendi libidine ardentib. ingenijs, ſæculo rudi, & fabulis dedito inventas, Hunibaldicis, Gaufredicis, Sicãdicis, & alijs

& aliјs eiuſdem generis ſine controverſia fabuloſis ſimiles. Nam non ſolùm teſte carent idoneo, & fidem merente, ſed etiam cum conſenſu fidelium & bonorum teſtium, autorum veterum, pugnant apertius quàm vt negari poſſit: & circumſtantiјs locorum, temporum, cæterarum rerum adverſantur: denique contradictionibus crebris & manifeſtis, quas inſitas habent, ſeſe evertunt. Ad primum enim quod attinet, quæ eſt cauſa fidei, quàm narratis de rebus veteribus, & procul à memoria noſtra amotis adhibemus? an non teſtimonium fidelis ac idonei teſtis? aut quid omninò eſt talis fides niſi aſſenſus certus, qui adhibetur narratis, propter aſſeverationem teſtis huiuſmodi? Quis verò teſtis huiuſmodi, niſi qui notus & probatus, de quo ſtatuimus, & ſciviße eum ea, de quibus teſtatur, ſive ex ſe, ſive ex bonorum & ſimilium ſui teſtimonio, & fallendi cauſam aut conſilium non habuiſſe; maximè ſi dicat cum aliјs bonis receptiſque teſtibus non diſſentientia, atque à natura rerum & circumſtantiјs non abhorrentia? Aut oſtendat igitur nobis aliquis teſtem talem in hac, de qua agimus, cauſa, propter quem aſſentiri narratis rerum tàm veterum teneamur; aut fateatur, nihil eſſe, cur iјs fidem adhibere debeamus, imò temerarios nos eße atque excordes, ſi iiſdem illis aßenſum tribuamus. Nam quos teſtes nobis SUFFRIDUS produxit, hos eo

D loco

loco habere non poſſumus, & ſi habeamus, haud immeritò ſtolidi ac amentes ab ijs, qui ſana mente ſunt, cenſeamur. Quid enim? ANDREAS CORNELIVS huiuſmodi nobis eſſe debet, ex quo trãſcripta à me omnia ſunt, quæ tertio libro, vt vanitatis manifeſta, recitavi, homo nuperus, xiiij ante annos mortuus, nulla claritudine, nulla doctrina, vicinis ferè ſuis ignotus, pſallere denique in templis ac nablia tractare, & in menſis deliciari, ſcyphosque ſiccare, quàm res tantas in hiſtoria vetere dijudicare eruditior? Aut is, ex quo tranſcripſiſſe ſe portenta illa narrationum hic profitetur, cuiusq; fide fidem ſuã firmat, quiq; duob. ipſum ſæculis dicitur anteceſſiſſe, IOANNES VLIETERPIVS? quis homo? cui publicè notus? quibus literis, quo teſtimonio clarus? qua probatus re, vt tantæ rei teſtem aut iudicem eum ferre, eius autoritatem tot ſcriptorum probatiſſimorum veterum & recentium autoritati anteponere nos conveniat? De quo fatetur ipſe Suffridus noſter, terræ filiũ eſſe, ignotis parentibus natum: cuius licet ætatem, & vitæ ſtatum conetur oſtendere, tamen in eo ſibi ipſi contradicit, & quanta traditionis huius vanitas ſit, ſatis demonſtrat. Nam floruiſſe hunc hominem circiter annum Chriſti M.CCC. Lxx. & I. H. Martenæ ſummo magiſtratui Friſiæ, quem poteſtatem vocant, à ſecretis fuiſſe affirmat. Martena autem, ſi credendum huic ipſi Vlieterpio, aut Andreæ Cornelio, qui id ex eo deſcripſit, anno

De Ioãne Vlieterpio.

Chriſti

Chriſti M. CCC. XII. è vivis exceſſit, poſtremus, qui ea poteſtate ex patrijs legibus apud Friſios eſt functus. Florere autem cum potuiſſe, & hiſtoriam ſcribere LVIII anno poſt mortem domini ſui, cui non à miniſterio puerili aut abiecto, ſed à ſecretis in tanto magiſtratu fuerit, cui poteſt fieri veroſimile? Cuius ſcripta ſi quod momentum habebant, cur occultata & in tenebris retenta ſunt tamdiu? cur, ſi in pretio fuère apud eos, qui detinuere, cuſtodita tàm negligenter, vt cùm poſt in manus Andreæ Corn. incidiſſent, ſicut ipſe Andreas teſtatur, exeſa obductaq; ſitu multis locis haud facilè potuerint legi? Hic inquam vir, qui albus atérve fuerit, nemo poteſt dicere, eo habendus nobis loco eſt, vt freti fide ac autoritate ipſius inauditis, incredibilibus, cum veterum ſententia ac fide pugnantibus fidem adhibeamus, & maiorum terminos moveamsu? Non, ſi vecordes aut amentes non ſimus. Sed OCCONEM SCARLENSEM, ait Suffridus, autorem Vlieterpius ſequitur, & eius fide ſibi fidem facit. Et quis iſte Scarlenſis Occo? qua nota, quo teſte nobis commendatus? Nam quod Suffridus de eo ſcribit in decadibus ſuis, in Scharla vico, patre Gaeltzione à Takema viro nobili natũ, pronepotẽ ex ſorore Sulconis Fortemanni Friſiorum hiſtorici, ex huius ſcriptorum diſparſis ac laceris reliquijs, velut ex magni naufragij diſiectis & recollectis tabulis hiſtoriam Friſicam integram à primordio gentis, atque ipſo

De Occone Scarlenſi.

adeò Friſone Indo ex India advecto ad Radbodum II regem Friſiorum, & Caroli Magni tempora conſcripſiſſe, eandemq́ porro ad ætatem vſque ſuam continuaſſe, idq́ opus eius in Takemæa familia aſſervatum latuiſſe vſque ad Vlieterpium: hunc verò copiam eius nactum id ipſum demùm vulgaſſe, Occonem ad annum Chriſti 970 floruiſſe, hoc omne non maiorem fidem habere poteſt, quàm ipſæ narrationes illæ prodigioſæ atque incredibiles, de quibus nobis eſt contentio, ſive ex Andrea Cornelio id hauſerit, ſive ex Vlieterpio, ſive ex quocunque id generis ſcriptorum alio. Alio nobis teſte, noto ac probato, alio documento opus eſt, vt hæc vera credamus, vt de narratis huiuſmodi paradoxis, & veterum fidem evertentibus, fidem autori tribuamus. Livij hiſtoria fidem apud nos habet, quia conſtat cum Auguſto Cæſare eum vixiſſe, in pretio apud eum, celebrem non apud Italos ſolùm, ſed etiam apud gentes peregrinas ob ingenium & eloquentiam, induſtrium quoque, gravem, & veri ſtudioſum fuiſſe, copiam annalium veterum, & commentariorum, quorum noti quoq́ & probati autores, habuiſſe, ipſum etiam hiſtoriæ illius, quæ eius nomen præfert, ſcriptorem verum eſſe, denique ea tradere, quæ cum aliorum notorum & fide dignorum teſtimonijs, conveniant. Idem de Tacito, Polybio, Dionyſio Halicarnaſſæo, Dione Caſſio, Plutarcho, Diodoro, Xenophonte, Thucydide, Herodoto, alijs complurib. antiquis, medijs, recentibus.

recentibus, vt de ſacris ſcriptoribus taceamus, dictum volumus. Quid ſi laboret in eo fides, an vnquam Vlieterpius tales commentarios habuerit, qui verè Occonis, viri huiuſmodi, cuiuſmodi à Suffrido deſcribitur, fuerint? quid ſi ſuſpitio ſit, Vlieterpium imponere hominibus credulis, & novarum rerum ac narrationum avidis, indoctis & imperitis, quale id ſæculum infelix in hiſce regionibus fuit, ſibi verò gratiam & admirationem parare apud cupidos laudis maiorum ſuorum cum Hunibaldo aut Gaufredo voluiſſe? aut ipſum ſibi ſubiecto commentitio ac adulterino ſcripto imponi ſiviſſe? Quid ſi quis coniectet atque exiſtimet, ſub Occonis nomine alium ætatis mediæ hominem ſcriptum huiuſmodi fallendi cauſa confeciſſe? aut ſine eiuſdem nomine, quod poſt autoritatis cauſa, eius ſit nomine inſignitum? Notæ quippe fraudes tales ſunt præſertim in genere monaſtico, otioſo, fabulis dedito, fraudum avido, impudentia armato. Quid ſi ſuſpicetur aliquis, hominem rerum imperitum, indoctum, credulum, auditis huiuſmodi fabulis, quales in omnibus ferè gentibus in vulgo feruntur, fidem iis adhibuiſſe, & ab ſe in chartam congeſta velut vera, pro hiſtoria venditaſſe? qua ratione multa commenta in nominis hiſtoriæ poſſeſſionem pervenere. Quid verò, ſi quis dubitet, an quis vnquam talis vixerit Occo? quo id probabitur teſte, ſi quis Vlieterpio credere nolit? aut, ſi quis hæſitet, vt vixerit maximè ille, & quidem talis vixerit,

 an

an id quod Vlieterpius iactat, ſit ſcriptum eius? & ſi etiam ſit ſcriptum eius, an ſincerum probumq́; ſit, aut tale omninò, quod fidem mereatur? Quid enim? ſi conſulto commentum ſomniúmve voluerit ſuum ineptis hominibus pro hiſtoria obtrudere, & nugas pro vera re poſteris vendere? quid ſi imperitia & credulitate prolapſus, quæ vera putaverit, pro veris certiſq; in chartam coniecerit, atque ita opus id fabuloſum, hiſtoriæ nomine ornatum confecerit? id eſt, errorem ſuum poſteris tradiderit? An non rurſum exempla vtroque in genere ob oculos? Quid ſi fraus cum errore & imperitia hîc commixta? quod Hunibaldo & Gaufredo & Heliodoro & alijs accidiſſe eſt manifeſtum.

Quicquid verò horum ſit, hoc certè evidens & extra controverſiam apud ſanæ mentis homines eſt, periti & boni autoris probum ac genuinum ſcriptũ non eſſe, aut eſſe non poſſe, ex quo aut Vlieterpij ille commentarius, aut Andreæ Cornelij farragines ſunt conſarcinatæ. Nam falſitates tàm craſſas & pudendas habet haud parvo numero, cum conſenſu omnium autorum fidelium & bonorum, & quidem eorum etiam, qui res ſæculi ſui, ſibi notas & cõpertas prodidere memoriæ, pugnantes è diametro, vt earũ ipſum quoq; Suffridum, maximũ nugarũ patronum, puduerit meritò, erroreſq; nimis turpes agnoſcere, volentem nolentem oportuerit. Et hæc vitia non in rebus exiguis ac vilibus, ſed maximis & graviſſimis ad ſummam ſtatus regni Francici,

σφάλματα ab Occone cõmiſſa nimis enormia evidentiaque.

& fortunæ

& fortunæ Friſicæ, vt de alijs non dicam, pertinentibus, ſunt à ſcriptore commiſſa, temporaq́; & acta enormiter confuſa. Quæ ſi eluere aut excuſare quis volet, is cænum ipſum mundare, aut Buſiridis tyrannidem verbis purgare velle videbitur: ſi quis defendere præſumet, fidem abrogare ſcriptoribus cæteris, & in his plerisq́; ſummis viris, quibuſdam etiam oculatis teſtibus ſimul & ſemel neceſſum habebit: contradictoria enim ſimul vera eſſe non poſſunt: ſin quis vlcera agnoſcet & lapſus fatebitur, eum nihil fidei eſſe in hac tota farragine, nihil hiſtoriæ nomine dignum, fateri quoque, modò ſani cerebri ſit, vel invitum oportebit. In horum numero ſunt, vt ex multis pauca fidei cauſa notem, & ex vngue leonem monſtrem, quod Radbodus primus Aldegillo patri defuncto anno Chriſti Dc. lxxij in regnum ſucceſſerit, cum ex BEDA conſtet, ALDEGILLUM circiter annum Chriſti Dc. lxxviij adhuc in vivis fuiſſe, & imperium in Friſios tenuiſſe: quod RADBODUS idem initio regni ſui à Daniæ rege captus, & poſt aliquot annorum cuſtodiam peregrinam anno tandem Dc. lxxviij, quo adhuc ſuperſtitem patrem fuiſſe BEDA docet, in integrum reſtitutus ſit, cùm horum nihil à Saxone Grammatico laudum Danicarum prodigo ſcriptore ſit notatum: quod eo tempore ab Omundo Danico præfecto in duriſſimam ſervitutem redactus, & indigno tributo ſubiectus ſit populus

 Friſicus,

Friſicus,quam rem in tempora GOTRICI regis, & CAROLI M. idem Saxo, quem probum hiſtoricũ Suffridus habet, conycit: quod LUDGERI primi Monaſt. epiſcopi hominis in gente tàm celebris, & Cæſari Carolo tàm grati nulla in opere toto mentio: quod ſcriptum in ea farragine ſit, GONDEBALDUM Aldegilli II filium, regem Friſiæ anno Chriſti 737 regnum auſpicatum, deinde anno eiuſdem Chriſti 749 cum 12 annos patriæ præfuiſſet, in prælio ingenti contra Saracenos in Roncevalle, quæ in Hiſpaniæ aditu eſt ad Pyrenæos, pro chriſtiana pietate cecidiſſe, regnumq́; fratri Radbodo II reliquiſſe, quod incidit in annum illum, quo CAROLI M. parens PIPINUS rex Galliæ eſt factus, cum ex hiſtorys notum ſit, ſub Carolo M. anno demùm Chriſti 778 eã pugnã eſſe pugnatam, in qua & ROLANDUS ſorore Caroli & Milone Anglerio natus, Carolo cariſſimus, perijt, & Gondebaldus quoque occubuiſſe à ſcriptoribus alijs ſanioribus perhibetur. Piget memorare plura. Et quis credat nugatori huic, ſi is Occo Scarlenſis eſt, in rebus multò vetuſtioribus, & magis à memoria eius remotis, qui tàm turpiter ſe det in his, quæ debebat habere notiſſima? Quæ ſi à magno avunculo ſuo, SULCONE FORTEMANNO, ut Suffridus ait, mutuatus eſt, quis vel titulum ſcriptori iſti, (Sulconi dico) ſi quis unquam huius nominis & conditionis ſcriptor in vivis fuit, ac non potius totum id de eo figmentum inane ſit Cerbero ſimile,

De Sulcone Fortemanno.

ſimile, in cerebro otioſi ac mendacis monachi natũ, tribuerit, cui res hæ & patriæ fuêre, & coævæ? quis inquam ei fidem habuerit in antiquis, qui tàm ineptus, falſus, abſurdus deprehenditur in coævis, & recentibus? quis illi de FRISONE *crediderit ad mille annos ipſum antecedente? quis de liberis & nepotibus eius, & eorum ſcriptis, id eſt, de rebus inauditis & incredibilibus, ſine ratione, ſine teſte loquenti? Nam quæ ante Sulconem ſcripta memorantur* FRISONIS, ADELIS, VBBONIS, GRVNI, TABBONIS, *ea, vt iam dixi, pura puta figmenta quoque ſunt, ipſa inanitate inaniora, nomina vacua & vana ſine rebus, Chimæræ ſimilia & Hippocentauris, quos rerum natura non habuit vnquam. Quis enim vidit ea? quis legit? quis fando de iis ex teſte fido ac bono audivit? Si* CAPPIDUM *quis dicat, quem in indice vanorum ſcriptorum ex Suffrido recenſui, is larvæ modo larvam, nugas nugis addit, ac teſtes facit, hoc eſt, fabulas fabulis firmat. Quod enim de Sulcone & Occone dictum, id de Cappido quoque dici poteſt & debet, de quo non abs re ambigas, an quid tale ſcripſerit vnquam, imò an vixerit. eſtq́; inanis illa ex fragmento probatio, qua ſe munire velle Suffridus videtur: quàm multa enim huiuſmodi notha ac ſuppoſititia? quàm multi malè feriatorum luſus & doli? ut notatum à me quoque ſuprá.*

De cæteris hiſtoricis Friſiæ antiquioribus.

De Cappido Staverenſi.

Et quomodò, vt eò revertar, fuerint vnquam ea ſcripta, quorum autores fuêre nunquam? Nam quibus indicij aliquid eſt inter eruditos, cùm vel leviter negotium hoc examinant & expendunt, facilè animadvertunt, commenta eſſe omnia, quæ de Friſone, & filijs, poſteriſq; eius vſq; ad proxima Aldegillo tempora memorantur, non in orbis terræ aliqua parte, ſed in theatro cerebri malè feriati geſta. Ita firmamentum cauſæ ex ſerie teſtium ab Andrea Cornelio vſque in Sulconem, & ab eo in ipſum Friſonem petitum, Suffrido abit in fumũ.

De Alvino Snecano.

Ad ALVINUM venio, exſortem ſeriei huius, δαδοῦχον inter ſcriptores rerum Friſiæ, ſi Suffrido aſſentiri libet. Quæro, cùm anno M. CCCC. poſt natum Chriſtum floruerit, quibus ſubſidijs fretus ex Semo vſque petierit originem familiæ Friſonis? de Benedicta Freſia à Semo data Ragavo poſteriſq; eius? de vexillo & corona, & quæ his ſimilia, t radiderit? Adelem cum filijs Friſone, Saxone, Brunone ab Agramme excluſum regno ex India in Græciam veniſſe ſcripſerit? Cætera de Friſone, prius expoſita mihi, deq; filijs eius & poſteris affirmaverit?

De Rhythmis veteribus.

RHYTHMOS, ait Suffridus, vetuſtos ſecutus eſt, iſta complexos. Qui iſti Rythmi? vbi, quando, à quo ſcripti? quàm fidi? Iſta enim tenere nos oportet, vt pro baſi fidei eos habeamus. Quid enim ſi recentes? ſi autoris vani, rerum rudis, poëtaſtri ludere volentis, gloriam aut gratiam venantis, fa-

bulam

bulam condentis? cuiuſmodi poëmata in omnibus linguis extare non vna ignotum non eſt. Apage fundamentum illud, aut firmamentum fidei hiſtoriæ. Sed citat quoque autor (ait Suffridus) MOYSEN, & IOSEPHUM: citat MEGASTHENEM & PATROCLEM, teſtes exceptione maiores, quo fidem narratis ſuis paret. Hoc videamus, vt vel hinc appareat, quanti iudicij Suffridus ſit, qui me iuvenem nullius iudicij eſſe dicit. Ex Moyſe & Ioſepho opinor citari nihil poteſt, niſi quod eſt apud ipſos. MOYSES autem Geneſ. cap. 10 & 11 liberos poſteroſq; Semi filij Noæ recenſet, & ex Semo, Arphaxad ex hoc Salem, ex Salem Heber eſſe oſtendit, ex Heber autem duos fuiſſe filios, priorem Phaleg ex diviſione terræ ſic nuncupatum patrem Reu, avum Sarag, proavum Nachor, abavum Thare, atavum Abrahæ, alterum Iectan parentem filiorum xiij, quorum nomina Elmodad, Saleph, Aſſarmoth, Iare, Adoram, Uzal, Decla, Hebal, Abimahel, Saba, Ophir, Evila, Iobab: additq; Moyſes horum filiorum Iectan habitationem factam eſſe de Meſſa pergentibus vſque Sephar montem orientalem, cap. 10. Eademq; Ioſephus Antiq. Iud. lib. 1. cap. 14, niſi quod à Moyſe de habitatione filiorum Iectan dictum, id his verbis ponat. Iſti à flumine Cuphino Indiæ, & poſitæ circa eam Syriæ loca quædam inhabitant. Ex his verò omnibus quomodò

De Moyſe & Ioſepho citatis.

quæſo

quæſo eliciet aliquis probabitve ea quæ Alvinus prodit, & quæ pag. 15 famoſi huius in me libri, ubi argumentum hoc ut probum firmumq́ in Alvino collaudat, ſuccinctè recitat Suffridus? SEMUM ſcilicet adnepoti ſuo REU, qui idem RAGAU, tribuiſſe regnum in India, poſteriſq́ eius, idq́ conſecratum ab ſe BENEDICTAM FRESIAM appellaſſe, autoramenta maieſtatis regiæ, & ſymbola tuendæ fortiter libertatis CORONAM CHALYBEAM, VEXILLVMq́; RVBRVM *miræ virtutis eidem adnepoti ſuo ac poſteris perpetua dediſſe: poſteros per multa ſæcula regnum illud incolume tenuiſſe, tandem FRISONEM ex his ortum cum ADELE patre & fratribus regno per tyrannum depulſum in Græciam conceſſiſſe, poſt diſciplinam ſub Platone, militiam ſub Philippo rege, cum filio huius Alexandro in Indiā reverſum, & à morte eiuſdē rurſus patria cedere coactum in oram maris huius borei cum familia veniſſe, terramq́ occupatam ex ſe Friſiam vocaſſe, & cætera fabulæ ineptæ, quæ ſunt ſuprà à me expreſſa. Vide conſecutionem, & acumen mirare. Moyſes & Ioſephus oſtendunt, Ragau adnepotem eſſe Semi, ergò Ragau regnum ab eo accepit Benedictæ Freſiæ in India, & Friſonem propagavit, & Friſo poſt varios caſus in has terras venit, & gentem Friſicam condidit. Perindè ac ſi ſic ratiociner, Ex Noha Iavan eſt, quod Moſes teſtatur, ergò Charon portitor eſt inferorum, & vera ſunt quæ de Plutonio regno*

Virgilius

Virgilius commemorat. Lepidum caput. Mitto quod Regavi ſobolis, abavi Abrahæ in Chaldæa & Meſopotamia collocatur à Moyſe, quod eſt Indicæ fabulæ ex adverſo repugnans. At ex MEGASTHENE *quid &* PATROCLE*? in quibus triumphare voluiſſe videtur Suffridus. Citat Alvinus (ait) Megaſthenem & Patroclem, teſtes exceptione maiores, cùm exponit Semi & Ragavi acta, conſecrationem Freſiæ Benedictæ, matrimonium eiuſdem Ragavi, cùm memorat coronam & vexillum, ſucceſſiones & fortunam in Freſia, Friſoni regnum ademptum, eiuſq; ex patria deceſſum, militiam ſub Alexandro, iter adventumq; in Germaniam. Sed, quomodò citat? verbáne eorum recitat? locos monſtrat? codices exhibet? Quis eſt patronorum cauſæ huius tàm impudens, qui hoc dicere audeat? Nihil horum. Qui potuit enim, cum ne iota quidem huc pertinẽs, aut huiuſmodi aliquid ſapiens in fragmentis omnibus ſit, quæ* MEGASTHENIS *nomine circumferuntur? aut, ſi quis eſſe dicat, age proferat in medium, vt me confundat.* PATROCLIS *autem nihil extat omninò. Quid igitur? Nominavit, credo, Megaſthenem, & Patroclem Alvinus fabulas recitans, aut dixit ex iiſce autorib. has nugas eſſe deſumptas. Audierat quippe, vtrumque de rebus Indicis ſcripſiſſe: putabatq; idoneos eſſe, quorum nominibus apud imperitos aut inertes, ad ſtruendam fabulis fidem poſſet abuti.*

De Megaſthene & Patrocle itidem citatis.

At ſi

At ſi nomina iactavit tantùm & obtentui habuit, probavit nihil, nec dici rectè poteſt, autores eos citaſſe: ſin alterum fecit, & in ſuas partes Megaſthenem & Patroclem traxit, mendacium commiſit impudens, & oſtendit qui vir eßet, ut qui verum falſúmve dicere, dummodò diceret aliquid, ſuſq; deq; haberet. Inania ergò ſunt & prorſus ridicula, quæ de Megaſthene & Patrocle nobis porrò hîc intonat, & prolixè declamitat Suffridus, optimos autores fuiße, Indica nota habuiſſe, de Indicis accuratè ſcripſiße, eodem cum Friſone ſæculo vixiſſe, Megaſthenem etiam ipſum Indum, imò eadem civitate Praſia, quæ & Freſia, aut Polibothra, cum Friſone ortum eſſe, ideoq; res Friſonis & noſſe optimè, & rectiſſimè exponere potuiſſe.

Revocatio ad ſtatum quæſtionis.

Quaſi verò quæſtio nobis ſit, an boni & fide digni autores ſint Megaſthenes & Patrocles, atque Indica ſcripſerint, deq; homine Indo & coævo, rectè ſcribere & teſtari potuerint, ac non potius hoc inter nos ſit controverſum, an quicquam de Friſone hi iydem autores, quos bonos agnoſcimus & de Indicis rebus ſcripſiſſe non diffitemur, in literas miſerint, imò verò, an quis unquam huiuſmodi homo in hoc naturæ theatro vixerit, ac in India viſus auditúſve ſit, qualem nobis hæ, de quibus diſceptamus, fabulæ introducunt, de quo potuerint ſcribere, & res eius poſterorum memoriæ mandare.

Suffridus ipſe reus

Ex quo huius hominis, qui mihi & ἀκρισίαν & oſcitantiã & impudẽtiã obiycit, aut ἐσχάτην ἀκρισίαν,

aut

aut ſupinam negligentiam, aut impudens ſupercilium licet animadvertere. Nam ſi rectè ſe diſputare, & me convincere poſſe hoc modo ratus fuit, ineptus, delirus, ſine iudicio fuit: ſi ſine examine rationis in chartam modò coniecit, quod in mentem venit, aut quod ſenilis bilis ſuggeſſit, nimis negligens fuit: ſin horum neutrum, quis ferat ſupercilium eius, qui collaudatione aliorum, & novo titulo hiſtoriographi ordinarij inflatus, æquum putaverit, ſe ſine cura dicere quidlibet, & nauſeantem vomere, nos, quod dictum ab eo ſit, propter eam, quam iam invaſiſſe ſe rebatur, autoritatis arcem, ſine examine adorare. Quid, quod ne ipſe quidem hic ſibi conſtet Suffridus, peſſimæq; in cauſa conſcientiæ ſe faciat manifeſtum? Nam cùm origines ſcriberet, Patroclem habebat tantum, quem citari ab Alvino dicere auderet, faſſus ſimul, autorem hunc nunquam ſibi adhuc eſſe viſum. Quod nil aliud eſt, quàm fateri; exiſtimare ſe, Alvino multò minus eiuſdem copiam fuiſſe, homini quippe obſcuro, inerudito, ſæculo à literis tàm inculto, in quo multa adhuc latuere, quæ poſt eruditorum ſtudio ſunt retracta in lucem. Norat itaque hic noſter, ſi Patroclis nomen iactarit maximè Alvinus, firmare tamen autoritate eius paradoxa ſua haud potuiſſe. In apologia autem hac contra me, velut cum tempore aut Alvinus factus ſit auctior, aut in ipſo Suffrido vendendi fumos ſuccreverit audacia, non Patroclem ſolum, ſed

Megaſthe-

eorũ quæ falsò alteri objicit.

Suffridus ſecũ diſſidens, & in audacia fingendarum ac ſe. rẽdarum fabularũ cum tempore proficiens.

Megaſthenem quoque, & hunc quidem ante illum ac præcipuum, vt coævum Friſoni & conterraneum, atque omnium rerum eius gnarum, citatum ab Alvino, & teſtem narratorum certiſſimum nobis idem Suffridus inducit; imò eius maximè fiducia triumphum canit. Quod rurſus quid aliud eſt, quàm vel delirare, vel ſcientem volentem ludere in re ſeria, & hominibus bonis illudere? Quo ſemel admiſſo, probatoq́ue, quid reſtet, niſi vt à patronis huius cauſæ, vbi quid rurſus edituri ſunt, ſi volent veſtigijs Suffridi inſiſtere, Oneſicritum alterum claſſis Alexandri in India præfectum, aut Ptolemæum, aut Ariſtobulum, aut alios, qui Alexandri res in India expoſuêre, quanquam eorum ſcripta omnia interciderint, velut ab Alvino citatos, ingeri nobis expectemus. Ad hæc, idem Suffridus, qui tanquam Sibyllæ folium Alvini opus in hac contra me Apologia nunc adducit, & baſin cauſæ ponit, antè in originibus ſuis lib.3.cap.2. hæſitans, vacillans, fluctuans, fidem elevans, hoc idem produxit. Sic quippe
„ iſtic, Opus eius à diverſis diverſimodè deſcriptum
„ non vbique eſſe integrum, cùm alij alia, vt fit, addi-
„ derint vel detraxerint: vt neceſſe ſit, cum iudicio
„ deligi aut retineri id, in quo plurima conſonent ex-
„ empla. Egregium ſcilicet hiſtoricæ fidei fundamentum, dignum quod tot bonorum autorum teſtimonijs ac narratis opponamus. Et rurſus capite
„ eodem, De corona quidem & vexillo (intellige

dona

dona Semi, regni myſteria, ex India in Friſiam« translata, virtutis eximiæ) ſive vera ſive falſa ſint« (nihil enim diſcutio, ait Suffridus, cùm de his in« vita Magni commodius dictum ſit) poſteriori ſæ-« culo attexta videntur; quanquam ea, quæ Taci-« tus de templo Tamfanæ ſatis obſcurè tradidit, ali-« quam cum hiſce cognationem habere videantur.« Alterum præclarum præclari ac ſinceri operis elogium, quo mereri videtur, vt id ipſum pro baſi fidei in hiſtoria habeamus. Præterea ita variat, ac ſibi contrarius eſt Suffridus in texendis ex opere hoc narrationibus ſuis, vt aut nullum huiuſmodi librum certum habuiſſe, ſed cerebri ſui concepta cum tempore variata pro libro venditaſſe, aut diverſiſſimis inter ſe & δὶς διὰ πασῶν diſceptantibus operis illius qualiſcunque exemplaribus dubius incertuſq; fluctuaſſe, aut denique cum tempore, quod antè dixi; in ſerendis extrudentiſque fabulis pluribus impudentior & audacior eſſe factus videatur. Etenim cum originum libros primùm ederet anno poſt Mill. quing. XC. velut cautior adhuc & timidior, ac quaſi tentaturus, quid ferre lectores in hoc genere poſſent, ſcripſit Friſonem ſucceſſione regni aviti in Indiæ regione Benedicta Freſia, aut Praſia per tyrannum excluſum, exhauſtaq; concuſſionibus provincia, delectaq; per oſtraciſmum iuventute ad levandam patriam novas ſedes quærere iuſſa, huic ipſi honoris gratia ducē cum fratrib. datū, eductaq; multitudine

eum ea rectà ad Alexandrum Magnum in India tunc bellum gerentem profectum, ab eo humaniter ſuſceptum, ad Emodios montes, qui Indiam Scythiamq́ dividunt, in præſidio locatum eſſe: Deinde à biennio, mortuo Alexandro, metu armorum Sandracotti contra Macedonas, eundem cum iiſdem fratribus, relicto Emodiorum montium præſidio, publica fide in patriam Benedictam Freſiam reverſum, mox rurſus ob ſuſpiciones de recuperando imperio patria decedere ab Agramme coactum, aſſumptis, permittente Agramme, eiuſdem fortunæ ſociis compluribus, itemq́ myſtica illa CORONA CHALYBEA, *&* VEXILLO RUBRO *ab Semo quondam huic familiæ dicatis, in exteras terras abiviſſe, & ad initium anni noni à morte Alexandri poſt longas peregrinationes tandem in hæc loca Germaniæ ſeptentrionalis cum claſſe veniſſe, ſedeſq́ hic fixiſſe, & fratres eius. At in ſtrena ſua ad Friſiæ Ordines miſſa anno ſequente, quam carmine ſcripſit, ut pro poëtarum iure in fabulis protrudendis poſſet eſſe liberior, & in maledica hac contra me apologia, quaſi ſumta audacia, multò plura, & cum prioribus pugnantia attexuit: Friſonem non cum fratribus ſolum, ſed & cum patre Adele regni poſſeſſione excluſum, non ad Alexandrum bellum in Aſia gerentem, ſed rectà in Græciam profectum, Platonem Athenis docentem audiſſe, inde ad patrem Alexandri Philippum ſe contuliſſe, ac ſub eo militaſſe.*

Philippoq́

Philippoq́ꝫ perempto tum demùm ad filium Alexandrum conceſſiſſe, & cum eo in Aſiam atque in Indiam eſſe reverſum: cæteraq́ꝫ quæ ſunt ſuprà à me expoſita. Et tamen omnia hæc tàm diſſona inter ſe, velut ab eodem Alvino prodita, ſunt à Suffrido in lucem extruſa. De Alvino ſatis, aut etiam plus quàm ſatis. Quem ſi fruſtrà ſuſtentare obtentu autoritatis ſcriptorum veterum, maximorum teſtium, aut inepti vaniq́ꝫ poëmatis, conatum eſſe oſtendi Suffridum, reliquum eſt, vt eundem ex ſeipſo metiamur, id eſt, tantum fidei ei deferamus, quantum homini novo & inepto (ne quid dicam amplius) deſtituto documentis & teſtimonijs idoneis de rebus talibus tàm vetuſtis, tàm alienis à perpetuo bonorum & fidelium autorum tàm antiquorum quàm recentiorum conſenſu, tàm abhorrentibus à circumſtantijs locorum & temporum, adeoq́ꝫ contradictionem hic illic cum manifeſta veritate implicantibus deferre debemus. Quibus veſtigijs ſi ingrediemur, id eſt, larva fictæ vetuſtatis atque autoritatis remota, & hunc & cæteros huius generis ſcriptores nudos, ac quales in ſe ſunt, intueamur, facilè tenebras has hiſtoriæ noſtrati à vanis aut credulis ingenijs inductas diſpellemus. Hoc igitur agamus breviter, & fabuloſarum rerum ſeriem per ſumma capita, quantum modus operis huius patitur, ſequamur. Et primùm quidem de BENEDICTA FRESIA in Indiæ ora, quod velut ex tripode recitat Alvinus,

Concluſio de Alvino.

Examen fabuloſarum narrationum Suffridi & Suffridorum.

RAGAVO data, & conſecrata à SEMO, de CORONA illa ac VEXILLO, & quæ inde dependent, quæro unde ad poſteritatis notitiam manarint? per propheticós ne libros, à ſpiritu ſancto de rebus antiquiſſimis poſt multa ſæcula vatibus dictatos? quales Moyſis ſunt de origine mundi, ac ætatibus illis primis? an per monimenta alia humano ingenio ſine dictamine ſpiritus confecta? alterutrum enim dicere neceſſe eſt. Si prius illud, ſequitur, alios etiam eſſe prophetas ac libros propheticos, quàm quos hactenus Chriſtiani novere, nec ſacrum codicem eos habere integrum: nam in eo, qui nunc extat, nihil tale. Sin poſterius, neceſſe eſt fateri nos, libros multò libris Moyſis antiquiores, ad poſteros perveniſſe: Annos quippe DC. Ragau Moyſen anteceſſit. Quorum alterum cùm nobis perſuaſerit Suffridus, nos quoq; forſan cum eo huiuſmodi commentis imponi nobis ſinemus. Intereà omnes, qui hæc legent, monemus rurſum, ut quantum huius hominis iudicio tribuendum ſit, qui fidem hiſce habuerit, atque adeò hiſtoriæ ſuæ fundamentum tàm frivolum ac futile poſuerit, denique ita præcipitem in harum nugarum aſſenſum ſe dederit, ut quos dubitances de ijs, aut ab ſe diſſentientes deprehenderet, in eos velut conſceleratos ac patriæ hoſtes convitijs fulminandum ſibi putarit, expendant, atque ex ungue hoc de toto leone coniecturam capiant. Porrò de BENEDI

ἀκρισία Suffridi.

CTA

ETA FRESIA Indiæ regione ac regno quis audijt ante has nugas in lucem extruſas? quis aut hiſtoricorum veterum, aut Geographorum eius mentionem, aut vllum omninò indicium fecit? Nam de Praſia quod dicitur, putidæ coniecturæ ex alluſione vocabuli figmentum eſt, ab otioſo cerebro, ſpeciem veri fabulæ ſuæ quærente, inventum. Quo modo ſi ludere ex ſola vocum qualicunque ſimilitudine liceat, quid erit, quod fingere non fuerit expeditum?

De Friſone Indo, Friſiorum ἀρχηγῷ.

Iam de FRISONE ipſo, ut intermedia mittamus, quid dicemus? Eum ne regno deiectum, familia tàm illuſtri & potenti, tàm facilè ex intima Indiæ regione, & Gangetico tractu per tot terras aut maria, per gentes tàm multas, tàm magnas, tam diſſonas, cum gravi familia in Græciam penetraſſe? illic Platonem docentem ſtudioſè audiſſe? poſt Macedonibus quoque militaſſe? Lyſimachi neptem coniugem duxiſſe? & filios ex ea tuliſſe? Hæc quiſquam putet vera, aut ſaltem vero ſimilia? Si Praſiæ imperio excluſus ab Agramme fuit, nec voluit aut potuit ob ignominium aut periculum in proxima regione conſiſtere, cur non in Indiæ potius aliqua parte, terræ tàm patentis atque amplæ, quæ tranſeunda Europam potenti erat, ac gentis ὁμογλώττου καὶ ὁμοφύλου *ſubſtitit, ſedeſq; poſuit, quod erat ſine controverſia commodius? an erat ei tota India tàm aut inviſa*

aut infeſta propter vnum Agrammen, quantulæ partis Indiæ dominum, vt totam ſibi fugiendam putaret? vt ſi quis tempore hoc fortuna ſua in Germaniæ parte excuſſus, conſtituat propterea tota Germania cum familia excedere, imò Europa abire, adeoque in vltimos Cathainos commigrare. Quanquam nunc quoque ob commercia maiora, & itinera magis trita id ſit futurum multò expeditius. Et ſi India excedendum putavit, cur non in Aſia vniverſa, in tàm vaſto Perſarum imperio, ſedis aliquem locum cepit? an Perſas omnes & Perſis ſubiectos populos propter eundem oderat Aggrammen? aut ipſe in odio erat horum omnium, vt nuſquam ſe tutum apud eos eſſe poſſe arbitraretur? An tàm ſuavis ei & facilis familiæ vniverſæ per tanta terrarum ſpacia circumductio? An, ſi patriam reſpectabat, ac ſpem reditus & reſtitutionis ſequebatur, non Indi, non Perſæ erant ad huiuſmodi ſpem ac opem propiores? Et ſi militia delectabatur, eius copiam apud Perſas habere non poterat? Et quæ fiducia expectatióve potuit eo eſſe tempore belli Macedonici in Indiam vſque transferendi? Pudet & tædet nugarum tàm inanium. Simile de Platone audito. Qui potuit Indus advena Græcum, & quidem Platonem, quem ne Græci quidem omnes ob grandiloquentiam & ſublimẽ dicendi modum, ac Geometrica θεωρήματα diſputantem aſſequebantur? Nec hìc iuvabit Anacharſis Scythæ exemplum, cum

is matre

is matre Græca fuerit, & Græci ſermonis peritiam domo ſecum in Græciam extulerit. De coniugio verò quid dicam? ſolúſne Friſo maritus factus in Macedonia, an & fratres? Cui autori Hilla iſta Agathoclis filia, Lyſimachi neptis, præter hos fabulatores, memorata? Quid? Lyſimachus, Alexandri ſatelles ac militum præfectus, XL totos annos poſt Alexandrum bella gerens, vivo adhuc & florente Philippo, aut recens perempto neptem habuit nubilem? imò proavus ex ea eſt factus? cùm annos ætatis haberet ad ſummum xxiiij? Nam annum agebat Lxxiiij, vt ex bonis autoribus eſt notum, cum prælio extremo cum Seleuco congreſſus anno poſt Alexandri mortem XLI, poſt eiuſdem in Aſiam tranſitum LI, occubuit. Credat Iudæus Apella. Et quantum veriſimilitudinis in hoc, tantum in cæteris, quæ in fabula ſequuntur, Friſonem à morte Alexandri invidia militiæ Macedonicæ ab Indis præſidio & patria cedere coactum, aſſumptis fratribus, liberis, familia & valida ſociorum manu per Aſiæ immenſos illos tractus in Ægyptum, ex Ægypto in Thraciam ad Lyſimachum, inde per mediterraneum mare, & Hiſpanicum Gallicumq; Oceanum in hoc boreum mundi latus, vbi nunc Friſia ſe extendit, anno à morte Alexandri VIII adveniſſe: aut, vt Furmerius in peroratione ſua Suffrido ſapientior ſcribit, ex India per minorem Aſiam, Siciliam, fretumq; Herculis eòdem delatum eſſe, captiſq; hic

ſedibus, ac veteribus incolis Suevis atque alijs ſubmotis aut ſubactis, univerſam regionem cum fratribus eſſe partitum, ipſum Friſios, Saxonem & Brunonem Saxonas & Brunſuigios condidiſſe.

Ad quæ quæro rurſum, qua ratione, qua fretus ope, ſi è Praſia iterum diſceſſit Friſo, per tot infeſtos Indiæ populos cum ſuis potuerit penetrare? cur non apud Seleucum Orientis dominum, aut cæteros Macedonas Aſiam, Ægyptum, Macedoniam, Thraciam, Græciam, Illyricum tenentes, imprimis apud Lyſimachum Thraciæ imperantem, eiuſq; filium ſocerum ſuum, propiora & certiora fortunæ ſolatia, maluerit ſubjiſtere, quàm devia, incerta, ignota ſequi? quàm terram quærere ab ingenio & natura patriæ ſuæ δὶς διὰ πασῶν diſcrepantem, omnibus rebus illi adverſam? quid enim ferventius India? quid ſiccius, mollius, effæminatius, longius à more noſtro, & à ſitu remotius penè toto orbe poteſt reperiri? contrà, hoc litore boreo quid magis frigidum, humidum, horridum, inclemens, ſolam ſi terræ glebam exceperis, tantùm ſurgens in aquilonem & in occaſum vergens, quantùm illa in auſtrum deiecta, & procurrens in ortum? quomodò ſub cælo calidiſſimo, ſolo torrido & ſicco nati enutritiq; hoc frigore & uligine regionis noſtræ ſunt delectati? quomodò ſub his coaleſcere, quomodò hybernos algores & pluvias perpeti, nondum rebus neceſſarijs cõtra cæli ſævitiem inſtructi, nondum aſſuetudine indurati? Ad hæc, quomodò

tàm

tam pauci, quot exulum more per tot caſus,& tanta terrarum mariumq; ſpacia potuerunt iter facere, indigenas, gentes bello validas & ad arma natas, animis corporibuſq; vaſtas, ipſi natura molles & imbelles,ſi his cōferrentur,dicuntur aut ſedibus expuliſſe, aut ſubegiſſe? quomodò terras tam amplas, FRISIAM totam à Batavis in Danos, SAXONIAM, regionem BRUNSUIGIAM impleſſe,coluiſſe,contra vim hoſtium ab omni parte infeſtam defendiſſe? Quam vero inſulſum,SAXONES & BRUNSUIGIOS diverſos populos facere,& tanto diſcrimine diſiungere, quanto Friſij à Saxonibus ſanguine,lingua,moribus, inſtitutis, republ. revera ſunt diſcreti? Quis neſcit Brunſuigios inter Oſtfalos eſſe, & puros putos Saxones? Quis Brunſuigium nomen auditum unquam dicet ante natum Chriſtum? quis ante Carolina tempora? imò ante Saxonum imperium? ideoq; imperij fine? Nam quamvis Brunonis vicus in vita Suidberti à Marcellino ſcripta nominetur ſemel aut bis,nō tamē gentis id nomē,aut provinciæ peculiaris ponitur,ſed loci perobſcuri atq; exigui,qui à Brunone quodā Saxonici ſanguinis principe primum nominis & generis dynaſta, patruo Henrici Aucupis Imperatoris, ut conſenſus autorum habet, excultus & ampliatus urbis formam accepit. Provinciæ autē id nomē ex metropoli cœpit eſſe demùm tempore Henrici Leonis Saxoniæ ducis,qui à Frederico Barberoſſa Imp.reliqua Saxonia exutus hāc

De Saxonibus & Brunſuigijs.

partem cum Lunæburgenſi ditione recuperatam, eiuſdem imperatoris beneficio retinuit, titulumq́; ducis Brunſuigij & Lunæburgenſis tranſmiſit ad poſteros. Quod ſi nomina huiuſmodi gentes diverſas denotant, cur non Lunæburgæ quoque nomen, & ſimilia idem iuris habent? Sed mitto in re plana & nota diſputare. Ad FRISONEM redeo. Quomodò is tantula inſtructus hominum copia, triente ſcilicet comitatus univerſi ex India educti, tàm florens regnum conſtituit, & in iſtam fortunam & ſplendorem redegit adhuc vivens, legibus, inſtitutis, ſtructuris excultum filio reliquit, quemadmodum id nobis depingit, aut fingit ex ſcriptoribus ſuis Suffridus? Quomodò, inquam, tantas ſibi opes ac nomen quæſivit, vt fœdera cum eo pepigerint ordines univerſæ Germaniæ, atque ipſi curam limitis borei contra vim maris & prædonum, contraq́; alios hoſtes commiſerint, proptereaq́; præclara privilegia immunitatis & libertatis perpetuæ tribuerint? Et qui quæſo tum iſti ordines Germaniæ penè ſine lege, ſine iure, ſine certo ſtatu degentis, in qua cuncta in fluctu, vis pro lege erant? Quis de SALICA, quis de RIDUARIA ac SCIPUARIA fabulæ fidem adhibebit? Alvini ne autoritas Francos poſſeſſione tàm vetuſta in lege Salica deijciet? conſenſum & fidem tot autorum ac teſtium elidet? Ripuariam notam & celebrem in Riduariam nobis commutabit? Rheni accolis ereptam litoralibus

Rurſum de Friſone & actis eius.

libus Friſijs ſub corrupto nomine tradet? Heroldum ſupinæ negligentiæ & imperitiæ convincet? Schipuariæ voce inepta & commentitia nobis imponet? Apage vanitatem. Et quàm ridiculum de feudorum origine, atque vſu à Friſone primùm reperto atque introducto quod dicitur? Pudeat iureconſultos ignorantiæ ſuæ, qui ſecus omnes hactenus tradidere, & ad Gothos, Vandalos, Longobardos, quidam etiam ad Conſtantinum Magnum retulere. Sed quæ ratio, quæſo, affertur, qua fides nobis fiat? Suffridus ex Alvino recitat, Alvinus ex rythmis veteribus. Idonea ratio, & autoritas præclara, quàm conſenſu tot eruditorum hominum opponamus, imò anteferamus. En iterum iudicium aut ſupercilium hominis ſenis. Rurſus de ſcriptis Friſonis, quod affirmat idem Suffridus, quàm ineptum & à fide alienum? Quis ea vidit vnquam? quis de ijs inaudijt? quo teſte res nititur? an quo alio præter Alvinum, atque ipſum Suffridum? nullo. Deinde ſi libros ſcripſit Friſo, qua ſcripſit lingua, patriâ ne in India vſitata? an Græca? an Germanica? Si Indica, quo interprete Alvinus vſus, vt intelligeret, quid libris contineretur? Si Græca, eadem quæſtio: nam Græca calluiſſe Alvinum tùm credemus, cùm verum eſſe, quod ab eo de Freſia Benedicta, de corona, & vexillo dictum, perſuadebimur. Si Germanica, quo voces alludunt, falſus Cornelius Tacitus, qui diſertè ſcribit, ad ſuam vſque memoriam in Ger-

De ſcriptis Friſonis.

mania

mania viros pariter ac fœminas literarum ſecreta ignoraſſe. Quod quid aliud eſt, quàm caſtiſſimo & veritatis amantiſſimo, & Germanicarum rerũ maximè gnaro ſcriptori alapam impingere? Iam hac occaſione porrò libet quærere, ſi Indus Friſo cum Indis in hanc oram venit, populumq́ꝫ novum ſubmotis incolis veteribus condidit, ſtatim ne abijt in linguam eorum, quos loco deiecit, aut quos habuit vicinos tum ipſe, tum univerſus populus? Et qui potuit tàm citò? Indicá ne ita confeſtim extrita ex vſu fuit, vt nullæ reliquiæ, nulla veſtigia ſuperfuerint? Linguá ne Suevorum, cæterorumq́ꝫ Germanorum melior & elegantior viſa, quàm Indorum, vt eam ob cauſam, quod aliquandò fit, huius vſus cum vſu illius ſit permutatus? idq́ꝫ cum ſtudio, aut ex decreto factum? At nihil tùm ſermone Germanico incultius, & à literaria tractatione alienius: quod ſæcula quoque docuere ſequentia penè ad Carolum vſque Magnum: vt id quidem locum hîc habere non potuerit. Quod ſi cultior coloniæ novæ lingua, ea retinetur pertinacius, & novis ſedibus infertur, licet interdum commixtione vitietur. Cuius rei exempla dari poßunt infinita. Atque hîc ſi quis pro Suffrido dicet, quod Friſicum idioma longius à communi vicinoq́ꝫ Germanico diſcedit, id ex commixtione cum ſermone Indorum eſſe tractum, is & ineptè dicet, & in hac quæſtione adhæreſcet, cur, ſi id

ex Indico ſermone ſit, in Saxonico & Brunſuigio idiomate idem non acciderit, cùm Saxones & Brunſuigij non minus ex Indis ſint, ſi vera Suffridus dicit, quàm noſtrates? Item, cur, vt Friſij à Saxonibus idiomate differunt, ita non differant ab iiſdem Brunſuicenſes, cum originis vtrobique ratio par? Quæ dum explicare & tueri vult in originibus ſuis Suffridus, natat ille quidem, ſed enatare non poteſt. Sed miſſa iſthæc, vt minora. Mortuo Friſoni, ait Suffridus, ſucceſſit filius eius ADEL, Adelem filius item UBBO, Ubbonem ASINGA ASCON, quo principatum patriæ tenente natus eſt in terra Chriſtus, eiuſq; anno XI ipſe eſt mortuus, ſi Scarlenſi fides habenda, omnes florente & plurimum aucta repub. magnis & ſplendidis rebus bello paceq; geſtis clari: è quibus ADEL de fœderibus parentis ſui Friſonis commentarium confecit, teſte Suffrido Starckenbergio, Suffridi noſtri avo: UBBO verò & Friſonis avi & patris Adelis vitam deſcripſit; deq; colonia UBIORUM ab ſe deducta librum compoſuit, denique plenam ſcripſit Friſiorum hiſtoriam, ex qua pleraque ſua de rebus huius gentis veteribus mutuatus eſt Sulco Fortemannus, atque ex eo Cappidus. Eodemq; tempore GRUNUS Ubbonis patruelis genealogias poſterorum Friſonis literis expoſuit, teſtante eodẽ Suffridi noſtri avo, Suff. Starckenburgio: in quibus omnib. neſcias quid mirère magis, aut maximè

De ſucceſſoribus Friſonis.

maximæ vanitatis damnes: Trecentós ne viginti quinque annos à quatuor principibus illis FRISONE, ADELE, UBBONE, ASCONE, regendo completos? tot enim ab adventu Friſonis in has oras, ac principatus initio vſque ad XI annum Chriſti, quo Aſcon dicitur mortuus, intercedunt, præſertim eum ætate robuſta iam fuiſſe Friſonem neceſſe ſit, cùm hæc litora occupavit. **Nota.** Quo poſito, LXXXI annos & amplius vnumquemque in imperio patriæ fuiſſe oportet. An tanto literarum cultu fuiſſe hos principes, vt libros ſcriberent, & hiſtorias conderent? populumq; tàm politum, vt his vti potuerit? cùm, qui de Germanis veteribus ante Chriſti tempora ſcripſere, alia omnia de iis prodant, & Tacitus graviſſimus autor & rerum Germanicarum periti ſſimus, ac minimè malevolus ad ſua vſque tempora, vt iam antè nobis dictum, literarum ſecreta Germanos omnes ignoraſſe, diſertè teſtetur? An tanta ſobole abundaſſe novellum populum, vt ſub tertio principe deducta colonia minuendæ multitudini habuerit opus? UBIOSq; Rheni accolas vetuſtos, qui & celebres & potentes ante C. Cæſarem fuêre, bellaq; difficilia cum Suevis geſsêre, ex Friſiis eſſe ortos, & ab UBBONE iſtis ſedibus conſtitutos, nomenq; ſortitos? cùm tamen neceſſe ſit aut cum ipſo Cæſare vixiſſe Ubbonem, ſi quid in his fabulis veri ineſt, aut ætati eius fuiſſe proximum: denique tantam vim ſimilitudinis vocabuli apud otioſos homines

fuiſſe,

fuiſſe, vt tàm lepidam parere fabulam potuerit? An verò tot ſæculis continuis ab Alexandri Macedonis interitu ad vltima Auguſti, atque inde per proxima imperatorum Romanorum tempora, tantis opibus, tanta gloria, bello paceq́ue, fuiſſe Friſios maiores noſtros, & rempubl. tàm præclaram, optimiſq́ue conſtitutam legibus habuiſſe, tàm illuſtri nomine floruiſſe; fœdera pactaq́ue cum tota Germania coluiſſe, tot tamq́ue inclytis, ac Romano imperio coniunctis & amicis claruiſſe principibus, quemadmodum in idea illa Suffridæa eſt, & tamen tam obſcuram ac tenuem eorum memoriam in veterũ literis eſſe, ante natum Chriſtum ne nomine quidem ſignatos, poſt per multa ſæcula perparcè memoratos, principes ipſos non verbo, non vllo indicio notatos? Gentem, inquam, tanta fama, tanta potentia, tàm illuſtribus & eruditis, ac in ipſa quoque Græcia ſuſpiciendis inſtitutis, tàm claris principibus in ipſo limite Romani imperij ſediſſe, res maximas geſſiſſe, & tamen ab autoribus coævis, & fidis, & rerum Germanicarũ gnaris, ac quorũ hæc ſcriptio propria videtur eſſe debuiſſe, aut nõ memoratã, aut ita memoratã, vt ſplẽdor ille nuſq́ appareat, principes verò ac duces in hoc naturæ theatro ne fuiſſe quidem videantur? Et quæ, quæſo, cauſa à quoquam huiuſce cauſæ patrono poterit adferri, cur optimi autores, Cæſar, Livius, Strabo, Velleius, Plinius, Cornelius, Tranquillus, Dion, & qui claſſis eiuſdem alij, Arioviſtos, Maroboduos, Sigemeros, Inguiomeros,

Clari Suffrido, autoribus optimis obſcuri, aut ne notiquidẽ.

Arminios,

Arminios, Segeſtes, Flavios, Italos, Seg mundos, Arpos, Bellinos, Cariovaldas, Civiles, Iulios Paulos, Brennones, Gannaſcos, Malovendos, Melones, Betoriges, Theudorichos, Germanicarum gentium principes literis ſuis celebrarint; Friſonis, Adelis, Ubbonis; Aſconis, Diocari, Dibbaldi, Tabbonis; Aſconij, Adelbodi, Titi Boiocali; Ubbonis alterius, Haronis, iterumq; Ubbonis, Odilbaldi, Udolfi, Richoldi, Uffonis nullam uſquam mentionem, imò nullum hominum talium indicium fecerint; ſi ea vera ſunt, quæ de his ipſis Suffridus & Suffridæi recitant? Cur ijdem, qui motus Germaniæ alios, maximè, qua Germania Rheno vicina eſt, poſterorum memoriæ prodiderunt, Friſiorum quoque tumultus expoſuerunt, horum eorundem Friſiorum arma in Suevos, Bructeros, Batavos, Tungros, Brabantos, quæ à Scarlenſi, & id genus ſcriptoribus Suffridæis magnificè memorata ſunt; ne verbo quidem attingenda ſibi putarint? Qui Suevorum, Ubiorum, Cheruſcorum, Bructerorum, Chattorum, Vandalorum, Chaucorum inſtituta ac mores hic illic parcius pleniúſve, cùm commodum erat, notarunt, Friſiorum, ſi hi à Chancis diverſi ſunt, ac ea veritate nituntur, quæ Suffridus tradit, prorſus obruerint ſilentio? Nulla certè. Ex quib. ſine controverſia conficitur, totum hoc narrationum paradoxarum ſyſtema fabuloſum & confictũ eſſe, partim vani & mendacis

cerebri

cerebri, perſonas fabulæ meras Chimæras, & hippocentauros, & ſi quid ſimile. Nec quiſquam hîc obyciat mihi, non probè hoc conſequi, probos autores hoc aut illud non dicere, ergò ne verum quidem eſſe: nec enim in partem negantem firmum eſſe argumentum: multa quippe geſta eſſe olim, ac hodie geri, quæ à ſcriptoribus aut tradita non ſunt, aut nunc non traduntur literis. Sic namque dici à quibuſdam non ignoro. Etenim, ſi de re vna atque altera pauciſve, quæ particulares & momenti minoris ſunt, agatur, non procedet argumentum huiuſmodi: maximè ſi ab vno duobuſve ſcriptoribus non ſunt expreſſæ. At ſi præcipua res fuerit ſummam ſtatus aut reip. complexa, ſi integra aliquot ſæculorum, in gente nota & ſæpè memorata, ſeries; ſi illuſtria bello paceq́; geſta, quæ latêre non poſſunt, qualia ſunt, de quibus hîc contenditur, ſecus iudicandum. Quæ ſi non vnus altérve, ſed omnes illorum temporum ſcriptores, & quidem fidi ac diligentes, & qui ignari eorum eſſe non potuerunt, quorumque officium erat, iſta ſilentio non præterire, quoſq; viliora & minora argumenti eiuſdem non prateryſſe videmus, tacent, pro commentis inanibus, poſterorum vanitate confictis, ſunt habenda: præſertim ſi eiuſmodi ſint, vt cum iis, quæ à fidis autoribus tradita ſunt, ob contradictionem ſtare non poſſint. Cuiuſmodi ſine controverſia Hunibaldica de origine & rebus Francorũ vetuſtis habemus.

Occupatio.

Nam ſi noſſe potuerint autores ea, de quibus eſt quæſtio, uti Cæſar, Strabo, Velleius, Plinius, Tacitus, Dion hæc de Friſiis memorata, ſi ea unquã fuerunt, & ſi eadem magna & illuſtria ſint, ac talia, quæ ad ſtatum reipubl. quàm maximè pertineant, quæque poſterorum memoria ſint digna, non ſolùm negligentes aut invidos cenſere nos ſcriptores eiuſmodi oportet, id quod cum bonis & diligentibus pugnat, ſed etiam mendaces. Qui enim conſultò non dicit, quod dicere ex officio debebat, ſed tacet, ne lector ſciat, is verax non eſt, adeoque falſum tacendo committit. Talis autem mendax eſt. Quo crimine ſcriptores iam dictos gravare, improbum putamus. Iam verò & ea dixerunt autores hi iidem de rebus notis, quæ ſi vera ſunt ſimul vera eſſe non queunt, quæ à Suffrido, & hac claſſe ſcriptorum Suffridæorum memorantur. Contradictoria quippe ſunt ſine controverſia. Etenim de Vbiis ut non repetam, quod dixi prius, de Suevis quæ CÆSAR narrat lib. 4. belli Gall. populo tam valido, tam amplo, tam feroci, tam gravi vicinis, imò vicinos vix ferente, an non talia ſunt, ut quæ de Friſone ſuo & Friſiis commentatus eſt Suffridus, ſine dubio confutent & confundant? Iam quæ PLINIVS ſtrictim de Friſiis & vicinis notat, eáne cum ſplendore illo gentis, quem idem Suffridus ſomniat, illo conveniunt modo? Item de populis iſtius oræ Germanicæ poſt Rhenum autores cæteri, quorum alii Friſios nominant,

Ex C.Cæſare.

ExPlinio.

nant, alij ne nominant quidem? At TACITUS hic nobis vnus inſtar omnium eſſe poteſt, ex quo ſolo plus rerum Germanicarum veterum cognoſcere poſſumus, quàm à reliquis, qui extant univerſis, non modò diligens & fidus ſcriptor, ſed ex adminiſtratione rerum regionis proximæ, eorum quæ ſcripſit, gnarus. Is igitur & BATAVORUM ſitum, & FRISIORUM, & CHAUCORUM in litore Oceani ſe mutuò attingentium, in libello de moribus Germanorum diſtinctim nos docet, atque ita hinc Batavos, illinc Chaucos prædicat, vt inter eorum laudes Friſiorum nomen penè obſcuret. Sic enim de Batavis prius: Omnium harum gentium virtute præcipui BATAVI non multum ex ripa, ſed inſulam Rheni amnis colunt, CATTORVM quondam populus, & ſeditione domeſtica in eas ſedes tranſgreſſus, in quibus pars Romani imperii fieret. Manet honos, & antiquæ ſocietatis inſigne. Nam nec tributis contemnuntur, nec publicanus atterit, exempti oneribus & collationibus, & tantum in uſum præliorum ſepoſiti, velut tela atque arma bellis reſervantur. *Et de eorum genitoribus CATTIS:* Multum (ut inter Germanos) rationis ac ſolertiæ: proponere electos, audire præpoſitos, noſſe ordines, intelligere occaſiones, differre impetus, diſponere diem, vallare noctem, fortunam inter

 dubia,

dubia, virtutem inter certa numerare: quodque rariſſimum, nec niſi ratione diſciplinæ conceſſum, plus reponere in duce quàm in exercitu, omne robur in pedite, quem ſuper arma ferramentis quoque & copijs coonerant. Alios ad prælium ire videas, Cattos ad bellum: rari excurſus, & fortuita pugna. Equeſtrium ſane virium id proprium, citò parare victoriam, citò cedere. Velocitas juxta formidinem, cunctatio propior conſtantiæ eſt. Et alijs Germanorum populis uſurpatum, rara & privata cujuſque audentia, apud Cattos in conſenſum vertit, ut primum adoleverint, crinem barbamque ſubmittere, nec niſi hoſte cæſo exuere votivum obligatumque virtuti oris habitum. Super ſanguinem & ſpolia revelant frontem, ſeque tum demùm precia naſcendi retuliſſe, dignoſque patria ac parentibus ferunt. Ignavis & imbellibus manet ſqualor. Fortiſſimus quiſque ferreum annulum, ignominioſum id genti, velut vinculum geſtat, donec ſe cæde hoſtis abſolvat. Plurimis Cattorum hic placet habitus. Iamque canent inſignes & hoſtibus ſimul, ſuiſque monſtrati. Omnium penes hos initia pugnarum. hæc prima ſemper acies, viſu nova. Nam ne in pace quidem vultu mitiore manſueſcunt. Nulli domus,

mus, aut ager, aut aliqua cura, prout ad quemque venere, aluntur, prodigi alieni, contemptores ſui, donec exſanguis ſenectus tam duræ virtuti impares faciat. *Et de TENCTERIS finitimis verè ſimilia. Tum de FRISIIS.* A fronte Frisii excipiunt. Majoribus minoribuſque Frisiis vocabulum eſt ex modo virium: utræque nationes uſque ad Oceanum Rheno prætexuntur, ambiuntque immenſos inſuper lacus, & Romanis claſſibus navigatos. *Deniq; de Chaucis.* Ac primo ſtatim Chaucorum gens, quanquam incipiat à Frisiis, ac partem littoris occupet, omnium, quas expoſui, gentium lateribus obtenditur, donec in Cattos uſque ſinuetur. tam immenſum terrarum ſpacium non tenent tantum Chauci, ſed & implent. populus inter Germanos nobiliſſimus, quique magnitudinem ſuam malit juſtitia tueri, ſine cupiditate, ſine impotentia, qu eti ſecretique, nulla provocant bella, nullis raptibus aut latrociniis populantur. Id præcipuum virtutis ac viriũ argumentum, quod ut ſuperiores agant, non per injurias aſſequuntur. Prompta tamen omnibus arma, ac ſi res poſcat, exercitus, plurimum virorum equorumque, & quieſcentibus eadem fama. *Quæ ſi evidentia ſatis his hominibus non ſunt ad eam rem, de qua nunc*

 agimus,

agimus, quid ſatis evidens iјs eſſe poſſit, non intelligo. Alia tamen ex eiuſdem annalibus & hiſtoria etiam videamus. Primùm bella ea ac tumultus, quibus biennium à deceſſu Auguſti occupatus fuit in hac ora Germaniæ Cæſar Germanicus; ità recitat hic autor, ut Ubios, Chaucos, Viſipetos, Marſos, Bructeros, Cattos, Cheruſcos celebret, Friſios nominet nuſquam, nec hoſtes, nec amicos: Deinde in Cheruſcos ac vicinos expeditionem Cæſaris eiuſdem deſcribens, quia pars exercitus haud procul oſtio Amaſum traducta, rurſumq; pars alia eodem amne in Oceanum devecta, Batavos Chaucoſq; ſæpè, Cattos etiam & Angrivarios & Marſos recitat, Batavorumq; principem Cariovaldam memorat, Friſiorum nomen ſilet. Ad hæc Olennij hiſtoriam illam citatam à Suffrido cùm exponit, hoc quidem docet, imperante Auguſto, à Druſo victos, tributarioſq; factos eſſe Friſios, & caſtello preſſos, nec quicquam poſt moviſſe vſque ad Olennium præfectum: ſed ita rem geſtam deſcribit, ut & tenuem fuiſſe gentis fortunam, & coriarium illud in pecuniarium tributum ne tum quidem adhuc mutatum eſſe, quod Suffridus perſuadere nobis vult, expreſſis verbis oſtendat. Ait enim, Druſum tributum ei iuſſiſſe MODICUM, PRO ANGUSTIA RERUM, vt in vſus militares coria boum penderent, non intenta cuiuſquam cura, quæ firmitudo, quæ menſura: donec Olennius è primipilaribus

De Olennio, & Friſiorum tributo.

laribus regendis Friſijs impoſitus terga vrorum delegiſſet, quorum ad formam acciperentur: inde impatientia actos Friſios in milites cœpiſſe ſævire, eoſq; agro ſuo fugaſſe, Olennium fuga elapſum in caſtello obſediſſe: mox à L. Apronio proprætore cum exercitu maiore adventante ab obſidione quidem depulſos, verùm minutis primùm prælijs commiſſis, ad extremum illuſtrem victoriam cum claro nomine retuliſſe. Atque hæc geſta ſunt à morte Auguſti XIIII. Quæ ſi mentitus Cornelius non eſt, caſtiſſimus & veri amantiſſimus ſcriptor, neceſſe eſt non ſolùm ſomnium illud, quod de ſplendore atque opibus gentis, & principe Diocaro, & pace ſub eo inconcuſſa, ſed etiam, quod de tributo coriario in pecuniarium verſo iam tum vivente adhuc Auguſto, eoq; ad tempora vſque Caroli Magni continuato Suffridus & Suffridæi nobis tradidere, vno hoc loco detectum ſimul & ſemel concidere. Nec verò audiendus hoc loco Suffridus fuerit, qui totam hanc rem ad ſolam eam Friſiæ portionem, quæ ad occidentem Flevi eſt, vt in originibus fecit, volet reſtringere. Nam & ipſe fatetur, tributum coriarium ad totam gentem pertinuiſſe, ac vivo adhuc Auguſto in pecuniarium eſſe verſum, & hiſtoriæ cõſenſus irrefragabilis oſtẽdit, Druſi victorias ad Amaſum, Viſurgumq;, Germanici filij eius ad Albim vſque perveniſſe. Iam Chaucos duce Gannaſco Caninefate Germaniam inferiorem incurſaſſe, & navigijs fretos tra-

De actis Corbulonis in Friſia.

 iecto

iecto flumine Gallorum oram eſſe deprædatos, ſeptimum iam annum imperante Claudio, eoſdem à Corbulone repreſſos, lintres eorum in ipſo flumine demerſos quod ſcribit idem autor: imprimis quod ſubijcit, Friſiorũ nationem per rebellionem clade L. Apronij cæptam, infenſam aut mala fide obſidibus datis conſediſſe apud agros à Corbulone deſcriptos, Corbuloneq́ SENATVM, MAGISTRATVS, LEGES EI IMPOSVISSE: adeoq́ ne iuſſa exuerent, præſidium ibi muniviſſe dein Chaucis maioribus ad deditionem per ſuos ſollicitatis, Gannaſco per dolum interempto, exortis ob cædem eius apud Chaucos turbis, cum exercitu in eorum regionem invaſiſſe, & iuſſu Claudij eſſe revocatum: hæc, inquam, an non huiuſmodi rurſus ſunt, vt ſi pro veris ea habeamus, iſta quæ Suffridus de Friſiæ ſtatu illorum temporum, de principatu Diocari Segonis, in cuius annum vltimum ab Andrea Cornelio notatum hæc inciderunt, imprimis de αὐτονομίᾳ gentis, de Chaucis imperio Friſiorum ſubiectis, de quiete ab armis, cæteraq́ ſimilia pro veris habere non poſſimus? Iudicium æqui lectoris eſto. Quid porrò de VERRITI & MALORIGIS hiſtoria apud eundem Tacitum dicam? quàm illa Suffridæis adverſa, imò contraria è diametro? Hos quippe Tacitus, Nerone imperante, nationem Friſiorum rexiſſe, auſpicijs ſuis in agros alienos Romanæ ditionis duxiſſe, non Dibbaldi alicuius aut Richoldi, quos tum

De Verrito & Malorige legatis.

tum genti præfuiſſe Suffridæa fabula perhibet, non alterius cuiuſquam nutum reſpexiſſe, ſuo conſilio, ſuadente Dubio Avito, non arbitrio principis maioris preces ſuſcepiſſe, Romam iviſſe, repulſam tuliſſe affirmat: FRISIOSq; *tum* ANSIBARIIS, *populo ſanè inglorio, Anſibarios* CHAVCIS *inferiores fuiſſe oſtendit: ut de Boiocalo, quem ex Anſibariis ad Friſios nova hæc hiſtoricorum natio traducit, nihil hîc addam, feſtinans ad alia. Toto eo bello, quod* CLAVDIVS CIVILIS *Batavus commotis omnibus vicinis cis vltraque Rhenum, commota tota penè Gallia, difficillimum & periculoſiſſimum Romanis intulit, imperante Vitellio, & Veſpaſiano eius æmulo cum exercitu in Italiam contendente, cùm poſt Batavos primi Caninefatos & Friſii in armis eſſent, & cum Batavis præſidia Romana, naveſq; invaderent, quid cauſæ eſt, cur ut Brunonem Caninefatum ducem celebravit idem Tacitus, ita Dibbaldum quoque Friſium, aut Richoldum præfectum huius, quos nova hæc hiſtoria ad id tempus iactat, obruerit ſilentio? cur adeò nullum vel indicium de iis poſuerit in hiſtoria, ut ne ſuſpicio quidem de his ipſis oriri apud prudentem attentumq; lectorem queat? Quónam modo, cùm Suffridæi ſcriptores tradant, ab anno Chriſti LXX totum ſexennium pacem coluiſſe Friſios bello cum Danis compoſito, eiuſq; colendæ valdè fuiſſe cupidos,*

De bello Claudij Civilis.

 ſi vera

ſi vera hæc tradunt, à falſi crimine purgari poterit Cornelius, qui eos hoc ſe bello Batavico difficillimo quod in annum incidit LXXII, & LXXIII, miſcuiſſe cõmemorat? Quomodò, ſi fœd⁹ huiuſmodi cuiuſmodi Suffridus ait, Friſijs cum Romanis fuit, hoc ijs, quod memorat Cornelius, facere licuit? qua denique factum ratione, vt vincentibus vbique Romanis, bello confecto, victis gravior conditio non ſit irrogata? Quid de domitis à CLODIO ALBINO ijſdem Friſijs dicam, quod Capitolinus ſcriptum reliquit? quod δὶς διὰ πασῶν rurſus ab ijs, quæ de Adelboldi & Titi Boiocali principatu in gente eadem, qui cum Albino floruere, Scarlenſis & ex eo Andreas Cornelius exponunt, diſſidet; vt neceſſe ſit aut illum, aut hos cum veritate pugnare. Quid de coloniarum deductionibus quod commentatus eſt Suffridus, imprimis de Scotica, Heſſiaca, Abyſſina, Vbia, cui ſi hîc adhibuerimus fidem, non ſolùm fidiſſimos rerum autores damnabimus falſi, ſed in abſurdiſſimas abſurditates noſmet immergemus? Quid denique de STAVERA Friſiæ metropoli, principum, ducum, regum ſede? cuius antiquitas, amplitudo, ſplendor, opes incredibiles ita nobis ab hac ſcriptorum claſſe, quorum patronus Suffridus eſt, ſunt deſcripta, vt ni falſa illa ſint (loquor de his quæ Carolinis temporibus ſunt antiquiora) nulla nobis ratio ſit, qua Cæſarem, Melam, Strabonem, Plinium, Tacitum, Ptolemæum, Dionem, reliquos omnes,

De Clodio Albino.

De colonis Friſiorum.

De Stavera.

qui

qui harum regionum deſcriptionem hiſtoriámve condidere, autores veteres aut à fide mala, aut à flagitioſa atque inexcuſabili ignorantia poſſimus abſolvere. Perinde quippe fecerint, ac ſi quis Italiam Italicaq́ ſcribere profeſſus poſt efflorеſcentem VENETÆ urbis fortunam tàm illuſtrem, tamen huius eiuſdem in toto opere mentionem faciat nullam. Argumentum vel ſolum ſufficiens ac idoneum, ex quo colligere vir prudens & ſolers poſſit, quid de toto hoc dramate hiſtoriæ Suffridææ ſit ſtatuendum. Arx enim & ſedes præcipua reipubl. & fortunæ Friſiorum, & rerum ab his geſtarum ſi expoſita fabuloſè eſt, cætera dramatis fabulis libera quomodo cenſeantur? Itaque plurima alia in ſerie rerum, quæ ſunt ab Alvinis, Vlieterpiis, Scarlenſibus, Cappidis, Sulconibus expoſitæ, & ab Andrea Cornelio in unum contractæ volumen, à me verò ſuccinctè in hiſtoria mea libro tertio notatæ, ridicula pleraque & inepta brevitatis ergò hic omitto. Hoc verò percontari libet, quo colore ſe efficere poſſe exiſtiment, qui dramatis huius defenſionem ſuſcipiunt, ut credamus cum hiſtorica fide non pugnare, quæ de BRABANTIA in hac rerum ſerie ſunt commemorata? imprimis Diocarum Segonem nondum principem aliquot annis ante natum in terris Chriſtum dediſſe ſe ſtipendiis CAROLI Brabantiæ ducis, ſtipendiaq́ eius XVI totos annos feciſſe, & magnas res terra mariq́ geſſiſſe: mox ASCONEM

Fabuloſa de Brabantia.

Friſiæ

Friſiæ principem, recens nunc nato Chriſto, eidem CAROLO duci bellum intuliſſe: deinde TITUM BOIOCALUM Friſiæ principis fratrem ex concubina ortum, Antonio Philoſopho Imp. ſocietate ſtudiorum coniunctiſſimum, Roma in Brabantiam veniſſe, ad ducem GODDARDUM, rurſuſq; è Friſia ad eundem reverſum arma pro illa in Romanos geſſiſſe, ob rem fortiter geſtam equeſtri dignitate à Brabanto eſſe ornatum: poſt auxilio à fratre miſſum M. Antonino Philoſ. bellum cum Vandalis gerenti, tantaq; lætitia atque exultatione in adventu ſuo exceptum à Romano exercitu, ipſoq; imperatore, vt ex clamore & fremitu eo territus Vandalus ſine pugna in fugam ierit, atque ita velut confecto bello, fruſtrà, vt cum ipſo maneret, ab Antonino rogatum cum inſigni commendatione ad fratrem remeaſſe, & iſtic quoque Vandalos cum Gothis in Friſiam irrumpentes ad internecionem cecidiſſe, fratriq; vivo & volenti in principatu eſſe ſubmiſſum: Poſt hunc, ODILBALDUM ab UBBONE patre, Boiocali ſucceſſore, ad CAROLUM WERICUM Brabantiæ ducem diſciplinæ cauſa ablegatum, exacto apud eum quadriennio, neſcio patre, ad Valerianum Romanis imperantem profectum, induratumq; bellis continuis tandem ſub Diocletiano periſſe in Ægypto: Denique ENGITUM etiam & HORSUM Friſios, UDOLFO principe natos, poſt alia militiæ experimenta

rimenta ad Valentinianum imp. militatum conceſſiſſe, expletoq́ſexennij ſtipendio, priuſquam domum redirent, cũ TAXANDRO duce Brabantiæ totum triennium, ad annum ſcilicet poſt Chriſtum natum 380, manſiſſe: Hæc, inquam, quo poterunt colore pingere, tàm vana ac putida, vt in fabulis puerilibus, ne veriſimiliter quidem confictis, ea non habeamus? Quî enim quæſo BRABANTIÆ dux, imperante AVGVSTO, ad quem iverit Segon, cùm nec nomen illud regionis, nec huiuſmodi eius ſtatus non ſolùm tùm, ſed multis quoque pòſt ſæculis non fuerit in rerũ natura? Nam ne manus quidem ſua cuiquam poteſt eſſe notior, quàm hoc omnib. eruditis eſt, Romanos BELGICÆ totius tùm dominos fuiſſe, eam per præſides ſuos, aut præfectos, procuratoréſve adminiſtraſſe, hæreditarias poteſtates huiuſmodi aut imperia, cuiuſmodi autor dramatis huius ſomniavit, in provincijs ſuis aut ſubiectis regionibus non tuliſſe, feuda & feudorum ius, ducum, comitum, baronum titulos, velut poteſtatum dignitatumq́ gradus, multis ſæculis poſt Auguſtũ Cæſarem adhuc planè ignoraſſe: omnia hæc ab influxu barbararum nationũ in Romanas provincias demũ nata, & maximè Frãcoru Saxonũq́ imperio ampliata firmataq́: BRABANTIÆ nomen ne Carolinis quidem temporibus auditum quidem, duces eius penè nuper ortos. Quapropter non iſta ſolùm fabula eſt, vt inſulſa nimis, ita & nimis manifeſta, quæ de Segone eſt apud hoc genus ſcriptorum,

ſed

ſed & cæteræ de Brabantia, quæq; cum his cohærent, meræ ſunt nugæ, mera vanorum hominum ſomnia aut figmenta. Et cuiuſmodi hæc eſſe deprehenduntur, tale totum fabulæ drama iudicator. Placétne plura cognoſcere? De tribus paribus fratrum, quos ENGISTOS & HORSOS indigitarint parentes, quod in eodem dramate eſt, cui, qui helleboro non habeat opus, fiet fides? quorum primum par VETGISTO Saxone natum, inglorium & nondum ætate matura perierit: alterum ex SUANA Vetgiſti filia, & UDOLFO HARONE Friſiorum duce editum, & in avi materni domum traductum in Iutiam primùm, deinde in Britanniam cum popularium manu navigarit, magniſq; rebus geſtis & regni initijs iactis, in eadem demùm inſula, incolumi maioris prole, occubuerit, id ipſum quod à Beda celebratum: tertium denique horum ſororis, & primi FRISIÆ *regis filio* ODILBALDO *rege genitum, auxilio fratris* RICHOLDI II. *regis claſſe parata in Britanniam quoque contenderit, verùm in primo cum Britonibus conflictu oppetierit mortem. Quis niſi ſciens videnſq; errare volens credat fabellis, quæ præter ea, quæ tradita quondam à* BEDA *ſunt, & ſcriptoribus eius generis alijs fide dignis, imò ijs contrariæ de Engiſto & Horſo principibus illis Britannicæ coloniæ, in his commentarijs paradoxis ſunt recitatæ? quibus id accidit, quod ſolet commentis huiuſmodi accidere,*

De Engiſtis & Horſis.

cidere, vt non ſolùm narratis hiſtoricorum fidelium manifeſtæ vanitatis arguantur, ſed ſecum quoque pugnantes ſemet confundant. Mitto de natalibus ENGISTI, *quos è Saxonibus petit fidiſſimus autor, & ſæculo illi proximus, eademq́ in gente natus, venerabilis* BEDA, *& huic conſentiens doctorum ſcriptorum natio: Scarlenſis autem, quem dicere non poſſis, quis fuerit, nunquam quidem auditus, nedum viſus lectúſve hactenus, & ex eo Andreas Cornelius homo obſcurus, literarum meliorum rudis, nuper natus, ac ipſe noſter Suffridus, aſſcribunt Friſijs. Mitto de ſexenni militia ſub Valentiniano Auguſto, & honore ſingulari, deq́ vita apud* TAXANDRVM BRABANTIÆ *ducẽ, hominẽ nunquam in hoc orbe natum, per triennium acta, de colloquio cum Britonum rege prolixo æquè ac inepto, de ſede in inſula petita, quanta corio bubulo cingi poſſet &* LANCASTRIA *vrbe, exemplo Cartaginis in Africa, in ea ſede extructa, de capto denique, &* GLOCESTRI *principis Endollæ iuſſu, à carnifice in corona populi capite multato ipſo Engiſto, poſtremò de Vdolfi patris potentia & gloria, eiuſq́ ſucceſſore apud Friſios,* RICHOLDO OFFONE *primo Friſiorum rege, quæ ex Scarlenſi eodem, ſimilibuſq́ larvis, inanib. ac fictis commentis, idem Andreas Cornelius chartis nuper illevit. De expeditione in Britanniam à fratribus his ſuſcepta moneo, quæroq́ Furmerium, quid afferre queat,* De expeditione in Britanniã.

quominus

quominùs ſecum pugnare, ac ſeſe conficere harum nugarum autores non videantur? Nam Scarlenſem ſecutus Andreas Cornelius narrat, cùm levandæ multitudinis cauſa, coloni in Friſia ſorte ducti & ſedes novas quærere iuſſi eſſent, Engiſtum Horſumq́ principis filios claſſe parata re[...]a in Britanniam iviſſe, ſedeſq́ ibidem cepiſſe. [S]uffridus autem, cui id minùs placebat, aut ingenio ſuo, aut Udolfis, Iglonibus, Hollijs, nunquam nat[i]s in hoc mundo ſcriptoribus, nunquam à ſe viſis vel lectis, fiſus, in ANGLIAM IUTIÆ, mari Baltico adſitam cum ſocijs primùm enavigaſſe ſcribit, ibiq́ ſedibus poſitis, ſocietate cum incolis, cognatis ſuis, Anglis Saxonicæ originis, al[i]ſq́ eius oræ Saxonibus per totos LXII annos piraticam factitaſſe; Armoricíſq́ & Britannis maximè fuiſſe infeſtos: tandem oblata occaſione, expectata diu, in Britannia ſedes ſibi conſtituiſſe, & ea geſſiſſe, vnde initia & regni & nominis Anglici in eadem inſula ſint profecta. **De Beroaldo rege & Aldegillo.** *At verò in BEROALDO rege à CLOTARIO Franco victo cæſoq́ quanta Suffrido cum univerſa claſſe hiſtoricorum bonorum, qui Saxonicas Francicaſq́ res compoſuêre, diſſenſio in qua ſi ſequi Suffridum libet, neceſſum fuerit, omnibus cæteris in re omnium maxima, & in hiſtorijs iſtorum temporum & iſtarum gentium eminente, nos fidem abrogare. Quod faciat ſanè, cui talis animus eſt: ego ob Suffridum & ridiculas rationes eius, ac Chimæris*

& Briareis ſimilium teſtimonia commentitia, tantam contumeliam viris benè de vetuſtate & hiſtoria meritis irrogare non audeo: nec audebunt aut volent, credo, alii, quibus ſanum cerebrum eſt, & veritatis amor. Sin cum his, quorum ſuſpecta fides non fuit hactenus, ſentire volumus, & hanc ipſis contumeliam demere, cogimur vel inviti non ſolùm partem hanc, ſed totum ſyſtema narrationum Suffridæarum hactenus inauditarum in fabulis habere. Cohærent enim inter ſe membra eius, & ſe ſuſtinent mutuò; atque ita congenita contextu perpetuo ſunt, vt ſi vnum hoc, & quidem tam illuſtre ac nobile labet, omnia ſimul cum eo ruere neceſſe ſit. Prætereo hîc, quod ante notavi, ſi novam hanc hiſtoriã recipimus, credere nos oportere, BEROALDUM Friſiæ regem in acie cæſum annos 64, ALDEGILLUM filium eius amplius quàm 80, ſceptrum tenuiſſe; & illum quidem annos 92, hunc 96, vixiſſe: RADBODUM quoque Aldegillo natum regnaſſe 51, vita compleſſe 71. Quod quomodo veroſimile in continua ſerie, in avo, ſcilicet, patre, & filio? quod rariſſimum etiam in vno. Aliud longè maius dico, ſic ſcilicet tempora confudiſſe, qui drama hoc compoſuerunt, vt rudes rerum fuiſſe, & ſomnia ſua pro hiſtoriis venditaſſe, vel manu prehendi poſſit. Conſenſus annalium tradit, Clotarium II. anno 587 patri in regno ſubmiſſum menſes natum 4, Beroaldum in acie ſtraviſſe anno Chriſti 630, anno regni

43, obiiſſe anno ſequente. At hi novæ hiſtoriæ noſtratis autores (ſi placet diis,) Beroaldum ſcribūt anno Chriſti 534 regnum apud Friſios iniiſſe, annoque Chriſti 593, regni ipſius 59, ætatis 92 eam pugnam pugnaſſe, & cæſum eſſe, & tamen hoſti velut effœto, & ad arma inepto obiectaſſe ſenium. Quod vt abſurdum, ita aberratio in tempore nimis enormis, annorum ſcilicet 37. Sic iidem autores RADBODUM aiunt Aldegillo patri mortuo ſucceſſiſſe anno Chriſti 672, atque ita annos regni Aldegilli in Beroaldi patris locum anno Chriſti 593 ſurrogati, conficiunt 82. At ſi fides Bedæ habenda, Aldegillus anno Chriſti 678, cùm Wilfridus ad ſynodum Conſtantinopol. tendens in Friſiam venit, adhuc ſuperſtes fuit, eoque modo anni regni eius fient ad minimum 87, vitæ verò, 103. Tædet me recitationis σφαλμάτων pudendorum huius generis, quibus plenæ ſunt penè omnes paginæ. Nec libet recenſere ineptias in vrbium & arcium originibus memorandis, hic illic pluſquam ineptas, commentis cæteris aſperſas, vnà cum denominationibus riſum magis quàm reprehenſionē merentibus, cuiuſmodi ſunt MEDENBLICUM à Medeæ ſplendore, HARLEMUM à domino Lemo, BOLSVERDIAM à Bolſvina Radbodi filia nuncupatas. Retexere quoque fabulā integram domus Radbodi I. rebus & temporibus confuſam, & cum iis, quæ in Francorum annalibus

vetuſtis

vetuſtis ſunt, paſſim pugnantem, deniq; ita concinnatam, vt vel pueri vanitatem ac ineptias poſſint animadvertere, me piget, ne præter rẽ cum moleſtia lectorum, & diſpendio temporis fiam prolixior. Alio fortaßè loco ac tempore id à me fiet, ſi requiri id ſenſero. Idem de ſequentibus quibuſdam in aucupium inanis gratiæ à Gnathonibus menſarum alienarum aſſeclis nimis putidè confictis dictum volo. Unum modò eſt, quod, quin prioribus adhuc addã, committere non poſſum. Id eſt de privilegio, quod dicitur, aut diplomate CAROLI MAGNI, de quo nominatim mihi litem movit Suffridus. Scripſerã quippe ego in hiſtoria, ob egregia merita, et fortia facta, Carolum Magnum privilegijs inſignibus atq; immunitate viciſſim ornaſſe gentem noſtrã, ac liberam eſſe iuſſiſſe, cõfectaſq; hac de re & ſignatas tabulas eſſe: ſed has temporis & bellorum ſecutorũ iniuria interijſſe: Earũ verò loco ab ineptis & rerum imperitis hominibus conſarcinatas ſubſtitutaſq; eſſe alias, quæ vulgò nunc circumferantur, ac riſum legentibus præbeant. Atque hoc vt ſcriberem magnis rationibus motus fueram. Quod cùm legiſſet Suffridus, quia dramati ipſius non congruebat, perindignè id ferens, commoto ſtomacho, velut in hoſtem patriæ in me acerbè invectus eſt. Et quoniam, quid ſibi obſtaret in tuendo propoſito, id eſt, in defendendo diplomatis Carolini exemplo, quod circumfertur vulgò, quodque ipſe genuinum & incorruptum eſſe ait, & quid moveret

Diploma Caroli Magni de libertate & privilegiis Friſiorum.

me, vt ita ſentirem ac ſcriberem animadvertit, auſus dicere eſt, Carolum Magnum iam tunc voluiſſe imperium penes Germanos eſſe, ac eum in finem ſeptem viros electores conſtituiſſe iis omninò nominibus patriis ac dignitatibus, quibus in hac Friſiorum Bula, vt ipſe loquitur, allegantur. Sed addit, filios eius & nepotes invidia motos in Germanos imperium ſibi retinuiſſe vſque ad tempora Henricorum: His verò paulatim debilitatis, Germanos corroboratos imperium ſecundũ diſpoſitionem Caroli ſibi vendicaſſe, & demùm ſub Carolo IIII. in formã à Carolo Magno primitus conceptã reduxiſſe: Atq; hæc ita eſſe facta, in MAGNO ſuo FORTEMANNO (hic titulus libri eſt) ait luce meridiana clarius ſe demonſtraſſe. Sic ei loqui mos eſt, quum fabulas recenſuit ſimpliciter, ac multis verbis circumſtantias æquè fictas expreſſit, teſtéſq; interdũ Sulcones, Cappidos, Siuerdos, Scarlenſes, Albinos advocavit. Quomodo & de Friſone & poſteris eius diſſeruit, ac ſimiliter immobilibus atq; irrefragibilibus argumẽtis omnia ſe probaſſe contra diſſentientes iactavit identidẽ, & triumphum cecinit. Denique diploma hoc ROMÆ nõ AQVISGRANI datũ eſſe, quod ſecus videri mihi dixeram ob eam maximè cauſam, quod poſtremis vitæ annis, quibus diploma ſcriptum eſſe creditur, Italiã Carolus non viderit, contendit audacter. In Originũ libro addit etiam, velut occupaturus, quod poterat obiici, eũ, qui WITIKINDVS Saxoniæ dux

dicitur

dicitur vulgò, LVDGERVM, quod nomen in diplomate eſt, ante baptiſmum eſſe dictum: in baptiſmo autem Widekindi, velut abluti mundatique nomen accepiſſe. Sic ille. Quæ ego huiuſmodi eſſe dico, vt ſi veritatis alia argumenta haud extent, hæc ſola rurſum aut inſcitiam hominis, aut ἀκρισίαν, aut in tuendis fabulis manifeſtis pertinaciam & impudentiam, aut in deſpiciendis aliis falſum ſatis demonſtrare poſſe, & ſuſpectum reddere totum ſyſtema exiſtimem. Nam quòd me hoſtem patriæ, aut hoſtium iuratorum ſocium propterea cenſendū putat, contumeliíſque eiuſdem patriæ delectari ait, id quod non vno factitat loco, quod inſulſis fabulis in laude gentis noſtræ ab hominibus ineptis ineptè confictis non aſſentiar, aut etiam, vbi res poſcit, contradicam, id quale ſit, expendendum bonis & cordatis permitto. Crimen ſanè cum optimis quibuſq; mihi commune. Sic enim cenſent, qui læuo iudicio non ſunt, fabulis huiuſmodi non creſcere poſſe gloriam veram gentis, ſed minui potiùs & turpari. Nam qui veræ laudis egeni ſunt, hos ad inania figmenta ſe recipere, arbitrantur. Ita fit, vt qui hoc factitant, & ſe & eos, quos ornare volunt, prudentibus deridendos proſtituant, & dum falſis tuendis inhærent, aut falſa pro veris obtrudunt, vera etiā cum falſis ſuſpecta reddunt. Sed hoc miſſo, rem ipſam videamus. In qua non lubet iam dicere, novum eſſe, & hactenus non auditum, WIDEKINDVM ante baptiſmum LVDGERI

Examen diplomatis Carolini.

 nomen

nomen habuiſſe, iſtud nomen in baptiſmo tuliſſe, magiſq; in ea ſententia multos eſſe & fuiſſe, Widekindum à Ludgero epiſcopo viro ſancto baptiſatũ, eius nomine appellari ſe impoſterum voluiſſe: idque rationibus & ſcriptis de vita Ludgeri eſſe conſentaneum: Illud verò dico, quæ in diplomatis forma leguntur velut fundamenta indulti, non ſolùm nuſquam legi alibi, ſed etiam cum hiſtorica fide, & maxime cum narratis ſcriptorum iſtius temporis & cum annalibus Francicis, ac illuſtribus documentis aliis pugnare. Qualia ſunt hæc, Ludgerum Saxoniæ ducem, ducatum ſuum, quem jure feudali ab imperio teneret, recognoſcere non curaſſe, nec tributum ab Auguſto Saxonibus ſtatutum, & ab anteceſſoribus ejuſdem Ludgeri quotannis Caroli anteceſſoribus eouſque ſolvi ſolitum non voluiſſe Carolo ſolvere, quinimò contumacem ſe omnibus modis & imperio & Carolo tuliſſe, inque præjudicium grave imperii regem ſe dici & haberi juſſiſſe: itaque Carolũ tandem cùm diutius ferendam injuriam & hominis ſuperbiam non putaret, Friſios Orientales pariter & occidentales, de quorum virtute & mira audacia ex quorundam relatu accepiſſet, & quos bellis Ludgerus dominandi cupidus vexaſſet, de auxilio in cõmunem hoſtem ſollicitaſſe, Friſioſque alacres & promptos, profeſſos, vitam quoq; ſuã

ſe pro

ſe pro honore Caroli ac imperii tuendo impendere paratos eſſe, educto exercitu ſuo in Saxoniam invaſiſſe, initaq; cum duce Ludgero pugna & victoria illuſtri parta, eum vivum cepiſſe, captumque, & funibus cũ procerum Saxonicorum turba vinctum Carolo tradidiſſe. Adhæc cùm advenæ Romani mãdatis Caroli non parerent, imperiique jure quædam in fraudem eiuſdem vendicarent ſibi, & Carolus fideles imperii ſubſidia in eos poſceret, atque hoc Friſii forte inaudiſſent, hos ſponte ſua non vocatos aut rogatos, exercitu ſuæ gẽtis repente confecto, accinxiſſe ſe, & Romam profectos, haud procul urbe ab reliquo Francorum exercitu ſe ſeparantes, in Romanos erumpentes magna vi impetum dediſſe, multiſque utrimque cæſis, victoriam reportaſſe, & per captos è nobilitate Romana urbem in poteſtatẽ Caroli redegiſſe; Ea propter Carolum viciſſim, ut gratiam benemeritæ genti referret, ex conſilio & conſenſu principum imperii tributum ab Auguſto Cæſare Friſiis conſtitutum, & ad id uſque tempus ab iis quotannis imperatoribus ſolutũ, auri marcarum X X. iiſdem remiſiſſe in perpetuum, ſimiliterque ab omnibus omninò tributis aut exactionibus aliis eos immunes eſſe juſſiſſe, & poſteros eorum. Tùm, poſt cætera de libertate

 gentis

gentis & optimo ejus iure, de magiſtratibus annuis ſuffragio populi legendis, de gubernatore ſummo, cum Poteſtatis nomine, eodem creato modo, deque honoribus diverſis, de pœnis violantium ſanctionem hanc, petente Carolo à Gregorio Papa diploma hoc, quo ſanctius ſervaretur, edicto ſacro roboratum, ab ipſo Carolo bulla aurea rite eſſe munitum: teſtes rei geſtæ adfuiſſe Wenceſlaum Bohemiæ regem, Bernardum Bavariæ, Luppoldum Moraviæ vel Meraniæ, Henricum Auſtriæ, Ottonem Sueviæ duces, Conradum Marchionem Miſniæ, Herboldum Landtgravium Thuringiæ, aliosque viros probos & honeſtos: actum ſignatumque in Laterano, anno dominicæ incarnationis CCCCC. LIX. indictione decima. *In quibus quid mirere prius, quidve rideas, meritò dubites: & impudentiámne effrontem autorum ac defenſorum magis ſuſpicias, an inſcitiam, ignores, adeò omnia narrata à capite ad calcem & inſulſa ſunt & falſitatis manifeſtæ. Etenim de XX. marcarum auri tributo Friſiis olim à Cæſare AUguſto conſtituto, & ab iis quotannis ad Carolum uſque Romanis imperatoribus ſoluto quod dicitur, quàm vanum ſit in Olennii hiſtoria oſtendi. Cui par eſt, quod de Saxonico tributo expreſſum eſt in formæ initio. Nam Saxonia AUguſti tempore adhuc nulla, nec proximis ſæculis: deinde labente imperio*

cùm Romani ne Galliam quidem retinere poſſent, cùm Italiæ quoque partem cogerentur dimittere, quid retinuerint in intima Germania? quid inde ceperint tributi? cùm Gotti, Vandali, Alani, Burgundiones, Suevi, Franci Longobardi, Heneti certatim Romanas provincias invaderent, raperent, occuparent, omnia ferrent, agerent, peſſunderent pro libitu, Saxonéſne credas tam obſervantes Cæſarum fuiſſe, ut ſponte ſua quotannis Byzantium ierint aut Ravennam, & cenſum ſolverint? Præterea, ſi proximis ante Carolum ſæculis tributarij fuere Saxones, an non hiſtoria nos docet, non Græcis, ſed Francis, à quibus victi ſæpè ſunt, fuiſſe tributarios? atque ita non anteceſſoribus Caroli in imperio Romano, ſed in regno Francico, id quod debuerunt, pependiſſe? Quod idem de Friſiis verum. Et quis non rideat, quòd porrò in indulti huius verbis eſt, Ludgerum aut Widekindum Saxoniæ ducem ducatum ſuum vt feudum, ab imperio tenuiſſe? Byzantinine imperatoris, aut Irenes imperatricis vaſallus fuit Widekindus? nam ante Carolum anno poſt natum Chriſtum 800 nullus per aliquot ſæcula in occidente fuerat imperator. Faceſſe nugas. Et ſolúſne Widekindus Saxoniæ, cùm vixit, fuit dominus? nónne gens libera duces rebus gerendis plures ſimul ſolet edere? iiſque non hæreditariam, ſed legibus aut populi voluntate finitam poteſtatem tribuere? quod eſt huic ὑποθέσει contrarium. Omitto, nuſquam

legi, quod dicitur hîc, Widekindum regem ſe dici voluiſſe, omnes verò de eo tradere autores, ducem belli Saxonibus contra hoſtes fuiſſe. Omitto multos ante imperium Carolo collatum annos hoſtem Caroli Widekindum ſe tuliſſe, bellum in eum geſſiſſe, imò victum, fractumque Chriſtiana ſacra recepiſſe cum fratre, & domu ſua, nec ab eo tempore moviſſe quicquam, ſed in obſequio Caroli ſine vitio manſiſſe. Quæ ſi vera ſunt, vt ſanè ſunt veriſſima, ab ijs qui eo tempore vixere, & cum Carolo frequentes fuere, literis conſignata, ea quæ de violata ab illo imperij reverentia, de recuſato AVguſtali tributo, de vocatis ad arma, huius reprimendæ cauſa ſuperbiæ, & vindicandæ AVguſtalis iniuriæ, omnibus imperij fidelibus ab imperatore Carolo, quæ in ſuppoſititio hoc diplomate ſunt, vera eſſe non poſſunt. De Widekindo autem capto à Friſiis, & funibus vincto cum primoribus alijs, atque ad imperatorem ducto quàm eſt turpe & inexcuſabile, & nimis manifeſtum σφάλμα? vt mirum ſit, eius non pudere cauſæ huius quantumvis perfrictæ frontis patronos. Nam conſenſus ſcriptorum teſtatur, non vna expeditione confectum Carolo hoc bellum Saxonicum, vt præ ſeſe verba diplomatis huius ferunt, ſed per multos geſtum annos, hoſtem ſæpè victum fractumque, ſæpè ad arma reverſum, multa prælia ſumma vi commiſſa,

oppida

oppida, arces captas à Carolo, Saxoniam totam pervaſtatam: tandem Widekindum omni ſpe melioris fortunæ deiectum, conſumptis ſuis & ſociorum viribus, cum trans Albim cum fratre Albigione ſe recepiſſet, ſollicitatum à Carolo per legatos ad Albim tum, aut proxima Albi loca cum copijs progreſſo, promiſſiſque & acceptis ab eodem fidei obſidibus, ductore AMALVVINO è Caroli proceribus viro honorato, qui obſides adduxerat, ad Carolum in Galliam iam regreſſum, liberum ſolutúmque cum fratre eſſe profectum, ad eumque in pago Altiniaco veniſſe, atque ibidem exceptum honorificè, & cum rege reconciliatum ſtudio regis baptiſmum cum religione Chriſtiana recepiſſe: & hæc omnia facta eſſe anno Chriſti DCC. LXXXV. hoc eſt, XV ante imperium à Carolo initum, nec poſt aut ipſum aut fratrem in fide mutaſſe, imò honore quoque & affinitate Francica eſſe auctum. Quæ ſi mentitos eſſe, autorem annalium Francicorum Carolo coævum, quos penè diarium vitæ Caroli dicere poſſis, item Reginonem, Aimonum, Sigisbertum, Albertum Stadenſem, his fabularum patronis libet dicere, & frontem perfricare, vt fidem verborum in diplomate ſuppoſititio tueantur, faciant ſanè more ſuo, & veritati apertæ, ac lucis diurnæ

inſtar

inſtar oculis irradianti, obſtrepant, id eſt, impudentiam pertinaciámque ſuam in theatrum producant. Quam verò hinc exiſtimationem apud bonos & literatos relaturi ſunt, eam ego illis non invidebo. Nec verò ſanius quicquam aut verius in ijs, quæ de expeditione Italica, & Roma capta in inſulſiſſima hac pagina ſunt ſcripta. Nec enim quicquam notius certiúſve eſt his, qui hiſtorias legunt, quàm Carolum poſt initum anno Chriſti DCCC. imperium non ſolùm non in vrbem Romam, ſed ne quidem in Italiam rediiſſe, nec à Romanis redeundi cauſam habuiſſe, ſua quiete contentus. Quod ſi negare audent adverſarij, vt ſunt in hoc genere plus ſatis intrepidi, ad omnes, qui de rebus Caroli ſcripſerunt, Gallos, Germanos, Italos autores provoco, profiteórque, ſi quid ex his ſecus demonſtrari queat, non manus ſolùm hic daturum me, ſed tota quoque cauſa ceſſurum, & culpam agniturum. Sin nec illud audent, nec hoc facere poſſunt, quid reliquum ipſis eſt, niſi vt agnoſcant errorem & vanitatem ſuam, aut omni ſe pudore carere fateantur. Pugnant enim inter ſe, ac ſimul ſtare non poſſunt, poſt acceptum imperium in Italiam Carolum non rediiſſe, nec Romæ fuiſſe, nec veniẽdi cauſas à Romanis habuiſſe, & eundem imperium iam gerentem Romanorum inobedientia commotum Romam cum exercitu contendiſſe, ac virtute Friſiorum voluntariorum vrbem cepiſſe, ibique in vrbe virtutis ergò Friſios

privile-

privilegiis ornaſſe, tabuláſque ſignatas iiſdem, huius rei teſtes, in palatio Laterano dediſſe. Talia verò pariter tueri, improborum & amentium & conſcientia carentium eſt: poſcere autem, vt inſulſi & fictitij ſcripti gratia, tot ſcriptoribus bonis & veracibus fidem demamus, impudentium, & ipſa ineptia ineptiorum eſt. Nec eſt quod in has anguſtias cōpulſi, ad tabulam Romæ extantem ſe recipiant, cuius verba à Furmerio recitata ſunt, & argumentum à me in hiſtoria expreſſum: confugium multò infirmius, quàm vt ſuſtinendis tot rationibus contrarijs, tam illuſtri conſenſui autorum omnium poſſit eſſe. Quod, cùm ad Furmerium erit ventum, fiet manifeſtum. Quid, quòd in formula Carolus dicit, à GREGORIO Pontifice ſe impetraſſe robur indulto per ſacrum interdictum in omnes contra delinquentes, cùm indubitatum ſit, nullum Gregorium cum Carolo imperatore, imò cum eodem quoque rege, pontificem vixiſſe? Quippe tertius eius nominis anno Chriſti 741 mortuus eſt, anteceſſor Zachariæ, qui Pipinum Caroli patrem ad regnum evexit; Quartus verò Gregorius anno demùm 827 ſedere cœpit: Et Carolus patri Pipino in regno ſucceſſit anno 768, imperator ſalutatus eſt 800, aut initio ſequentis, obijt 814, Leone illo eodē adhuc ſuperſtite, qui eum imperatorem ſalutaverat. Poſtremò teſtes adſcripti ſunt diplomati velut in re præſentes, principes, qui multis demum ſæculis poſt Carolum mortuum ſunt nati. WENCES-
LAUS

laus enim primus BOHEMIÆ rex à FRIDERICO BARBAROSSA imperatore regia dignitate donatus eſt, cùm eousque ſub ducibus Bohemi vixiſſent, regem nullum habuiſſent. Nec aliter de Bernardo Bavaro, Lupuldo Moravo, Henrico Auſtrio, Ottone Suevo ducibus, cæterisque res habet. Quæ res tam nota eſt omnibus, vt demonſtrationem non requirat, diplomatis autem patronos meritò confundat. Itaque dignum hoc tali patella operculum, ab imperito concinnatore indulto ſubiunctum, quo reſponderent vltima primis. Et ne quid deſit, tempus tam variè aſcriptum in calce eſt in exemplaribus vetuſtis, & quæ ſummam habere autoritatem videntur, in membranis maiuſculis exarata literis, vt facilè vel hinc, quàm nihil veri ac certi in re tota ſit, poſſis intelligere. Nam exemplaria huiuſmodi habui vetuſtate penè veneranda, quæ ducentos ferè annos ſubſcripto tempore natalem Caroli anteverterent, quod eſt nimis exorbitantis ignorantiæ.
Quæ cùm ita ſint, tamen Suffridus, vt antè dixi, audacter ſcribere eſt auſus, pro veris ſe tabulas has habere, & me contumeliæ in patriam reum eſſe, adeóque cum hoſtibus eius conſpiraſſe, qui eas in dubium vocare non ſim veritus: & ſimul ſine fronte affirmat, vt fabulam fulciat, Carolum Magnum iam
tum

tum conſtituiſſe ſeptem principes electores, eoſque iis nominibus patriis ac dignitatibus fuiſſe, quibus in hac bulla ſint deſignati. Quod tam notoriæ falſitatis rurſum eſt, vt quid pudere eum potuerit, quem huius non puduerit, neſciam.

Reclamat annalium omnium fides, reclamat tenor teſtamenti Carolini, reclamant actorum publicorum tabulæ multæ, reclamant res geſtæ, denique, quem credere id delectat, is volupe ſibi eſſe, à manifeſta certaque veritate diſſentire, demonſtrat. Quominus moleſtè ferendum mihi, inſcitiæ me propterea à Suffrido hoc quoque loco damnari, quòd hanc eius fabulam de ſeptemviris ignorem, aut veram eſſe non credam.

Hactenus examen diplomatis.

Finem facio examinis huius, & lectores moneo, vt ex parte hac totum eius ſyntagma hiſtoricum æſtiment, hoc eſt, tantùm veri ineſſe ei putent, quantum verarum narrationum hoc, quod circumfertur, indulti exemplar habere deprehendunt. Quæ cùm ſcribo, teſtor rurſus, non detrahendi quicquam ſtudio de gloria ac honore gentis noſtræ, & noſtrorum maiorum iſta me ſcribere. Abſit animus huiuſmodi à me & ingratus & impius. Hoc quippe ſolùm ſpecto & ſector, vt falſa à veris ſecernam, ac ab hiſtoria noſtrate, quantum in me eſt, ſubmoveam. Caſtam .n. hiſtoriam eſſe decet,

ceu virginem ingenuam, nativo colore & coma; id eſt, veritate contentam, à fuco & fabulis abhorrentem. Quinimò hoc ſentio & dico, plus me ſolidæ laudis hoc modo patriæ adijcere, & honorem eius augere, quàm iſtos ipſos, qui ineptis, & ſeſe prodentibus fabulis ornare eam conantur: præſertim cùm tanta nobis copia veræ laudis ſuppetat, vt falſis & adſcititijs opus non habeamus: quod eſt à me in hiſtoria demonſtratum. Etenim, qui hoc agunt, quod agere hos meos adverſarios nugivendos oſtendi, id præpoſtero ſtudio aſſequuntur, vt cũ falſis vera quoque in ſuſpicionem trahant, atque ita tantùm veræ gloriæ eius, quem laudatum cupiunt, detrahant, quantum adijcere eidem fuerãt conati. Suffridum Petri credo origine Friſium eſſe: id enim præ ſe fert. Idem & de Furmerio exiſtimo. Me vtroque parente verè Friſio, maioribus Friſiis hominibus honeſtis, honeſta in re orto natum eſſe, teſtari poſſunt; qui mea domi norunt. Itaque patriæ amor non minus mihi quàm illis inſitus. Sed amorem hunc plus valere apud me quàm veritatis ſtudium non ſino.; nec eo me abripi in fabulas, & fabularum patrocinium cum damno veræ laudis patior. Sed longius progredior hîc, quàm ſtatueram. Recipio me, vt delibem reliqua. De Friſiorum colonijs ſcripſiſſe ſe commentarios peculiares profitetur Suffridus, & colonos in apologia pag. 52. enumerat Iutas, Anglos veteres Iutis proximos, Eidorenſes, Tekenburgios, Heſſos, Helvetios,

Falſæ laudes veras contaminãt & ſuſpectas faciunt.

Coloniæ Friſiorum

vetios, Ubios, Viltos, Hogelandos, Waterlandos, Francos, in Germania, Abyſſinos, Friſlandos, Scottos, Anglos recentes, extra Germaniam. Qui commentarij ſi quando exituri in lucem ſunt Furmerij ſtudio, apparebit opinor in pleriſque, quantum ſibi in fingendis narrationibus huiuſmodi bonus hic autor permiſerit. Nam ſi coniecturæ locus eſt, pleræque commemorationes eiuſdem generis erunt, cùm ijs, quas de Ubijs & Abyſſinis attigimus, obiter à Suffrido notatas: aut qualis ea, quam de Scotis integram vidimus, ſed in pagellis manuſcriptis. Quæ cùm nobis eſſet ab amico viro ampliſſimo & clariſſimo, communicata iam ante triennium, hîc in vrbe tum publicū munus gerenti, perlectam illi remiſimus, cum epiſtolio hoc raptim effuſo, quod poſt, neſcio quo caſu, ad manus noſtras redijt.

Cl. V. P. C. ſalutem. Legi, & quidem cum voluptate legi fabellam lepidam, non illepido ſtilo, nec ineleganter expoſitam ab autore, ac mecum riſi ſuaviter. Hoc verò imprimis miratus ſum, tam facile autorem doctiſsimorum & graviſſimorum ſcriptorum aliorum coniecturas & rationes eruditas rejicere & contemnere; ſuæ autem narrationi novæ atque hactenus inauditæ aſſenſuros eſſe lecturos tam fidenter ſibi polliceri. Qua enim autoritate firmat ea, quæ ſententiis omnium ſolus opponit? Ex archivis, ait, patriis ſe tranſſcripſiſſe. Quæ verò illa archiva?

quibus autoribus confecta? quo ſcripta ſermone? apud quos, quibus locis hactenus condita & ſervata? quis vidit? quis probavit? Nam de commentariis Friſonis & liberorũ ac nepotum eius quis credet? quis de Hengiſti bibliotheca&palatio? Quàm multa in his, quæ inde in lucem iam producta ab autore, ridicula planè & abſurda, non temporibus, non locis, non hominibus, non cæteris circumſtantiis congrua? Ineptè etiam in hoc ſcediaſmate citata autoritas Saxonis: inane argumentum ex dicterio Colonienſium, profectò aliunde,& cum populis maritimis, Embdanis, Bremenſibus, Hamburgenſibus communi, quibus cum carbonariis illis antiquis certè nihil rei fuit vnquam. Bonus ſcriptor fabellis ſe delectans hoc effectum dat, ut etiam bona & vera cùm ſcribit, fidem perdat. Vale.

Quæ ſi malè ſcripta à me putat Furmerius, qui commentarium hunc cum cæteris in poteſtate ſua habet, age proferat eos in lucem, vt aut confutet me iſta ſcribentem, aut alijs quoque ridendi materiam præbeat. At enim iactat etiam Suffridus, præter volumina mirifica, quæ in præfatione librorum de origine gentis noſtræ, in qua omnem œconomiam operis à ſe inſtituti depingit, lectoribus promittit, libros de libertate Friſiorum, item de nobilitate, denique de Magno Fortemanno illo, quo duce Romam ait-

Libri alii hiſtorici Suffridi ab ipſo jactati.

mam ait à Friſiis occupatam, ſe daturum. Quos ſanè ego, ad me quod attinet, non prod turos eſſe ocyſſimè, ſed iam nunc prodiiſſe velim, maximè poſtremum. Eſſet enim quod ex ipſa citatione eius & circumſtantiis colligo, ἀκρισίας eius & vanitatis argumentū novum, prioribus adiectum, forſan quoq; ſermonum ſuavium & riſus materia. Oſtentat quoque volumen ſuum de ſcriptoribus Friſiæ iam editum, ſæpiúſque id ingerit, ac ait, eo oſtendiſſe ſe, expoſito ſcriptorum noſtratium indice continuo à Friſone ad hæc tempora, (cuiuſmodi hi ſint, antè poſui ob oculos, plerique nunquam in hoc orbe nati) non ſe memoratarum rerum veris & ſolidis probationibus deſtitui, ſed hiſtoriæ rationem per annos ferè mille nongentos ſolidiſſimam ſibi ſuppetere: & addit, quàm gratum id volumen eruditis fuerit, multorum literis & elogiis exhibitis docere ſe poſſe. I neptum ſenem, & ſua demirantem, ſibíque plauſus fingentem. Quid enim opere iſto ineptius ac vanius, ſi ea dempſeris, quæ ad homines doctrina & virtute notos pertinent? in quo præter larvas illas veteres, partim notatas à me ſuprà, partim neglectas, cùm huius ætatis noſtræ ſcriptores Friſios recenſet, velut egregios doctrina viros & illuſtrandæ patriæ natos, adeò id facit promiſcuè & ſine diſcrimine, vt etiam ANTONIUM *quendam* FOLKARDUM *inſulſiſſimum hominem & monacho quovis indoctiorem, ob palpum ſibi obtruſum, ſcriptorum talium numero inſeruerit. Qui*

Liber Suffridi de ſcriptoribus Friſiæ

qua valuerit doctrina, ex chartis, ipſius manu ſcriptis, quarum exempla hîc in calce ſunt, lector poteſt cognoſcere, atq; hinc porrò, quo iudicio & prudentia Suffridus fuerit, æſtimare. Quinimò qui vera laude digni ſunt, et fama per ſe illuſtri, in his ipſis celebrãdis adeò operoſus eſt, vt ridiculus fiat, veræq; gloriæ eorum, quos laudare vult, gratiam demat, lectoriq; nauſeã creet. In alijs etiam tam prodigus encomiorum eſt, gratiam viventium venans, vt pueros nobis inducat vndenarios & duodenarios, qui de qualibet propoſita theſi ſeu viva voce, ſeu ſcripto, cum admiratione magnorum virorum publicè potuerint declamare, & quoſlibet autores Græcos, cum iudicio evolvere. Et quid cætera eius perſequar? Me ſine ſcientia, ſine diligentia, ſine veritate, hominẽ imperitum, ignavum, malevolum, perverſum eſſe, nulliuſq; omninò iudicij affirmat: ſuã induſtriã, ſcientiã iudiciũ miratur: me inimicum patriæ, obtrectatorẽ, oſorem, miſofriſonem vocat: ſuũ in patriam amorẽ, & pro ea labores ac ſtudiũ prædicat: Me item gloriam maiorũ, autoritatem præſentium læſiſſe graviter, nec in Friſiam ſolùm, ſed in omnem Germaniã contumelioſum & iniuriũ, factioſum, pœna & coercitione dignum, ſycophantis & ſcurris parem dicit: ſe verò alia omnia: me probare nihil ait, etiam cùm probo maximè, perinde ac, ſi id dicere ſufficiat, & demonſtratione opus non ſit: ipſe cùm fabulas ſuas recitat, & longa ſerie connectit, ex fabulis fabulas gignit, has pænu ſcriptorum ſuorum

Suffridi λοιδορίαι in apologetici huius autorẽ & præconia de ſe.

orum ante nominatorum ſe promere dicit, firmiſſimis, ſolidiſſimis, invictis, irrefragabilibus argumentis ſua probare, ac extra dubium ponere ſe ait, hoc repetit identidem, & in longas paginas extendit, denique in eo velut planè victor triumphum ducit. Poſtremò me diſpunctis fabulis ſuis non modò Friſiæ res veteres Cimmeriis tenebris involvere videri vult, ſed omnis Germanicæ antiquitatis notitiam tollere penitus, quoniam rerum Germanicarum ſcriptores niſi cognitis his intelligi nequeant: ſe cõtra hoc ſtudio ſuo non ſolùm de Friſia noſtra ſed de univerſa quoq; Germania benè mereri, eiuſque hiſtorias reddere certiores & meliores magnificè gloriatur. Prætereà de L E R A *mecum litigat, ſede quondam mea, & perperam me* L E R A M *pro* L I R A *ſcripſiſſe contendit, noviq; nominis me fabrum facit, (ô lepidum ſenem.) De* G R O N I N G A *quoque pro* G R U N I N G A *nuncupata me accuſat, & huiuſmodi alia: De* C H A U C I S *etiam neſcio quid: de Olivério item Scholaſtico delato fortè ad me, de Tranſamaſano & Ciſamaſano nomine. Denique culpat me, quòd exemplo ſuo vetuſtiſſima illa gentis noſtræ, quæ conſultò ut fabuloſa aut incerta reliqui, non ſim perſecutus, & hoc ignaviæ imperitiæque imputat meæ. Poſtremò appetit, vellit, rodit, mordet omnia, facilè ut appareat, tota bile commota fuiſſe ſenem cùm ſcriberet iſta, ita factũ eſſe, ut pro apologia, quam erat profeſſus, tuendæ*

Suffridi λογομαχίαι inanes & putidæ item criminationes vanæ & acerbæ.

 ſen-

ſententiæ ſuæ, virulentam, acerbam, maledicam, invectivam in me effuderit. Satis de SUFFRIDO, & plus quoque quàm ſatis. Nunc FURMERIO peroratori reſpondebo breviſſimé.

Reſpõſio ad latratus Furmerii.

Duo mẽdacia.

Et primùm quidem aio, duo cum in me pura & puta mendacia chartis his ſuis illeviſſe, & protruſiſſe in lucem, id eſt, rem commiſiſſe ſene, viro bono, hiſtorici nomen profeſſo indignam, prius in epiſtola ad ampliſſimos Friſiæ Novemviros delectos, alterum in peroratione.

Primum ψεῦδος Furmerii.

In epiſtola ſcribit rotundis & expreſſis verbis, quòd primam hiſtoriæ meæ decadem novemvirorum eorundem collegio dedicare conatus, repulſam ab Ordinibus ſim paſſus. Hoc verò totum falſum eſſe, & mendacium impudens, omnes teſtari poſſunt, per quos res eſt geſta, qui vivunt adhuc, & viri ſunt cum graves, tum honeſti & boni, ac tales omnino, quos Furmerius teſtes recuſare non audet, & cum ipſo habitant Leovardiæ, ad quos provoco. Ipſe quidem ego neminem ex Novemviris aut Ordinibus eo tempore, aut vnquam omninò iſta de re conveni, nec coram, nec per epiſtolam. Res verò ita acta, vt eſt in initio reſponſionis huius à me expoſitum. Copiam ſcilicet pro typographo quæſivi, cùm edere prælo eius primam decadem vellem, exemplar videndum & cenſendum collegio Novemvirûm dedi, id, quod petij, impetravi: prima decas anno 1595 & initio 1596 excuſa eſt à typographo Ordinum Friſiæ, ſciente & volente Collegio, & biennio pòſt, altera.

Quæ

Quæ certè facta non fuiſſent, ſi ſic aut Novemviri, aut alij doctrina ac autoritate præſtantes in ea Friſiæ parte ſenſiſſent de labore hoc meo, quemadmodum Furmerius ſentit, & alios ſenſiſſe vult videri. Ad hæc epiſtola ad generoſum Comitem Dn. ENNONEM *præfixa decadi primæ Furmerium ſatis ſuperque confundit, debuitque eum ab hoc mendacio dicendo retrahere. Nam anno* M.D.XCII. *cùm de Radæo Typographo ne cogitarem quidem, ſcripta eſt, & cui dedicationem eam iam tum deſtinarim, & in toto opere quid habuerim conſilij, oſtendit. Ab hoc verò cõſtituto, eo mihi minus tum recedere fas fuit, quòd ante ſcriptam hanc epiſtolam idem Comes* ENNO *exemplar à me petitum per ampliſſimum virum, affinem meum, Onnonem Tiabbern Conſulem Embdanum, vidiſſet, habuiſſet, evolviſſet, denique ſibi haud ingratam, imò gratiſſimam fore dedicationem, de qua cogitare me intellexerat, per eundem affinem meum mihi oſtendiſſet. Itaque & perrexi in eo, vt debui, & nullam me pecuniæ ſpem aut cupidinem in eo ſecutum, (quod caput ſcriptitationum hæ maſtyges meæ habent, haud obſcurè,) teſtem habeo non ſolùm conſcientiam meam, ſed* COMITIS *quoque huius ipſius, ad quem provocare non vereor. In peroratione idem ſcribit, cùm in colloquio familiari amicus ex me fortè quæſiſſet, quid impulſiſſet me, vt inſectarer tantoperè Suffridum, qui tam commodè & doctè de Fri-*

Alterum ψεῦδος eiuſdem.

 ſiorum

Hæc verba Furmerii ſunt in peroratione pagin. 120.

ſiorum origine & antiquitate diſſeruiſſet, præmioque & laude propterea videretur dignus, me obſileſcentem paululum tandem reſpondiſſe: Nollem ipſum ſcripſiſſe: atque ibi conſcientiam appellat meam, ſe non mentiri. At ego quoniam tibi verbis his præire libuit FVRMERI, Deum & conſcientiam teſtor, te in eo mentiri apertè: dicoque, ſi quis ſic iſta ad te detulit amicus, eum eſſe calumniatum. Nam ſcio ſatis, nec iſta, nec in eam ſententiam ſimilia me dixiſſe cuiquam, imò ne cogitaſſe quidem. Exiſtimo potiùs cerebri tui id commentum eſſe, aut aliud cùm audiens, in hanc calumniam id à te eſſe verſum. Si negas, excita amicum illum, qui contra me pro te teſtetur. Quid ſperes ab hiſtorico hoc lector, qui tantam ſibi falſi licentiam facit, frenumq; totũ laxat affectibus? Præterea ſcholã obijcit mihi in epiſtola, homo ſcilicet magnificus, ſed ſui ipſe oblitus, oblitus quoque Suffridi, quem memorat ipſe, & quidem ibidem memorat, pueros quondam Leovardiæ, aperta iſtic ſchola, docuiſſe quæſtus gratia, eoſque bienny opera ad claſſem quartam ſcholæ Groninganæ feciſſe idoneos, id eſt, in imis pulveribus ſcholaſticis iacuiſſe. Sannas quoq; interijcit, & pro emblemate hiſtoriolam intertexit ipſo ſe dignam, de homine famelico ex eo genere, quibus liber ſub ala eſſe ſolet pro pallio & ſcuto contra patibulum, quærente regimentum.

Furmerius Recturam ſcholæ velut probrum objicit, ſui immemor, qui inferiores in ſchola partes ipſe ſuſtinuit.

Furmerii ſannæ.

Quam quidem ſi in me directam vult, qua ſcabie

bie animi laboret, facit manifeſtum: ſin minus, oſtendit, quàm ieiunus ſit, qui huiuſmodi digreſſionibus ſupervacaneis, & ad rem nihil pertinẽtibus, etiam cùm ſcribẽda epiſtola brevis eſt, pagellas cogatur implere. At in peroratione illa nobili vim & certitudinem probationũ Suffridi, ſecutus cantilenã eius, iactat vehementer, vocat argumenta eius contra me indubitata, ipſo penè Suffrido eſt ineptior: mihi ignaviã, imperitiam, invidentiam rurſus obiectat, me in eo totũ eſſe, ait, vt veros Friſios, quos noſtrates nuncupat, deijciam ad ima, meam autem Chaucorum ſobolem (iſamaſanicam (ſic loquitur ineptulus, diſertum ſe putans) extollam: rurſumque Suffridi laudes ἐγκωμιάζει, & vehit in immẽſum, me in imas deijcit tenebras: deniq; longa me contẽtione cum Suffrido committit, vt chartas impleat, ne nihil ſcripſiſſe, & ſine opera ſtipendium capere videatur. Atque interim dum fabulatorem à me vno loco Suffridum appellatum quæritur, & in eo ſtomachatur vehementius, Satyricum me nũcupat, eaque occaſione comparationem prolixam & operoſam Satyræ & hiſtoriæ ex alia διατριβῇ tranſſcriptam, atque huc tranſlatam nobis inducit, ac me, quod fauſtum & felix ſit, de multis officij partibus in ſcribenda hiſtoria, velut gravis Ariſtarchus docet. Ab his ad talia dilabitur minuta pleraque, & reſponſione non digna: in vno pulverem excitat magnum, & ſtrepitat vehementius, de inſcriptione tabulæ marmoreæ, quæ in

Furmerius Suffridi ſimius.

De tabula marmorea quæ Romæ eſt, inanis lis.

vrbe Roma eſt, de qua facta paulò ante mentio. quam ego ex RAPHAELE VOLATERRANO optimo alioqui Pontificiarum rerum autore citaveram in hiſtoria, ſed perperam ab eo ad CAROLI CALVI tempora vnius fortè apicis errore in nomine Leonis Pontificis abrepto, trahi monueram, oſtenderámque optimis rationibus iudicio meo, ad CAROLI MAGNI tempus pertinere. Ille de tempore mecũ conſentiens, ſed coniecturam meam impugnans, Deus bone, quos ſtrepitus ciet, quantum verborum totis folijs ſex, id eſt, paginis XII perdit? quibus omnibus hoc ſolum agit, vt Leonem, qui tertius ab vniverſa natione ſcriptorum, imprimis à Platina, Panuino, Balæo, Sigonio, Leandro, Volaterrano, Sabellico nominatur, quem contra æmulos CAROLUS M. reſtituit in integrum, non tertium ſed quartum fuiſſe convincat, fretus maximè, vt ait, Chronico vetuſto manuſcripto à Martino quodem Polono congeſto, ſibi à reverendiſſimo in Chriſto patre ac principe D. Henrico Dodenio Werdæ imperialis ad Ruram abbate donato, & chartis quibuſdam ſimilibus obſcuris & ignotis. Atque hoc myſterium dum perveſtigat, præ ſe fert, omnia ſe ſurſum & deorſum pervolutaſſe, perinde acſi aut tanti momenti quæſtio ea ſit, aut ad Friſios quod attinet, ipſus à me, vt iſtic explicata mens mea eſt, vel minimum diſſideat. Nam vt ad Carolum Magnum & Leonem eum, qui reſtitutus à

Hæc verba Furmerii ſunt in peroratione pagin. 133.

tus à Carolo eſt, ipſe marmoris ſcripturam refert, ſic à me quoque eo loco eſt relata. Sed enim cùm poſt, edita iam decade mea prima, textum marmoris integrum legiſſem eadem forma, qua nunc ab æmulo hoc meo eſt vulgatus, quem prius truncatũ apud Volaterranum legeram, verbaque omnia expendiſſem attentius, atque inter ſe contuliſſem, ac ſimul ad hiſtoriam & ſtatum eius ſæculi, quo marmor hoc creditur poſitum, diligentius reſpexiſſem, cæpi, fateor, de marmore ipſo hærere: ſtatuique, non in re recenti, ſed à multis demùm annis, obſoleſcente iam, & oblivionis tenebris obſcurata rei memoria à poſteris eſſe collocatum. Quod cur acciderit mihi, exponam paucis, vt benéne an malè acciderit, lector iudicare queat: in eundémque hunc finem, verba ipſa marmoris integra hîc aſſcribam. Ea ſic habent.

Inquiſitio in tabulã Romanã & eius autoritatem

✝ In nomine domini. Tempore Leonis IIII. Papæ, Imperante Carulo Magno Imperatore eo tempore, cùm beati Petri Baſilica à Sarracenis capta fuerat, tunc denique pro totius mũdi capite turbato, totus mundus turbatus, omnis Gallia cum Rege Carulo ad tuendum illam venerunt, vnde contra inimicos Domini bella Domini decertando quidam mortui ſunt, & in cripta iuxta Neronis Palatium ſepulti, eodemque tempore à Leone Papa & rege Carulo ad honorem Michaelis Archangeli ſuper illos facta eſt Eccleſia. His ita peractis, Rex Apuli-

am abiit

am abiit, eamque beato Petro & Romæ ſubiugavit. Per idem tempus exercitu Gallia revertente tres illorum milites de Friſia Ilderado de Groninga, & Leomot de Stavera, & Hiaro & Coldui ancilla Dei de Slinga. Hi beati Magni corpus in loco, qui dicitur Fundi, invenerunt, quo invento in eorum provincia portare & condire decreverunt. Sed divina gratia cooperante poſtquam ad Sutrinas partes ventum eſt, amplius deferre non prævaluerunt, quia bis & ter territi, & per ſomnium moniti Romam revertentes, ſanctum corpus ſecum tulerunt. Vnde factum eſt, quòd illorum devotionis cauſa partem brachii à ſe ſegregari ab illis permiſit, partes autem cæteræ in cripta præfata remanſerunt, ſuper quam, ſicut dictum eſt, Eccleſia iam fuerat facta. Deinde omni anno ſimul beneficium optimum dare ibi decreverunt, ſcilicet trecentas marcas argenti pro illorum & ubique requieſcentium redemptione, & in perpetuum, ſeu divites, ſive pauperes, in eadem ſupra dicti Archangeli Baſilica, & beati Magni Eccleſia iuxta eam ab iiſdem conſtructa hoſpitalia, quando à ſuis partibus venirent, agerent. Idcircò noſtrorum aliorumque omnibus pateat, ſi ipſi vel quicumque hoc decretum rumpere tentaverint, ſciant ſe perpetuò damnatos & maledictos, & prędicti Pontificis anathematis vinculis in inferno, niſi reſipuerint, cum Diabolo conligatos, in hac autem vita miſeros, pauperes, & diſperſos, & iterum de libro vitæ cæleſtis deletos, & de regno Chriſti deiectos, Confirmatoribus fautoribus huius decreti econ-

ti econtra ſit benedictio Chriſti, & fruantur vtriuſque vitæ gaudiis, Amen.

Hactenus marmoris verba. In his primum formam dictionis, & modum loquendi deprehendi nõ ſatis cum ea forma modoq;, cuius vſus tẽporib. Caroli fuit, congruere. Deinde & anathematis verba ſub finem poſita, alieniora à modeſtia & ſobrietate iſtius ſæculi, ſæculũ poſterius redolere ſunt viſa. Tũ ſuſpectum, quod pontificis nomen in publico monumento, quod præſente & ſciente imperatore erectum dicitur, imperatoris nomini eſt præpoſitum: quodque item Carolus ſimpliciter imperator, non etiam ſereniſſimus Auguſtus, qui tum mos erat, iſtic nũcupatus: quod ſic ſcriptum, imperante Carulo Magno imperatore: eſt enim hoc perineptum. At magis etiam ſuſpecta hæc, quod pro totius mundi capite turbato, turbatus eſſe totus mundus, Galliaq; omnis cum rege Carolo in Italiam veniſſe, & exercitus Galliam revertiſſe dicitur: maximè verò iſta, quod beati Petri baſilica, quæ templum Vaticanũ eſt, eo tempore aſſeratur à Saracenis eſſe capta: quodq; cõmiſſo cum Saracenis prælio, cæſorumque corporibus in crypta iuxta palatium Neronis tumulatis, Eccleſia Michaelis Archangeli ſuper his à Leone pontifice, & Carolo rege perhibeatur ſtructa: deniq; quòd his omnibus peractis, tum demùm Carolus *feratur,* in Apuliam perrexiſſe, & eam beato Petro & Romæ ſubiugaſſe. *Sic quippe habere hæc animadverti, vt alia vero non congrua,*

alia

alia ſeſe evertentia, alia à ſtatu eius ſæculi diſcrepantia, pleraque etiam cum conſenſu ſcriptorum bonorum, quos habemus, manifeſtè pugnantia viderentur. Nam vt priora & minora omittam, quis inter hiſtoriæ veteris ſtudioſos tam oſcitans ac ſupinus eſt, vt Carolo poſt acceptam imperij Romani dignitatem vix in Galliæ, Germaniæ; Italiæ negocijs, nedum in rebus vrbis Romæ, adeóque in ipſa ea vrbe, ex qua imperij nomen gerebat, abſolutè, ſicut hîc fit, regis nomen eſſe tributum, idque in poſteris quoque eius per proxima vſurpatum ſæcula, non obſervarit? Deinde quis bonorum hiſtoricorum tam rudis eſt aut ſocors, vt ignoret Galliæ nomen eo tempore, in titulis regum actiſque huiuſmodi, in vſu non fuiſſe, & quæ Gallia olim, eam tum maxima ſui parte Franciam vulgò eſſe nuncupatam, & Carolum maioreſque eius non Gallorum, ſed Francorum reges dictos, Francorum verò regnum ad Tranſrhenanos haud minus, quàm ad Ciſrhenanos pertinuiſſe? quique neſciat, regnante demùm Calvo, cui in ſortem iſta Franciæ pars, quæ ad occidentem Rheni eſt, ex diviſa hæreditate obvenerat, Galliæ vocabulum ſenſim in ſcenam revocatum? Quibus poſitis conſideratiſque preſſius, haud obſcurè eluceſcit, tabulam hanc tam clarè & late cum vſu eius temporis pugnantem eo tempore non eſſe exaratam, in qua ſcriptum, GALLIAM omnem cum Carolo REGE in Italiam veniſſe, exercitúmq; eius confecto bello in GALLIAM

LIAM revertiſſe. Nam ſi eo eſſet tempore ſcalpta, & huiuſmodi res, quales hæc ipſa habet, tum accidiſsent, haud dubium eſt, quin pro more tunc vſitato ſic quoque ſcriptura tabulæ eſset habitura: Carolo sereniſſimo Auguſto imperium Romanum tenente, Francorum & Longobardorum rege, tempore Leonis III. Papæ, capta à Saracenis beati Petri baſilica, turbatoque totius mundi capite, totum mundum turbatum fuiſſe, & omnem Franciam (quæ Galliæ Germaniæque partes complectebatur) cum Carolo Imperatore ad defenſionẽ eius accurriſſe, exercitumque confecta expeditione in Franciam trans Alpes eſſe reverſum. Et quis neſcit, cùm iam imperij dignitate auctus eſſet Carolus, Saxonibus debellatis, Henetis fractis, Bavaris ſubactis, Hungaris longe latéq; repreſſis, non minus virium è Germaniæ regionibus, quàm ex vetere Gallia ad expeditionem huiuſmodi adfuturum ei fuiſſe? Iam quàm abſurdum, Carolum cum tanto exercitu Romæ ſediſſe, quoad templi ſtructura ſuper corporibus cæſorum eſſet abſoluta. Hoc enim non obſcurè tabulæ textus habet: de quo iudicium lectorum bonorum appello. Mitto nũc, quòd annus rei geſtæ, vt in actis monumentiſque in more tunc fuit, non ſit additus: quòd pro Karolus aut Carolus, vt tum ſcribere conſuetudo tulit, Carulus ter ſit ſcriptum: quòd non templum in honorem Michaelis, ſed Eccleſia ſuper tumulo cæſorum dicatur extructa. Sed minora hæc ſunt, & pleraque in verbis: maiora & res ipſas videamus. Ait

mus. Ait tabula, imperante imperatore Carulo Magno baſilicam beati Petri à Saracenis eſſe captam: ait eadem, propter totius mundi caput turbatum, toto turbato mundo, Carolum cum omni Gallia ſubſidio veniſſe: denique ait, peractis cæteris, id eſt, deiectis Roma vicinaque regione Saracenis, cæſis ritè tumulatis, Eccleſia Michaelis ſuper tumulo extructa, CAROLVM EVNDEM IN APVLIAM PROFECTVM EAM BEATO PETRO ET ROMÆ SVBIVGASSE. *Hæc verò eiuſmodi ſunt, vt ſi vera ſint, ſocordes, imperitos, vanos, falſi reos, impoſtores haberi neceſſe ſit omnes, quotquot Caroli res, & totius eius ſæculi poſterorum memoriæ autores prodiderunt. Rege quippe Carolo nulla in iis Saracenorum Italiæ infeſtorum mentio. At imperatore eodem, tradunt inſulas quidem Italiæ vicinas ab his appetitas identidem, & malè mulctatas, oram quoque ipſam Italiæ vexatam aliquoties, Centumcellas oppidum Romæ vicinum etiam ſubita vi occupatum, direptumque: at Romam Romanáve ſuburbia eſſe attentata, ædemque Vaticanam toto orbe celeberrimam, & ditiſſimam captam non docent, adeóque ne minimam quidem eius ſuſpicandi occaſionem lectoribus præbent. Et quid rationis fuerit, ſcriptores hos minima quæque huius generis memoraſſe, rem tam magnam, tam memorabilem, quæ turbando*

totius mundi capiti, totiq; adeò mundo erat, vt ipſa hæc loquitur tabula, cuius cauſa tantus monarcha cum omni Gallia ſe commoverit, in Italiam accurrerit, prælia inierit, ſilentio omnes obruere, ac præterire? Nã ſi negligentia, ſocordiáve id factũ dices, flagitiũ penè dices, aut potiùs rem impoſſibilem: Sin conſultò, quid hoc aliud fuerit, quàm conventionis improbæ, imò coniurationis in veritatem de illuſtri & magna re reos facere autores optimos quoſque, aut potiùs totam ſcriptorũ bonorum iſtius ſæculi nationẽ? hoc eſt, crimen graviſſimũ mendacij viris egregijs, veritatem rerum tradere profeſſis, impingere? Quod ſi cui facere lubet, vt tueatur tabulam hanc, faciat ſanè, vt lubet, obſequaturque genio ſuo. Ego id committere, & colaphum nomini virorum talium, bene de poſteritate boniſque literis meritorum infringere nec audeo nec volo: maloque de tabula ſuſpicari id, quod oſtendi antè, quàm iſtuc me præcipitem dare. Quid dicam, quòd conſenſus autorum eorundem conſtans, nec vſpiam varians, doceat nos, cùm imperator Romæ ſalutatus Carolus eſt, non eum Saracenorum repellendorũ, ſed reſtituendi Leonis pontificis gratia, cùm nulla Saracenici exercitus ſuſpicio eſſet, in Italiam veniſſe, nec vltra Romã cũ copijs eſſe progreſſum, Beneventanos modò per filiũ Pipinum coercuiſſe, ipſum per Alpes in Franciã ſtatim rediyſſe, nec ab eo tẽpore Italiã repetiſſe vnquam? Quæ ſi vera eſſe cenſemus ob tantorum teſtium fidem, ea quæ in tabula

ſunt, ſi ad Carolum hunc eundem referantur, vt illic ſunt, ſimul pro veris recipere non poſſumus. Nam negant iſta, aiunt hæc idem. Et quis erit omnium tam impudens, qui dicere non erubeſcat, haud conſequi rectè, quia id ſcriptum non ſit, idcircò ne factum quidem: multa enim fieri, quæ ab autoribus non annotentur? Túne Furmeri pro fronte tua? At noſſe te oportet, quæ literis in hoc genere prodita ab autoribus non ſunt, ea aut minora eſſe, aut ignorata ipſis autoribus, aut per inertiam incuriamve neglecta, aut denique præterita cõſultò: quorum nulli hîc locus: Præſertim cùm non vnus ſit, non duo, non tres, qui hac de re verbum nullum; ſed omnes omninò, quotquot hæc Carolina tractarunt, & Itali, & Germani, & Galli, quorum nonnulli non tantùm coævi fuere Carolo, ſed familiares, gnari rerum eius omnium. Et quomodo quæſo fieri potuiſſe dices, vt qui precum votivè cauſa Carolum Romam euntem comitatu modico memorarunt, iidem tantæ rei gratia tanto cum exercitu, turbato toto mundo, Romam petentem tam alto obruerint ſilentio? Cæcine fuere, aut ſtupidi in re tanta, & tam illuſtri, qui minima viderunt? aut ſcientes volenteſque omnes prævaricati ſunt, atque in oppreſſionem rei eiuſdem, & veritatis iugulationem conſpirarunt?

credat, cui credere mens eſt
Quidlibet, atque omnem ſemel eiurare pudorem.

Ad hæc, cur autores iidem hi, qui hæc tacuere, tam navi

tam navi & diligentes fuere in exponendis, quæ generis eiuſdem ſunt, ſecutis paulò poſt. Qualia ſunt hæc: Ludovico imperante, qui Carolo ſucceſſit, Italiæ oras infeſtiſſimis incurſionibus laceratas à Saracenis, miſerumque in modum afflictas, ſuburbia ipſa Romana ab iiſdem, imperante Lothario, fœdè vaſtata, baſilicas Petri & Pauli ad libitum direptas, Vaticanam argenteis valvis nudatam, cuncta ornamenta ablata; prædones opibus onuſtos, protritis obviis, via Appia in Campaniam profectos, Italiam omnem metu conſternatam: hinc Saracenos navali prælio ingenti, non procul litoribus Latii, victos ab Italis, ſuburbiaque Romana à Pōtifice mœnibus circundata, vrbem novam Leoninam à Leone IIII dictam, & Corſis colonis impletam. Hæc, inquam, cur recitarunt, qui tacuere priora? an non, quia hæc verè geſta ſunt, illa non ſunt? Haud dubium. De Apulia verò quid reſpondebis Furmeri? quomodo te explicabis? in quas te recipies latebras? in quæ confugies diverticula? Nam in tabula illa Romana eſt, Carolum Saracenis fugatis, cæteriſque in vrbe confectis, Apuliam petiiſſe, eamque beato Petro, id eſt, Pontifici Romano, & Romæ ſubiugaſſe. Nūquid ſic? nega ſi potes. At id verum non eſſe, non iam ſilentio ſolùm autorum eorundem docemur conſtanti & vnanimi, ſed etiam verbis & aſſeveratione expreſſa. Nam vti nuſquam memorant, Carolum poſt annum Chriſti DCCC. I. auctum

iv m dignitate & titulo imperij, in Italiã revertiſſe, multò minus cum exercitu iviſſe in Apuliam, ibique bellum geſſiſſe, eam pontifici & vrbi Romæ ſubegiſſe, ita diſertis verbis tradunt, Apuliam & Calabriam eum non attigiſſe, ſed vt fuerant hactenus à Iuſtiniani temporibus vſq; totoq; regno Longobardorum ſtante, in poteſtate imperatorum Orientis, ſic in poteſtate eorundẽ eaſdem reliquiſſe, fœduſq; cum imperatoribus hiſdem habuiſſe. Ad hæc ſeries hiſtoriæ continua, & progreſſus perpetuò ſibi conſtans ac cohærens demonſtrat, regiones has eodẽ in ſtatu manſiſſe, id eſt, in Byzantiorum obſequio ſtetiſſe, nec bello Occidentalium vexatas eſſe vſque ad Ottonem I: ab hoc totius Italiæ in poteſtate habendæ cupido appetitas armis, & Græcis extortas, redactaſq; in fidem ipſius, non in pontificis Romani, vrbiſve Romæ: ſed à Baſilio Conſtantinoq; impp. Byzantinis ope Saracenorum Ottoni II. rurſus ereptas, & imperio Orientis denuò coniunctas: denique poſt annos multos, cùm diu duriſſimo Græcorum iugo ſub Catapanis, imperatorum præfectis, preſſæ, ſimulq; Saracenorum armis vexatæ fuiſſent, Henrico III Germanis imperante, à Normãnis ſubactas: poſtremò ab horũ principib. Richardo & Roberto firmandi ſui cauſa ius earũ ſupremũ Romano Pontifici ad annũ Chriſti M.LIX. ſubmiſſum: eũ paulatim longiùs tendentem in iure illo Rogeriũ Normannũ arctius ſibi devinctum Regem creaſſe, & vaſallum feciſſe ſuum, tandemq; extin-

ctis

ctis Normannis, & oppreſſa Friderici Barbaroſſæ ſobole, Andegavẽſes Gallos, velut dominum ſuperiorẽ in poßeſſionẽ harum provinciarum induxiſſe, omneſq; ex ordine reges Siciliæ & Neapolis ad hunc vſque diem in vaſallis aut hominibus ligijs, provincias pro feudis beneficijſve ſuis habuiſſe. Quæ ſi fabulæ non ſunt, neceſſe eſt fabuloſum eſſe, quod tabula hæc, de qua quæſtio nobis eſt, de Apulia ſubiugata à Carolo Magno, & pontifici, Romæque ſubiecta affirmat. Et hæc ſi hac in parte tam evidenter à veritate recedit, & hallucinatur tam enormiter, ſi alia quoque ab hiſtoria, & perpetuo autorum bonorum conſenſu aberrantia continet, ſi abſurda complectitur, quid eſt neceſſe, nos eam venerari tantoperè, & in verba eius atque apices iurare? eius autoritati velut ſacræ legis atque in æs inciſæ noſmet adſtringere? Denique cur mihi fas non ſit hoc ſentire de ea, quod dixi, nimirum, non eodem mox ſæculo, quo res geſta eſt, ſed multò pòſt, obſcurata iam rei memoria, & corruptè ad poſteros perlata, eam fuiſſe pietate poſterorum, in remedium totalis oblivionis collocatam. In quo ſi qui errare me putent, erroremq; commonſtrare, & argumenta hæc mea firmis rationibus diſſolvere queant, lubens id feram, factoq; ipſo declarabo, quàm procul abſim à pertinacia. Sed nõ poterunt, ſat ſcio, cùm indubitata in his, quæ in tabula ſunt, & in ijs, quæ in hiſtoria, ſit contradictio: contradictoria aũt pariter vera eſſe

nullo modo poſſint, Fidem verò hiſtoriæ à tot autoribus proditæ, tot rationibus & firmamentis, tãto partium omnium conſenſu atque harmonia nixæ derogare, eamque tam obſcuræ & incertæ ſcripturæ poſtponere, cuius quæſo erit iudicij? aut potiùs cuius erit dementiæ? Præſertim cùm hiſtoriæ fidem, literarum quoque tabulæ indubitatæ firment. Nam ne vaniſſima quidem donationis Ludovici Pij imperatoris, ad ambitionem pontificum ab aſſentatoribus & mercenarijs eorum conficta charta, quanquam in dilatando pontificio imperio ac iure contra veri modum perimpudens, tamen eo impudentiæ progreſſa eſt in accurata enumeratione donatorum locorum, vt APVLIAM quoque auſa ſit recenſere: quo quod argumentum contra vanitatem hanc poteſt haberi certius? Quamobrem ne Itali quidem, & pontificum miniſtri, ſcriptores recentiores, Blondus, Sabellicus, Sigonius, aliique veriti ſunt ab eadem vanitate hac ob veritatis evidentiam diſſentire, qui Italiæ partem illam in diſtributione imperij Byzantinis aſcripſere. Præterea, ne quid dubij vſquam reſideat, Otto I. imperator anno Chriſti D. CCCC. LXVIII, die XV Calend. Febr. ex agro Campano in hæc verba ſcripſit ad Saxoniæ principes, vt apud Witichindum eſt, qui verboterius epiſtolam recitat.

cæte-

OTTO divino nutu imperator Auguſtus Herimanno & Thiederico ducibus, cæteriſque publicæ rei noſtrę præfectis, omnia amabilia.

DEO volente, ſalus omniaque proſpera planè ſuccedunt. Cæterùm nuncii Conſtantinopolitani regis, dignitate ſatis inſignes, nos adeunt; pacem, vt intelleximus, admodum quærentes. Quoquo modo tamen res agatur, bello, Deo volente, nullo modo nos tentare audebunt. APVLIAM ET CALABRIAM PROVINCIAS, QVAS HACTENVS TENVERE, NISI CONVENIAMVS, DABVNT. Si verò voluntati noſtræ paruerint, vt præſenti æſtate coniugem cum æquivoco noſtro in Franciam dirigentes per Fraxînetum ad deſtruendos Saracenos, Deo comite, iter accipiemus, & ſic ad vos diſponemus, &c.

Sed ſupervacanea in re plana & certa probatio prolixior. Reliqua, quæ hîc mordet Furmerius, inania ſunt, & reſponſo non digna. Exemplar integrum tabulæ huius non inſerui hiſtoriæ meæ, quia non habui eo tempore. Volaterranum, quoad ſenſum, expreſſi probè & cum fide, ad ſyllabas eius me alligare nolui, vſuſque hîc ea libertate fui, quam optimi quique ſcriptores in re huiuſmodi vſurpant ſibi, qui ſyllabas non annumerant, ſenſum reddunt. Nomina trium militum Ilderadi, Leomoti,

Hiari cum patrijs ſuis non invidia omiſi, vt falſò ait Furmerius, hic mihi potiſſimùm inſultans, & in me calumnias iaciens, ſed mera ignoratione. Totam enim partem hanc Volaterranus non habet, quo tum autore ſum uſus. Unde ingenium videas hominis huius, qui quo calumniam haberet aptam in me, qua conſiceret me, contra veritatem ſcribere non eſt veritus, apud Volaterranũ iiſdem penè verbis hæc extare, quib. à ſe ſint in his maledicis chartis exhibita. Lectores, quib. inſpicere Volaterranum
pagin. 137. *lubet, id iudicãto. In conſectarijs veriſſimis, vt ipſe ait, quæ ex his de Leone narratis deducit, id eſt, in inanibus nugis bellum hominem & ſuavem deliciari, & ſibi placere ac plaudere, vt mos pueris eſt, ſino, & ſi ita vult, plauſum quoque cum riſu*
pag. ead. & 139. *lubens iuvo. De clariſſimo verò & nobiliſſimo IANO DOUSA, domino in Nord-Wyc quod addit ibidem, allatrans magnitudinem eius, de eo non deerunt qui reſpondeant. Sunt enim Philoduſi multi, homines ingenio & doctrina inſignes, qui vel tacente Douſa, & latratus huiuſmodi temnente, tacituri nõ ſunt: Aut ſi ipſus ſe movere Douſa volet, ſentiet bonus vir, quid ſit*

Magnanimum in ſeſe temerè irritaſſe Leonem,

ſentietque poetaſter poetæ quid interſit, & carmine Salico ſuo quam meruerit gloriam. Quas contra me prætereà diſputatiũculas movet, quibus aut rodit aliquid, aut ſuſpicionibus indulget, his reſpondẽdũ nõ puto, ne temporis iacturã faciam, & chartæ.

Verùm

Verùm quoniam coronidis loco epiſtolis clarorum virorum ad Suffridum ſcriptis obturbandum me putavit, & in his CHYTRÆUM *verè* πολυΐστορα, *& noſtri ſæculi in literis non vltimum decus, his ei placuit inducere, non potui facere, quin huius eiuſdem ex multis duas ſaltem ad me diverſis annis ſcriptas hîc quoque in calce ſubijcerem, oſtenderemq́, me quoque huiuſmodi armis pugnare poße, ſi id decorum eße arbitrarer.*

De iudiciis amicorum per epiſtolas.

S. D.

CLARISSIME & optime vir, amice colende, accepi tandem diu deſideratam rerum FRISICARUM Hiſtoriam tuam, ſingulari ac exquiſito judicio, & prudenti rerum delectu, & illuſtri orationis diſertæ ac perſpicuæ copia elaboratam, & Chorographiâ totius Friſiæ accuratâ eruditiſſimè ornatã. Vna in re, ſpem atque expectationem meam feſellit, quod cùm avidiſſimè eam evolverem, ad tempora nobis propiora feſtinans, tandem in Friderici II & VVilelmi imperatoris annis te ſubsiſtere, nec vlterius progreſſum eſſe vidi, cùm recentiſſimã huius & ſuperioris ſeculi hiſtoriam, cupidiſſimè expeterem. τὴν γὰρ ἀοιδὴν μᾶλλον ἐπικλείουσ᾽ ἄνθρωποι, ἥ τις ἀκουόντεσσι νεωτάτη ἀμφιπέληται. Sed pro munere quod dediſti, reverenter tibi gratiam habeo, & poſteris, qui hęc recentiora legent, gratulor. Quæ ego quoque cognoſcere, non tam meę voluptatis cauſa, quàm vt in meo

Chronico, Friſiaca illa meliora & auctiora ef-ficere poſſem, optavi. *Suffridum, priuſquàm abſolutis tot παρέργοις, veram hiſtoriam ordiatur, vnà mecum vivendi finem facturum vereor.* Tibi pro exemplari etiam, manu tuâ emendato, gratias ago, & δόσιν ὀλίγην τε φίλην τε, filiolo tuo, grati animi teſtimonium mitto, ac Deum, vt vires animi & corporis tibi, ad pertexendam ſequentem hiſtoriæ partem luculentiorem, & omnibus lectu gratiorem futuram, confirmet, oro. Nos ſcriptionibus noſtris, benemerendo de poſteritate, Deo & hominibus ſerviamus: etiãſi nulla ſpes vtilitatis vel gratię inde ad nos rediturae affulgeat. Sicut Chriſtum toti generi humano ingrato fideliter καὶ φιλοσόργως ſerviiſſe videmus. ut primæ editioni Chronici Saxoniæ mei olim præſcripſi, τὴν σαυτοῦ φρένα τέρπε, δυσηλεγέων δὲ πολιτῶν, ἄλλος τίς σε κακῶς, ἄλλος ἄμεινον ἐρεῖ. Quæ ex Polonia & Vngaria recens ad nos allata ſunt, & alias pagellas, lectu non ingratas nec inſuaves adiunxi, quæ prolixioris epiſtolæ loco mihi apud te futuræ ſunt. Benè & feliciter Vale. Die Mariæ Magdalenæ, Anno 1596.

NOTA iudicium Chytræi.

David Chytræus.

S. D.

MAGNIFICE & Clariſſime Domine Rector, amice colende. Δέχομαι φίλον γε δῶρον ἐκ φίλης χερός, & literas tuas, priſtinæ

ſtinæ erga me benevolentiæ ac fidei tuæ plenas: & hiſtoriæ Friſiacæ Decadem tertiam, vſque ad clariſſimi Comitis Ezardi initia deductam, quam vtinam pertexere tibi vſque ad nepotis Ezardi, proximis Calendis Martii defuncti obitum liceat. Ego quidem publico literarum & reipublicæ nomine, gratias tibi officiosè ago, quòd hunc laborem, non patriæ ſolùm tuæ, & toti viciniæ, ac tibi ipſi honorificum ac ſalutarem, ſed omnibus etiam bonis & doctis, in cunctis gentibus gratiſſimum, ſuſcepiſti, & conſtanter vrges & Deum, vt vires animi & corporis, ad ea, quæ inſtituiſti, perficienda, tibi tribuat, ardentibus votis precor. Pro Hiſtoria tua Friſiaca, omnibus elegantiæ numeris perfecta, remitto rudem & nudam rerum proximo ſexennio in hoc Arctoo orbe actarum annotationem, quam boni conſules, & Belgicarum huius anni rerum commemoratione augebis.

In Suecia, Dux Carolus, Regis Sigiſmundi patruus, ſuo arbitrio regnum totum adminiſtrat. Rex fugitivum regnum perſequens, κεῖται, ϗ οὐ κεῖται, &c. Benè & feliciter vale, & prima occaſione per Bremam reſcribe. Roſtochii, pridie Pentecoſtes, 26 Maii, Anno 1599. *David Chytræus.*

Sed vt

Sed, vt dixi antè, erubeſco laudibus hiſce potiùs, quàm mihi placeo, aut ex ijs de me iudicium facio, alitérq; eas, quã Suffridus feciſſe videtur, interpretor. Interim Furmerium moneo, vt quam edidit ipſe, CHYTRÆI epiſtol m inſpiciat, videatque, an non idem, quod ego deſiderare me in Suffrido, & opere eius, in pagella ad lectorem oſtendi, ob quã tantoperè in me Suffridus eſt ſtomachatus, ab eodem ſit deſideratum. Sic n. verba eius iſtic habent. Vtinam verò annales Friſiorum in lucẽ tibi proferre ante CÆTERA VELVT PARERGA de nobilitate, libertate, &c. libeat: hos enim avidiſſimè expectamus. Scriptores etiam illos veteres, Marcellinũ, Ludgerũ, Radbodum, CappidũStaurienſẽ& ſimiles, magno deſiderio multi expetimus. *Cuius viri autoritas ſi movet ipſum, age conſiliũ eius & monitũ ſequatur, & quod omnes, qui non inanium huiuſmodi ſpeculationũ & fabularũ, ſed verarũ hiſtoriarũ, & rerum geſtarum cognoſcendarũ ſunt avidi, iam dudum ab eo expectant, miſſis parergis & divertigijs conſultò quæſitis, ad ipſa τὰ ἔργα, hiſtoriæ propria, exponenda ſine mora tãdem aliquando accedat: id, inquã, ſeriò tandẽ occipiat, inq; eo potiùs, quam in iurgijs inutilibus ſi patriæ prodeſſe vult, mecũ certet, ob quod ſtipẽdio liberali, ab eadem patria, ſe ſcit ornatum. Sed finem poſcit nimis iam progreſſa prolixitas.* Peroratio *Rogo lectorem, vt, quæ à me pro tuenda veritate, & aſſerendo contra calumnias nomine meo dicta & diſputata*

putata

putata hic ſunt, candidè benignéq; interpretetur: imprimis, quòd Suffrido mortuo reſpondere coactus ſim, (nec enim vivo potui) id non mihi, qui hac carere moleſtia malueram, & ſtudijs alijs tempus impendere, ſed Furmerio, qui eius manes ab inferis contra me reſuſcitavit, & hanc mihi Camarinam ſine cauſa movit, imputet. FURMERIUM etiam oro, ſi offenſum ſe exiſtimet, ſi ſe pungi ægritudine ſentiat, ſi fabulis larvam per me detractam, & fidem ſi quam habebant, ademptam doleat, ſi quid ſpei ſuæ aut commodo deceſſurum hac defenſione mea metuat, vt hoc non voluntati meæ, ſed imprudentiæ & libidini ſuæ, quæ me invitum huc protraxit, adſcribat. Omnes verò gẽtiles meos, Friſios cis vltraq; Amaſum, atq; eos potiſſimũ, ad quos apologiã hanc ſuã Suffridus direxit, ampliſſimos ſcilic. & illuſtres Friſiæ intra Lavicã & Flevum ordines, obſecro & obteſtor, ſic de me ſtatuere velint, nil me vel Suffrido vel Furmerio in amore patriæ cõmunis, ac vniverſæ noſtræ gentis cedere: ſed in hoc ab ijs me diſſidere, quòd ſat divitem verarum laudum Friſiam eſſe, commentiſq; vanis non opus habere, pluſq; nocere quàm prodeſſe gloriæ eius quæſita figmenta ſentiam, illi autem ſubſidia huiuſmodi famæ à fabulis petita non negligenda arbitrentur: ego item hiſtoriam mihi ſcribendam, erutam ex tenebris, atque ita bona malaque exponenda, denique ea tradenda, quorum in literis extet memoria

In quo ſcripti huius autor à Suffrido & Furmerio diſſentiat.

moria, vetuſtiora, aut irreparabili oblivione ſepulta, poſthabenda putem: ac illi velut panegyricum Encomium ſibi conficiendum, & de quibus nulla reſtet, aut in rebus hominum ſuperſit certa memoria, nulla reliqua ſint documenta fidelia, ea tamen ſarcienda, & cum aliundè nequeant, ex fabulis inanibus ſupplēda, cenſuiſſe & cenſere videā ur: Poſtremò, ego gloriam conſtare genti aut familiæ poſſe rear, etiamſi à Græcorum temporibus illis priſcis antiquitas & origo eius non ſit repetita: illi niſi ab Indiæ principe tam veteri, & ſerie regum tam longa, adeoque ab ipſo Semo & Noha proſapiam deducant, haud ſatis laudatam eſſe gentem, perſuaſum ſibi habere demonſtrent.

HOC VOLVERVNT.

Specimen eruditionis Antonii Folkardi Bonbergii, ob quam meruit inter ſcriptores Friſiæ (patriam illuſtrantes) à Suffrido memorari. Sic enim iſte, cùm eſſet regens in ædibus fratrum Groningæ, abſentiam diſcipulorum

pulorum chirographo ſuo apud præceptores in ſchola excuſaturus.

Hic mea licentia matri obſequium fecit. Oro igitur, vt habeatur excuſatus de illa abſentia.

N. N.

Item.

Infrà ſcripti abſuerunt de mea ſcientia, alter mihi ſacrum facienti miniſtravit, alter matri obſequio fuit.

N. N.

Item.

Hi infrà ſcripti abſuerunt de mea licentia, alter matri mobilia in novam habitationem deportare iuvavit, alter nobis negotium curavit. Sint quæſo excuſati.

N. N.

Item.

Hic infrà ſcriptus patrem iuvavit, vt vnà cum equo ſuo & aliis neceſſariis navigio domum ſe reciperet.

N. N.

Et rurſum.

Hi non ſine ratione abſuerunt: alter matri obſecundavit, alter mihi ſacrum facienti bis miniſtravit.

N. N.

Et ſimilia his alia adhuc turpiora.

FINIS.

PARALIPOMENA argumenti eiuſdem.

NOn erat mihi præſens liber Suffridi, quem de Scriptoribus Friſiæ edidit, cùm reſponſum hoc texerem, quanquam legiſſem antè diligenter. Pòſt, cùm eius copiam ſſem nactus, eundémq; lectione rurſus percurriſſem, animadverti, nonnulla ad rem pertinentia memoriam meam effugiſſe. Itaque res me cogere viſa fuit, vt ea ad calcem hîc adijcerem. Et vt à præfatione prolixa ordiar, in ea perineptè & ſine ratione Taciti locum de ſecretis literarum à veteribus Germanis tam viris quàm fœminis ignoratis conatus eſt pervertere, & ſecreta literarum de literis arcanis ad ſacra & ſacerdotes ſolos pertinentibus, quales erant hieroglyphicæ in Ægypto & Druydum in Gallia & Gymnoſophiſtarum in Æthiopia interpretari. Quo nihil alienius à ſenſu Taciti eſſe, prudens lector per ſe poteſt intelligere. In eadem præfatione, de Druidibus à Friſone religioni præfectis, ſcholaque eorum Leovardiæ, tum aulæ Dei nomine notæ, inſtituta, deque eorundem

ſcriptis cùm rerum veterum memoria in Friſia conſervatis, ſimiliter de eorum characterum uſu, Friſijs ab eodem Friſone tradito, de commercijs Friſiorum frequentibus cum Siculis & Ægyptijs cognatis ſuis, de literarum magiſtris ad publica gymnaſia ex Græcia petitis, nugatur ſuaviter, & cùm ſcriptores ſuos fictitios recenſet & citat, ait ſe demonſtrare, à trecentis ac tredecim annis perpetuam in Friſia rempubl. & bonas literas viguiſſe, hoc eſt, ac ſi dicat, ſolem in occidente oriri, ergò motum cæli eſſe perverſum. Cætera præfationis rerum talium plenæ miſſa facio. Ad decades ipſas venio. In his non ſcribendos, ſed iam ſcriptos & abſolutos à ſe libros memorat ſæpè, de ducibus, comitibus, equitibus & nobilibus Friſiis, qui univerſam rempublicam patriam non gubernarunt, item annales de principibus, ducibus, regibus Friſiæ totius gubernatoribus: & ad eoſdem hos relegat lectorem identidem. Quos cùm ſine dubio cum chartis alijs Suffridi Furmerius retulerit in patriam, & in poteſtate habeat ſua, mirari ſatis non poſſunt homines eruditi & vetuſtatis cognoſcendæ cupidi, cur hos ipſos, velut in omni opere hiſtorico Suffridiæo ſine controverſia præcipuos, cum cæteris, quos in præfatione, Originum libris præfixa, & in his contra me invectivis chartis autor idem iactat, non edat in publicum, & tamdiu deſiderium commune omnium

literatorum

literatorum & patriæ amantium eludat! Et cur non eos quos ſub manibus habuiſſe ſe, cùm decades ſcriberet, Suffridus idem frequens oſtendit, ſi & hos fortè perfecit, in lucem ſimul emittat. Id enim proprium officij eius, qui ſucceſſor datus Suffrido, & hiſtorici Friſiæ titulo à patriæ proceribus ornatus eſt. Ad hæc plures in his decadibus ſuis ſcriptores hiſtoriæ Friſicæ veteres Suffridus recenſet, quàm à me hîc memorati ſunt: quos ego, ne fraudem facere velle videar, aut in riſu lectoribus deeſſe, hoc loco attexendos mihi puto. Et primùm ADELEM, ait, filium Friſonis archegi, præter ea quæ oſtendi iam literis ab eo mandata, conviviorum quoque leges tuliſſe, & alias in honeſtorum luſuum exercitijs à ſubditis ſervandas, pleraſque ex Sicilia tranſlatas, & in hodiernum vſque diem in vſu apud Friſios: hunc ipſum, patria per annos totos XCIIII à morte parentis adminiſtrata, fato functũ anno ante Chriſtum natum C. L I X, ex eiuſque nomine per vniverſam Germaniam nobiles omnes appellatos eſſe, & etiam nunc vulgò appellari Adelingos & vom Adel. Adel. Imperiũ longęvũ. Ride, lector.

Auditum admiſſi riſum teneatis amici.

At VITHONEM alterum Friſonis filium tradit ſcripſiſſe de Friſiorum colonia in Iuthiam ducta, deq; bellis ſuis adverſus Danos, & de principis inſtitutione: Et ex his eius libris non pauca ſcriptores veteres Danos, Sueones, Go- Vitho ſcriptor Friſonis fili.

 thos,

thos, Saxones eſſe mutuatos. Similiter HETTONEM Vithonis & Adelis fratrem ſcripſiſſe aſſerit, de origine & ſucceſſu earum gentium, quæ Germaniam ea tempeſtate incolebant, Et de earundem gentium legibus ad paternas collatis commentarium confeciſſe: HAIONEM quoque, & SCOLTONEM & GAILONEM & ÆSGONEM, eiuſdem Friſonis filios, priorum fratres, libros condidiſſe, illum de dijs patrijs, id eſt, Indicis, de dijs Germanorum, de deorum ſacrificijs in Friſia faciendis, de templis, delubris & altaribus conſtituendis: ſecundum, de re militari, de exercitijs Gymnaſiorum, de conditionibus ſalvi conducti, de coërcendis maleficis, de tuenda via regia, de Friſiorum colonia in SCOTIAM ducta; tertium de reficiendis aggeribus, de nonnullis alijs ad arcendas inundationes maris; quartum de legibus politicis, de origine iudiciorum, de gradibus dignitatum politicarum, de officio iudicis. Et horum omnium teſtes, ne quis de his dubitet, velut fidei certos dat, nominatim & præ cæteris avum ſuum Suffridum Sterckenbergium, & neſcio quos alios farinæ eiuſdem. Sic enim ait hîc illîc: vt noſtri allegant, vt à noſtris memoratur, vt perhibetur. Ad ſolius verò Vbbonis, qui nepos ex Adele fuit Friſonis, ſcripta adijcit; allegari ea à Cappido & Sulcone Fortemanno. Et quis omnium tam ſeverus eſt, atque ἀγέλαςος, qui cùm iſta legit, non diſſolvatur in riſum?

Hetto itẽ Friſonis F. ſcriptor

Cæteri quoq; Friſonis filii ſcriptores

Itáne tum abundabat nova gens vt colonia ducta fuerit opus.

Præterea

Præterea Friſonem iuniorem refert, Gruni filium, de quo dixi ſuprà, Friſonis primi pronepotem, in literas miſiſſe expeditiones ſuas ſub principibus diverſis, & coloniam ab ſe trans Flevum ductam, Friſiam novam vocatam: ASINGAM etiam ASCONEM Friſiæ principem Ubbonis filium ſimiliter literis mandaſſe fœdus inter ſe & Auguſtum Cæſarem initum, eiuſque fœderis mentionem fieri in multis imperatorum Romanorū bullis ac diplomatis, quibus genti noſtræ privilegia vetera renovantur & confirmantur: itemque expeditiones ſuas in Sicambros & Batavos. O caput lepidum. De Verrito & Tabbone horumque ſcriptis dixi. TITUM verò BOIOCALUM, ait idem Suffridus, tertium Friſiorum ducem ſcripſiſſe apologiam pro ſeſe ad Romanos de cæde ab ſe Romæ patrata, itē excuſationem Antonini Philoſophi pro ſe ad fratrem ſuum Adelboldum Friſiæ ducem, & rurſus expeditiones fratris & ſuas pro duce Brabantiæ contra Romanos, item contra Vandalos, & Antonini Philoſophi ac ſuam contra eoſdē Vandalos: HARONEM ducem Friſiæ quintum commentarios congeſſiſſe de controverſia inter ſe & Didericum occidentalium Friſiorum ducem, & de fœdere eo nomine inito, in quo de prærogativa regiæ Maieſtatis inter Friſiam occidentalem & orientalem: ODILBALDUM huius filium item librum confeciſſe de legatione ſua, quam Diocletiani imperatoris no-

Friſo iunior Gruni fil.

Aſinga Aſcon.

Titus Boiocalus ſcriptor.

Haro ſcriptor.

Odilbaldus ſcriptor.

mine obiverit in Ægyptum, in qua quoque ſit defunctus: POPPONEM quoq; Hardmannum ex nobili Hardmannorum familia, Sterckenbergio avo Suffridi teſte, ſcripſiſſe libros diverſos, de ordine equeſtri, de Comitibus, de Ducibus, de Regib. de privilegiis, & prærogativa ſingulorũ, mortuumq; anno Chriſti CCCL. Ad hos, ait Suffridus, VDOLPHUM HARONEM vltimum Friſiæ ducem commentarium compoſuiſſe de colonia ab ſe in Angliam veterem, quæ in Iuthia eſt, præfectis filiis ſuis Engiſto & Horſo deducta: IGLONEM armorum eiuſce præfectum, & Angriæ ac Weſtphaliæ præſidẽ, de expeditionib. ſuis contra Weſtphalos ac Sicambros ſcripſiſſe, de præſidiis in Angria & Weſtphalia collocatis, de matrimonio Vdolphi Haronis & filiæ Vetgiſti Saxonis, de origine Vetgiſti & cognatione eiuſdẽ cũ Odilbaldo Friſiorũ duce, de inſtitutione Hengiſti & Horſi, de deceſſu eorundem in Angliam veterem, de ducib. & comitibus qui claſſi Hengiſtianæ in ducenda colonia præfuere, deniq; de adoptione Hengiſti & fratris, à Vegiſto facta avo eorum materno: HOLLIUM inter proceres in claſſe Hengiſtiana itidem ſcripſiſſe de colonia eadem Anglicana, de qualitate Angliæ, de piratica Friſiorum ex Anglia in mari Britannico, & quædam alia: O felicem Friſiam tã felice proventu bonorum & magnorum ſcriptorum, qui & res geſſere ipſi, & eas ad poſterorum memoriam mandarunt literis: qua felicitate ſane & Græciam

Poppo Hardmãnus ſcriptor.

Vdolphus Haron ſcriptor.

Iglo ſcriptor.

Hollius ſcriptor.

Græciam vicit & Romanos; Aut, ô fœcundum monachi, aut alterius fabulatoris cerebrum, in quo tot ſomnia aut commenta inania potuerũt generari. Sed nondum finis. RICHOLDUS VFFO *(inquit idem) primus Friſiæ rex, multis libris actiſq; Bibliothecam publicam locupletavit, ſcripſitque ipſe genealogias principum ac ducum omnium Friſiæ ante ſe, atq; inſuper eos Staveræ in atrio ſuo ad vivum, quoad fieri potuit, ordine curavit depingi: Tum* HERCON *capitaneus Richoldi expeditiones ſuas ſub Impp. Romano & Conſtantinopolitano miſit in literas: Et* HAIO FORTEMANNUS *ſcripſit de vocatione Hengiſti ex Anglia vetere in Britanniam, de pactis inter Hengiſtum & Vortigernum, de prælijs Hengiſti & Horſi contra Pictos & Scotos, de cauſis, ob quas Hengiſtus Britannus ex defenſore hoſtis ſit factus, de ducibus claſſium Hengiſti in Britanniam, denique de copijs quas Hengiſtus ab initio vſque ad obitum ſuum in Britanniam advexit:* TACO *quoq; Hermana inter præfectos claſſis Hengiſti expoſuit expeditionem Britannicã, idemq; ſcripſit de colonia Friſiorũ nova ab ſe in inſula maris Britãnici Friſlãdia cõſtituta, deq; ſitu & qualitate eius inſulæ cũ quibuſdã alijs, & obijt in inſula illa an. Chriſti DXXXVI. Quid rides, lector? Sic allegãt noſtri, ait Suffridus: bone Deus, quã magni & clari viri? aſſentiendũ. Quis.n. Andreæ Cornelio, quis Suffrido Sterckenbergio, Andreæ*

Richoldus Vffo.

Herco.

Haio Fortemannus

Taco Hermana.

dreæ Gryphio, Martino Ilſtano, etiam Aluino & Vlieterpio contradixerit? Sed audi plura. WILLIBRORDUS, inquit Suffridus, primus Ultraiecti epiſcopus, Aluino teſte, ſui ſæculi res geſtas, & vitam ſuam diligenter conſcripſit, iſque liber Romæ diu aſſervatus in templo Friſiorum, ſitu iam ob vetuſtatem ferè conſumpto, cura Rudolfi I imperatoris, rurſum deſcriptus & magnifico ornatu decoratus, propterea quòd imperator ipſe per matrem origine Friſius eſſet, & iſtinc tandem Epternacum tranſlatus eſt. DOUVO FORTEMANNUS quoque de ſui ſæculi calamitatibus ſub Radbodo I rege ſcripſit, eiuſque agnatus & paulò inferior SULCO ille fuit, de quo prolixè eſt ſuprà dictum: Et hoc adhuc paulò poſterior, coævus Ludovici Pij imp. ex eadem domo HANCO Fortemannus compoſuit expeditionum ſuarum memorias ſub imperatore Græco, rege Scotiæ & Angliæ, Carolo Magno, teſtante rurſus Andrea Cornelio. Denique IOANNES PRESBYTER Aldegilli II regis filius, ait Suffridus noſter, ob incomparabilē vitæ ſanctimoniam eo cognomento ornatus, cum Otgero Danorum rege ſub Carolo Magno in terram ſanctam expeditione facta, Caroloque captis Hieroſolymis Germaniam repetente, (rurſus ride, lector: quando enim Carolus Magnus cum exercitu ijt in Palæſtinam? cui autori hoc narratum?) cum eodem Otgero in Indiam profectus

Douuo Fortemãnus ſcriptor.

Hanco Fortemãnus ſcriptor.

Ioannes PRESBYTER ſcriptor.

occupata ibi terra vaſtiſſima, regnum condidit, quod ab eo eſt appellatum PRESBYTERI IOANNIS, à poſteris Abyſſinorum nuncupatum. Serióne hoc? ſeriò: nam & ab Helinando & Vincentio Beluacenſi traditum quoque eſt, & ipſe hic presbyter Ioannes, vt aſſerit noſter, ad Gondebaldum fratrem ſcripſit de expeditione hac Caroli Magni in terram ſanctam, deq́ expeditione ſua in Indiam, de terræ Indianæ qualitate, de gentium in ea diverſitate: Et expeditionis eius comes, interq́ue proceres, qui in India cum eo ſedes ceperunt, facile primus & potentiſſimus, regia ſtirpe domi genitus, ADEL ADELINGIUS, ex quo portus in regione Abyſſina Adel etiam hodie non ignotus nomen invenit, pari diligentia de monſtris Indiæ, de moribus Indorum, de religione eorundem commentarios confecit. Adel Adelingius ſcriptor. *Quod ſi dicas, vnde conſtet hæc ab iyſce ſcripta eſſe (nam ne iota quidem horum nobis, aut doctorum cuiquam viſum, nec ipſis Suffridæis, ſi verum velint dicere) teſtari id Cappidum Staverenſem, & ex eo avum ſuum Sterckenbergium, ait Suffridus. Præclarum argumentum faciendæ certæ fidei, vt huic qui aſſentiri non poſſit, eum nihil ſapere, ac Thoma, vt in Chriſtianorum proverbio eſt, magis eſſe incredulum, neceſſum ſit.* Vanitas fidei in his. *Haud diſſimiliter ſanè, ac ſi quis conditum purgatorium in Thule narret, & ſtatum eius, œconomiam, ordinem, partes exponat, & fidei cauſa dicat,*

 ab

ab ipſo Patritio, ac ſocio commentarios de his accuratè ſcriptos, & ad ſuperos homines ipſis notos miſſos eſſe, idq́ue nugonem aliquem nuperum teſtari, ſic à monacho quodam vano & ignoto in literas iam olim eſſe miſſum. Nam Cappidus certè teſte ipſe opus habet meliore, quàm quos Suffridus affert, vt credamus, eum vixiſſe, magis verò talia ſcripſiße, maximè ex viſis lectiſq́ue Ioannis presbyteri, & Adelis Adelingij veris & genuinis libris vera hæc eadẽ ſcripſiſſe. Quid Cappidũ dico? laborat omnium fides, quæ huc afferuntur, vt Ioannem huiuſmodi in Friſiis vnquã fuiſſe, Adelẽ ex homine eſſe natũ perſuadeamur. Nã inania ſunt, & vix caßa nuce digna, quæ à Suffrido & Suffridæis adducuntur in medium, quorũ fundamentũ maximũ, imò vnicũ, autoritas avi Suffridi, aut fides Suffridi ipſius. Quis enim avi eius chartas illas laceras, vt ait, vidit aut legit præter ipſum? Denique quid poteſt vanitate ea, quæ fabula hac de Ioanne presbytero continetur, eſſe vanius? quàm qui pro veritate habere poteſt, is certè dijs illis veteribus Ægyptijs bubus, felibus, canibus, avibus, ſerpentibus, allijs, & porro veram divinitatẽ poteſt adſcribere. Carolusné bicorpor fuit, vt ſimul in Europa, ſimul in Paleſtina eſſe, & quidem cum exercitu eſſe, & bellum maximum gerere potuerit? aut copias potuit tantas, tantum apparatum conficere, id eſt, totam penè Europam movere, tam occultè & ſine ſtrepitu, vt ad Italos, Francóſve, imo ad ipſos familiares ſenſus eius

Vanitas fabulæ de expeditione Caroli M. in Paleſtinam.

eius ac notitia non pervenerit? tam procul patria, procul omni Europa exercitus duxit, bellum geſſit, vrbem validiſſimam cepit, victoriam confecit, provinciam compoſuit, quod non menſis, non anni vnius eſt, vt tamen ipſi ſui abeſſe eum neſcierint? Nam extant annales eius ipſius ætatę confecti ab his, qui res eius optimè norant, in quibus expoſitum eſt, ab regni initio ad finem, quæ bella Carolus geſſerit, & quibus annis geſſerit, quibus locis, quoque anno, adeoque quaque anni parte fuerit, quid quoque tempore publicè privatimve egerit, nec tamen vſquam iſtius expeditionis tã illuſtris & memorabilis in ijs vlla mentio, aut indicium omninò vllum. Quinimò, cùm omnibus regni annis & eorum partibus eum aliquid gerentẽ, aut feſta celebrantem in aliqua Europæ regione expreſsè ponãt, nec tempus vllum ad expeditionem illam in Iudæam relinquant, nullum apparatum, nullum exercitum iſtuc pertinentem memorent, ſine dubio, & velut expreſſis verbis totam hanc rem commentitiam eſſe, nec quicquam veri habere nobis affirmant. Et quid? diſſimulaſſet rem tantam ſcriptor Italus, nõ ſine Italiæ ope, ac ſubſidio præcipuo geſtam? Quæ.n.regio Italiæ ad eã aptior, ſive portus ſpectes, ſive ſitum, ſive rerum maritimarum vſum, ſive commeatuum & reliquorum neceſſariorũ ſubvectionem, ſive transportationem exercitus? præſertim Sarmatis & Hunnis inimicis, ac vijs terreſtribus per eos obſeſſis? Aut tacuiſſet eam Francus

eam Francus, gloriæ gentis ſuæ vbiq; prædicator tam diligens, & penè nimius? Ignoraſſent ne Græci & ſilentio præteriiſſent, qui omnia huius generis quæ pòſt à Germanis ſuſcepta factaque ſunt, in annales ſuos retulere? Non memoraſſent tantas copias à Germanorum rege in Aſiam vel mari vectas, vel terra ductas? Saracenos victos? Hieroſolymam captam? Chriſtianos in Paleſtina reſtitutos? regem Carolum, principem tam illuſtrem, tam celebrem, tam potentem in regreſſu cum imperatore Orientis Byzantij congreſſum, multiſque & magnis ab eo honoribus affectum? Hæc enim habent, qui in fabula hac Suffrido ſuffragantur. Itali, Germani, Galli, eadem ea ſiluiſſent, qui legatos vtrimque commeantes, & minora alia in hiſtoria Carolina non præteriere? Iam de Otgero quid reſpondebunt fabulæ huius patroni? cur ille tantæ famæ & potentiæ princeps aut rex à Saxone Grammatico, Danicarum rerum ſcriptore proprio, & laudum præcone avido, non eſt memoratus? cur ne verbulo quidem ſignatus? An inglorium genti erat, Danum admirabili virtute & gratia divina fretum latiſſimas Aſiæ terras occupaſſe? regiones omnes tranſmarinas ab Hieroſolyma ad arbores vſque Solis obtinuiſſe? ampliſſimum imperium totam complexum Indiam condidiſſe? Nugæ meræ, quæ aut natæ nondum fuere ſcribente Grammatico, aut ad eius aures non perlatæ, aut viſæ illi tales, vt eum, alioqui in hiſtoria vetere non caſtum, tam en ob nimiam

ob nimiam & nimis evidentem vanitatem obnoxiam reprehenſioni, harum puduerit. Et Græci ſcriptores tantam rem, tam illuſtrem & magnam imperij mutationem præterijſſent muti? Alia mitto plurima ſomnium hoc, aut potiùs mendacium, pudefacientia: atque ita concludo, quàm vera ſunt iſta de Hieroſolyma à Carolo Magno capta, de Oriente ab Otgero occupato, de Abiſſino vaſtiſſimo Æthiopiæ regno à Ioanne Friſio condito & conſtituto, de libris ab eo ſcriptis, tantum veritatis quoque alia habere omnia, quæ ex pænu eorundem ſcriptorum, Cappidorum, Sulconum, Scarlenſium Sterckenburgiorum, Andrearum, Suffridus nobis producit. Nam par fidei fundamentum: Et vani in his, quomodo fidi in cæteris haberi mereantur.

Et hi ſcriptores vetuſti in rep. verſati apud Suffridum, à me in defenſione hac præteriti. Sunt verò apud eundem & alij, quos Druydas *&* Sapientes *appellat,* Leovardiæ in aula Dei, *vt loquitur idem, doctrinæ & religioni operati. Ex his primus* S Y N N A *ſapiens ſcholæ Druydum præfectus (ait) ad Aſconium primum Friſiæ ducem ſcripſit libros de colendis dijs patrijs, de exterminandis Chriſtianis, de anteceſſoribus ſuis in aula Dei Druydum præfectis: Alter* H A R C O *ſapiens, idem munus gerens de immortalitate animæ humanæ, deque anima brutali libros exaravit, vita defunctus anno Chriſti CCCX: Poſt hunc* V I T H O *ſapiens, de reſtaurandis delubris Deorum,*

Druydes Friſii ſcriptores.

Synna ſapiens.

Harco ſapiens.

Vitho ſapiens.

orum, de bibliotheca publica locupletanda Stavera, de publicis actis diligenter ad memoriam poſteritatis conſervandis, de gymnaſijs reformandis commentarios dedit, mortuus anno Chriſti CXXX.II.

Poppo ſapiens. *POPPO quoque ſapiens eidem Druydum Scholæ eodem loco præfectus, & Stavonis ſimiil ſacerdos acerrimus Chriſtianorum perſecutor, de quo nos (ait Suffridus) multa in libro de idolatria Friſiorum, in Ethnicorum literis omnibus doctiſſimis, de cultu deorum, de officijs ſacerdotum, de ritu ſacrificiorum ſcripſit: item de unione Friſiæ occident. cum orientali ſub Beroaldo rege, deq; oppreſſione eiuſdem facta per Francos, rege eodem, de rebus geſtis nobiliſſimi viri Herconis Rodmanni, denique de rebus geſtis nobiliſſimi viri Sivardi HOPPERI, (en calamum venalem) obijtque circiter annum DC. L. XXVIII. Tum ex longo intervallo rurſum ſequens*

Sivardus ſapiens. *SIVARDUS Sapiens compoſuit ad æmulationem Sulconis Fortemanni hiſtoriam Principum, Ducum, & Regum Friſiæ, deque prohibenda Chriſtianorum doctrina; & quædam alia, ait Suffridus, idemque damnavit & publicè exuſſit libros Ciceronis de natura deorum, velut cõtinentes inſinceram doctrinam de dijs gentium: Ride lector, ride.*

Occo ſapiens. *Poſtremò OCCO ſapiens, ſcripſit de doctrina Druydum, de ſucceſſione profeſſorum eiuſdem doctrinæ in aula Dei, de ſacrificijs deorum, & ad Radbodum Regem de vindicando deorum contemptu adverſus Chriſtianos.*

En indicem

En indicem præclarum non entium, quæ vt non ſunt nunc, ita non fuere vnquam, nec in ſubſtantiarum, nec in accidentium numero. Quem cùm nobis Suffridus confecit, & extruſit in lucem, magni aliquid ſe præſtitiſſe, & rem literariam hiſtoriamq; patriam plurimùm iuviſſe, videri cupit. Suavem & iucundum ſenẽ, qui cenſet, quidlibet ſe cuilibet perſuadere poſſe. Quem ſi interroges, quo argumento ſperet efficere ſe poſſe, vt nos, qui in eodem cum ipſo adyto non ſomniavimus, ſapientes hos, Druydum in Friſia præfectos, vixiſſe vnquam, aut hæc ingenij monumẽta condidiſſe credamus, collectanea HVBERTI cuiuſdam SCHOTI citabit, & eorum ſe tuebitur autoritate. Quis verò iſte Hubertus Schotus, cui credere nos ſine teſte loquenti de rebus talibus debeamus? amiculus ſcilicet Suffridi, pater prior Regularium in buſco Iſaac in Brabantia, quẽ Suffridus cum Laurentio Surio, fabularum conſarcinatore apud Colonienſes, monacho Carthuſiano, coniungit: & ſe ab vtroque nunquam ante viſum congreſſu in primo nominatim ſalutatum & humaniſſimè exceptum dicit. Immotum & venerabile fidei fundamentum, quo reperto, nil inquirẽdum amplius, ne excordes eſſe, aut nodum in ſcirpo quærere videamur. Quid facies hiſtorico huic? Qui quantum tribuerit farragini huic ſuæ, ipſius cùm alibi, tum in præfatione farraginis oſtendit. Sic enim ſcribit:

vid. decad Suff. pag. 223.

Viſis his ipſis ſcriptoribus quos nunc afferimus

mus, candidus lector evidentiora & ſolidiora documenta capiet de antiquitate & origine Friſiorum quàm dudum: cùm hi vel eos autores citent, quibus extra controverſiam debetur fides, vel rationem antiqu atis reddant, quæ indubitata veritate nititur. Res paucis exemplis illuſtranda eſt: Originé gentis Friſonicæ ad Patriarcham Semum Noæ filium alibi reduximus, uſi iis autoribus, quos in opere de origine Friſiorum allegavimus: his igitur fidem augent allegati Indicarum rerum ſcriptores Patrocles ac Megaſthenes, qui Ragavi originem à Semo, & eiuſdem poſteritatem a Friſonem deducunt, vt in Aluino S cano videre eſt, quem Lector hoc opere bet Dec. 8. cap. 3 Cornelius Tacitus Ar lium primo refert à Romanis militib. e ſum eſſe celeberrimum illud templu Marſis, quod T'anfane vocabant. C templi hiſtoriam nemo eorum hactenus eſt aſſecutus, qui Tacitum explicuerunt: Eam Aluinus ſuprà dictus ibidem ita deducit, vt, qui legerit, nullo modo dubitare poſſit, ea, quæ nos de origine, patria & adventu Friſonis diſſeruimus, eſſe veriſſima.

Quæ verba monent me & movent (vt cætera his attexta omittam, æquè frivola & ridicula,)

vt quæ

quæ de Aluino ſcripſit in hac farragine, ea
uoque hic recitem verbotenus, & lectorum iudi-
o ſubijciam, & riſus materiam præbeam.
Ait igitur Suffridus de eo ſic decade VIII
pit. III.

M. ALUINUS ſcholæ Snecanæ aliquamdiu Rector, & deinde eiuſdem Reipubl. Secretarius ſcripſit Tractatum ſive Compendium liſtoriæ Friſonicæ ab exordio gentis uſque d Carolum magnum: in quo Friſiorum thnarchum ab Indis, Indos ipſos á Ragau e Rau, ipſumque Ragau deducit à Sem Noë, porroque refert, quo modo Ragau n acceperit pro ſe ac poſteris ſuis Regnũ adam Indiæ provincia, quæ ex conſe- one Semi nomé obtinuerit BENEDICTÆ IÆ. Tum etiam quòd idem Sem Raga- ſteriſque eius in perpetuum authora- tum Regiæ Maieſt. contulerit CORONAM CHALIBEAM & VEXILLUM RUBRUM incópa- abili virtute præditum: Quorum ſymbolo dmoneri deberent, ſibi commiſſam eſſe cu- am libertatis, & fortitudinis, vt & ipſi ſe ræſtarent invictos, & aliis etiam ad victori- m præirent. Commemorat deinde matrimonium Ragavi, & poſteritatem & ſucceſſum huius in benedicta Freſia: addit & Fri-

Audacter ſanè ac ſine fronte.

Quid non ſibi permittit fingendi libido?

 ſonis

ſonis deceſſum ex illa, & adventū in hāc terram: Tradit deinde quo modo Friſii præſidio huius coronæ atque vexilli (quæ Friſo iſthinc huc ſecum advexerit) ſemper nixi in tuto fuerint Donec rex Danorum coronam tandem incautis extorſiſſet, vexillo interim ad quingentos ferè annos ob metum Danorū in terra defoſſo, quo demùm per S. Villibrordum, Angelo monſtrante, refoſſò, MAGNUS FORTEMANNUS primus Comes in BENTHEM, Friſiorum Dux Romā à Saracenis liberavit, eamq; Carolo Magno tradidit, eoq; nomine libertatem Friſiis ab Imperatore impetravit. Hactenus Aluinus. Cuius tamen exemplaria, quæ diverſa vidi, in paucis quibuſdā diſcrepāt: Vniverſa tamen hæc hiſtoria mihi olim mera fabula viſa eſt, vt & aliis forte videatur; Sed quo meliore loco eā habere cęperim duob. potiſſimùm argumentis motus ſum: Primum quòd Aluinus hîc ſe RYTHMOS Friſicos, Rythmis Belgicis interpretatū ſcribit, nam Rythmicè tractatum ſuum compoſuit. Deinde quòd citētur in his Aluini Rythmis hiſtorię teſtes non futiles, ſed fide digniſſimi & omni exceptione maiores, MOYSES ſcilicet IOSEPHUS & MEGASTHENES & PATROCLES, quib nititur vſq; ad Friſonis deceſsū, ex benedicta Freſia: Nemo aūt dubitat plurimū autoritatis fuiſſe in quaq; gēte Rythmis huiuſmod

nugæ, nugæ

Suffridus oſtendit, ſanā mentē ſe cū non ſana mutaſſe. Egregium firmamentum fidei, rythmus poetaſtri inſulſi.

odi patriis ãtiquis, vtpote quæ fuerint ve-
rũ cantilenæ, de laudib. Principum, Ducũ,
Regũ, quę quòd ſynceræ & ſine fuco eſsẽt,
ignæ ſunt habitæ quæ in cœtu publico lau-
arẽtur, ad memoriã eorũ, quib. vel originẽ
ıã, vel defenſionẽ, vel quodvis aliud benefi-
iũ populus deberet: Harum aũt cantionum
ſum apud maiores noſtros extitiſſe, earũ de-
iq; in primis petitum fuiſſe Berulefum quẽ-
am hominẽ cæcum, cùm aliũde, tum etiam
x hiſtoria vitæ S. Ludgeri diſcimus, quæ te-
atur, S. Ludgerum huic cæco in pago Hol-
erdia paganis deprecantib. & hanc eius pe-
itiam predicantib. reſtituiſſe viſum: quocir-
a ſi Aluin⁹ vt aſſerit ex Rythmis Friſonicis
ractatum ſuum cõpoſuit, hauſit eum nimi-
um ex antiquitatib. publicè approbatis: Iam
uantũ ad genealogiam Ragavi attinet, vera
ſſe quæ adfert, quis neget qui Ioſephum ac
Moyſen legerit? ea verò quæ ad conſecratio-
ẽ Freſiæ, Ragavi matrimonium, poteſtatem
egiam Maieſt. coronam & vexillum, & *Fri-*
onis ex patria deceſſum pertinent, MEGAS-
THENES ex certa ſciẽtia teſtari potuit. *F*uit. n.
ic Megaſthenes conterraneus & æqualis
Friſonis: *F*uit n. ex eadẽ vrbe Palibothra na-
us, ex qua natus eſt & *F*riſo. Eadem. n. vrbs
antiquitùs *F*reſia, vt & ipſa quoque provin-
cia, in qua ſita eſt, dicta fuit, quam Græci Pa-

Vide delirũ ſenem. Quibus verbis iſta Megaſthenes? dic age Tu, lector, vide hac de re pagin. 53. & ſequentes.

 riſiam

riſiam appellarunt, indigenæ Palibothra m
dixerunt, poſterior ętas incolas eius mandra-
las nominavit: cùm autem Sandracottus In-
dorum Rex poſt obitum Alexandri Duces in
India relictos, & in his Friſionem quoq; præ-
ſidiis exturbaſſet: fuit hic Megaſthenes ab A-
lexandri ſucceſſorib. ad hunc Sandrocottum
vnà cum Dionyſio miſſus, legatus ad cõpo-
nendam pacem, ſicuti teſtatur Strabo lib. 2.
& Plin. lib. 27. c. 6. Quocirca dubium nulli
eſſe debet quin Megaſt. de origine Friſonis,
de reb. ab eo geſtis, de deceſſu eius ex patria,
& cæteris quæ in recẽti adhuc memoria tunc
erant, ſcripſerit, quæ & ignorare non potuit,
& ob viri ſplendorem ſilentio involvere nõ
voluit. Scripſiſſe autem illum diligenter res
patrias, cõplures autores teſtati ſunt: & Cle-
mens Alexandrinus citat eius librum 3. re-
rum Indicarum: ſic vt etiam ad manus maio-
rum noſtrorum eius monumenta pervenire
potuerint, vnde teſtimonium hiſtoriæ ſuæ
peterẽt. De Patrocle alibi diximus, quẽ non
in Aluini tantum tractatu, ſed etiam in geſtis
Friſiorum allegatum videmus. Eſt autem A-
luini exemplar paulò caſtigatius, quod ſup-
peditavit mihi D. Hubertus Schotus, quam
quod extat in Thabortio codice. Hæc igitur
certitudo me extimulavit, vt maiori diligẽ-
tia ſcrutarer etiam alios antiquitatum ſimi-
lium

Hoc notum & verum. Sed quid hoc ad Friſonẽ & Benedictam Freſiã

Sed non de Friſone.

Quomodo allegatus Patrocles? verbiſne eius citatis?

um ſcriptores,& excuſſis quib.potui omni
us cõperi ea quæ de origine & patria Friſo-
is hic aſſeruntur,eſſe veriſſima,ſicuti in lib.
.de Antiq. & origine Friſ. plenius deduxi-
nus.De conſecratione Freſiæ, de corona,de

Qui verò illi alij antiquitatum ſimilium ſcriptores? ede.

exillo,quæ dicuntur pari veritate cum cæ-
eris niti arbitramur,tum propter autoritatẽ
Megaſthenis ac Patroclis, qui hiſce teſtimo-
ium præbuerunt, tum etiam propter con-
antem tot ſeculis apud noſtrates harum re-
um memoriam,tum deniq;propter memo-

Quib.inverbis autoritas illa Megaſthenis et Patroclis.

abilem eventum, quem his in Friſia noſtra
um ſcriptores noſtri,tum etiam Romani at-
ribuunt.Fuiſſe enim vexillum apud maiores
oſtros in ſumma ſemper veneratione, ne-

Romani tribuunt,ſcilicet.

no eſt in Friſia qui non ignorat. Et fuiſſe in
Marſis celeberrimũ T'anfane tẽplum, quod
Romani everterint,teſtatur Annalium lib.1.
Corn. Tacitus:vbi eum interpretes hactenus
ſſecuti non ſunt, cui numini templum hoc
onſecratum fuit, in collectaneis Huberti
Schoti expreſſis verbis templum T'anfane,
icitur templum fuiſſe ad vetus vexillum in

Egregia autoritas viri præclari?

Friſia:Marſos.n.qui diverſa Etymologia di-
erſis in locis fuerunt, etiã Ioachimus Hop-
erus collocat in Friſia, cui & diverſa anti-
uitatis veſtigia ſuffragantur: & T'anfane
ontractum eſt ex dictionib.Toh alden fane
quod ſignificat ad vetus vexillum:Toh,n.ad,

alden vetus, fane vexillum ſignificat: Itaque téplum T'anfane fuit templum ad vetus vexillum: Ac meritò quidem hoc vexillum vetus appellatum fuit, quod tot ſeculis ante Friſonis adventum in Friſia, & deinde trecentis et amplius annis in Friſia hæc noſtra ante Romanorum adventum vſurpatum fuit: Celeberrim[a] autem illud téplum meritò dictum fuit propter quatuor iſtas virtutes eximias, quas huic vexillo à Patriarcha Semo inditas fuiſſe Aluinus refert.

Ridéſne lector? certè rides, aut es ἀγέλαστος.

Earum prima erat amuletum contra tonitrua, fulmina, & quaſvis alias tempeſtates: Secunda erat remedium adverſus ſtriges, lemures, incubos & ſuccubos, & quoſvis alios nocturnos ac diurnos Cacadæmones: Tertia erat vis ad expellendos immundos ſpiritus ex obſeſſis hominum corporibus: Quarta erat efficacia certæ victoriæ in præliis adverſus hoſtem. Harum igitur virtutum nomine hoc vexillum quaſi præcipuum Dei tutelaris inſtrumentum templo celeberrimo nomen dedit vt T'anfane diceretur. Nam ex hoc téplo velut ex communi & publico totius provinciæ armario vexillum hoc per Sacerdotes petebatur, quoties neceſſitas præſenti calamitati auxilium flagitaret. Templo per Romanos everſo, ſacerdotes vexillum, quod commodum aliò neceſſitate tum flagitante

devexerant

devexerant, magna ſolicitudine abſconderunt, ne in hoſtiū manus incideret, & vulgo perſuaſerunt in terra eſſe defoſſum. Et Romanis tandem Germania excuſſis invidia periculi huius in Dania derivata eſt, qui *Friſio*rum hoſtes continui remanſerunt. Quæ perſuaſio vulgò duravit vſq; ad tempora S. Villibrordi, qui vexillum hoc in lucem reduxiſſe ſcribitur, vnde & Magno *Fortemāno* datum fuit primo Comiti in Benthem, qui illius præſidio ſub Carolo Magno Romam cepit, & captā Carolo tradidit: & eo nomine *Friſiis* libertatem ab Imperatore obtinuit, vnde & vexillum hoc porrò Magnus fane, h.e. Magni vexillum à noſtratib. appellatum fuit: Eundē etiam Magnum Roma reverſum aſſerunt, nō modò diploma libertatis *Friſonicæ*, quod ab Imperatore & Pontifice obtinuerat, Almeni, quæ nunc Harlinga, dicitur in templo depoſuiſſe, quod pater ipſius Guſtavus *Fortemannus* condiderat ſed etiā vexillum hoc ibidē abſcondiſſe, ne qua in Ethnicorum manus amplius incideret, & Idololatriæ ſerviret.

Magnus Fortemannus primus Comes in Benthem.

Nulli ſane mortalium hactenus viſum eſt, vnde multi putant non illic ſed alibi eſſe reconditum in loco magis tuto, cùm templum illud ea tempeſtate parietes tantum ex ligneis aſſeribus, tectum ex arundinibus habuerit. Qua de re multa vir primæ nobilitatis, &

Quomodo videri potuit, quod nunquam fuit?

non infimæ auctoritatis Iencko à Douma in teſtamento ſuo diſputat: Perſuaſum eſt enim noſtratibus ex vaticinio quodam, fore aliquando conflictum in terra Stanica, quod eſt ampliſſimum pratum in Friſia ad Lavicam fluvium propè pontem Gerconium, & ibi certatum iri de libertate patriæ, & victores eos eſſe futuros, penes quos copia huius vexilli fuerit: Sed hæc, quæ Aluini occaſion paucis hîc perſtrinximus, alibi prolixius explicabimus: De Aluino autem ipſo nihil amplius reperire potuimus, niſi quod floruerit circa annum Chriſti 1400.

Vincet ergò nulli, quia nulli vnquā hoc vexillū ſunt habituri.

Viden', lector, quàm laboret Suffridus, & ſe fatiget, vt fabulis abſurdis ac frivolis faciat fidem? Quod dum facit, ineptos & abſurdos fortè delectat, qui fabulis gaudent, ſani verò iudicij hominibus deridendum ſeſe propinat. Furmerius autem hyperaſpiſtes Suffridi his tuendis ſe impendens quid agit, quæſo? verbo dicam: HIRCVM MVLGENTI SVPPONIT CRIBRVM. *Finio, & cætera cogitanda, lector, tibi relinquo.*

Errata ſic corrige.

*Pagin.*6.*lin.*1.*poſt meos*, interpone, *dedi.* 7.23. *poſt Deo, punctum.* 12.22.*pro hi mei, hæ meæ.* 13.3.*poſt prohibet dele cōma.* *ead.pag.l.*23.*poſt iudicem*, dele *comma.* 15.3.*poſt teſtamēto*, d.*comma.* 16.16.*pro meos, meas.* *ead.* 18. lege ὑπερασπιστὴν. 24.14. *pro Vlithis, Vithis.* Reliqua lector ſupplebit.

VERITAS VICTRIX.

DJ
401
.F55
e4
1603
c-1

12097